

СТЕНОГРАФСКЕ БЕЛЕШКЕ

НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ГОДИНА 2

БЕОГРАД 1933 ГОДИНЕ

КЊИГА 6

ЛИШ РЕДОВНИ САСТАНАК

НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ОДРЖАН 24 ЈУЛА 1933 ГОДИНЕ У БЕОГРАДУ

ПРЕТСЕДАВАО:

Претседник

Д-р КОСТА КУМАНУДИ

Секретар

МИЛАН МРАВЉЕ

Присутни г.г. Министри: Претседник Министарског савета др. Милан Српкић, Министар социјалне политике и народног здравља Иван Пуцељ, Министар без портфеља др. Будислав Гргур Анђелиновић, Министар саобраћаја Лазар Радивојевић, Министар војске и морнарице армијски генерал Драгомир Стојановић, Министар шума и рудника Павао Матица, Министар грађевина др. Стјепан Сркуљ, Министар иностраних послова Богољуб Јевтић и Министар пољопривреде др. Љубомир Томашић.

ПОЧЕТАК РАДА У 10.50 ЧАСОВА

САДРЖАЈ:

Пре дневног реда: 1 — Читање и усвајање записника ЛП редовног састанка;

2 — Примедба на записник народног посланика др. Ивана Лончаревића и одговор Претседника Народне скупштине;

3 — Комерморативни говор Претседника Народне скупштине поводом смрти посланика Лазара Кузмановића.

4 — Саопштење извештаја Сената о усвајању законских предлога: о преносу права власности имања у Београду у Крунској ул. бр. 22 са гимнастичког друштва „Душан Силни“ на Соколско друштво Београд-Матица; о конвенцијама и споразумима између Краљевине Југославије и Краљевине Румуније; о ваздухопловној конвенцији са допунским протоколом између Краљевине Југославије и Републике Аустрије; о организацији ватрогаства; о изменама и допунама Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима; о изменама и допунама Закона о уређењу аграрних односа у ранијим покрајинама Јужне

Србије и Црне Горе и Закона о насељавању јужних крајева;

5 — Захтев Министра војске и морнарице да се предлог закона о Друштву црвеног крста Краљевине Југославије прогласи за хитан и усвајање хитности;

6 — Саопштење о подношењу законских предлога од стране Министра иностраних послова и Министра пољопривреде о међународној конвенцији за уређење лова на китове; од стране Министра трговине и индустрије и Министра иностраних послова о трговинском аранжману између Краљевине Југославије и Краљевине Мађарске и Гавре Милошевића и другова о Југословенском националном храму;

7 — Саопштење да Министар финансија подноси Скупштини на одобрење решења Министарског савета Бр. 18871 од 11 јула 1933 године о продужењу важности за годину дана решења Министарског савета Бр. 19156/IV од 20 јуна 1932 године о укидању увозне царине предлога закона о општинској царинској тарифи;

8 — Саопштења извештаја Имунитетног одбора;

9 — Саопштење одборских извештаја: извештаја Фи

насијског одбора о решењу Министарског савета по коме се напомени иза броја 24 увозне тарифе предлога закона о општој царинској тарифи додаје нова реченица: „одредбе ове напомене важиће и при примени максималне тарифе“; извештаја о решењу Министарског савета о забрани увоза робе из Републике Аустрије; извештаја о решењу Министарског савета о укидању решења Министарског савета о забрани увоза робе из Републике Аустрије — и усвајање тих извештаја;

10 — Саопштење извештаја о потврђеним законима: Закона о изменама и допунама Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јула 1931 године са изменама и допунама тога закона од 5 децембра 1931; Закона о изменама и допунама Закона о уређењу аграрних односа у ранијим покрајинама Јужне Србије и Црне Горе од 5 децембра 1931 године и Закона о насељавању јужних крајева од 11 јуна 1931 године са његовим изменама и допунама од 5 децембра 1931; Закона о организацији ватрогаштва; Закона о преносу права власности имања у Београду у Крунској ул. бр. 22 са гимнастичког друштва „Душан Силни“ на Соколско друштво Београд—Матица; Закона о изменама и допунама Закона о лекарима специјалистима за болести уста и зуба и о зубним техничарима;

11 — Саопштење интерпелација народних посланика: Милинка Милутиновића на Министра грађевина о бесправном заузимању земљишта грађанима Среза драгачевског за изградњу путева; др. Марка Кожуља и другова на Министра просвете о протеривању ђака због суделовања у манифестацијама Зринском и Франкопану; Косте Алексића на Министра саобраћаја о промету креча и времену истовара на жељезничким станицама и тражење да јој се призна првенство; др. Милана Метикоша на Министра финансија о поступцима фирме „Монтаника“ А. Д. у Загребу; др. Милана Метикоша на Министра социјалне политике и народног здравља о хитној помоћи незапосленим приватним чиновницима и намештеницима; др. Милана Метикоша на Министра пољопривреде о незаконитом постављању комесара у Средишњем пчеларском друштву за Дринску баповину у Сарајеву; Мите Димитријевића на Министра иностраних послова о значају међународне политике између Совјетске Русије и држава Мале Антанте; др. Милана Метикоша на Претседника Министарског савета о скидању са дневног реда предлога закона о заштити земљорадника; Милоша Драговића на Министра просвете о прогањању учитеља који нису чланови Ј.Р.С.Д. странке и тражење да јој се призна првенство; Милоша Драговића на Министра социјалне политике и народног здравља о пензионисању инвалидске потпоре инвалидима и инвалидским породицама и тражење да јој се призна првенство; Милоша Драговића на Претседника Министарског савета о дневницама активних министара који су народни посланици и тражење да јој се призна првенство; Милоша Драговића на Министра пољопривреде о пословању Привилеговане аграрне банке, тражење да јој се призна првенство и усвајање првенства од стране Министра пољопривреде; др. Николе Кешељевића на Министра унутрашњих послова о незаконитим поступцима управних органа и тражење да јој се призна првенство; др. Николе Кешељевића на Министра пољопривреде о незаконитим поступцима пољопривредних органа према земљорадницима и привредницима и о ненадавању обвезница Привилеговане аграрне банке државним чиновницима, тражење да јој се призна првенство и одбијање првенства од стране Министра пољопривреде; Стјепана Ваљавца и другова на Претседника Министарског савета о противзаконитом раду г. г. Милана Маргулита и др. Ханжека у Крижевцима; Антона Церера и

другова на Министра војске и морнарице о позивању на војну вежбу сељака Коленца Валентина за време највећег пољског посла, тражење да јој се призна првенство и признање првенства од стране Министра војске и морнарице; Ловре Кнежевића и другова на Министра унутрашњих послова о раду вињовачког градског начелника др. Паје Шумановца; Милинка Милутиновића на Министра шума и рудника о задужењу приреза Општине горњодубачке, Среза драгачевског, Бановине дринске;

12 — Саопштење извештаја Министра унутрашњих послова, грађевина, просвете, социјалне политике и народног здравља и пољопривреде о одговорима на посланичке интерпелације;

13 — Саопштење захтева Министра правде за издавање суду народних посланика;

14 — Отсуства народних посланика;

15 — Молбе и жалбе;

16 — Разна акта;

17 — Примедба др. Николе Кешељевића о повреди Пословника, одговор Претседника Народне скупштине и одбијање хитности интерпелације др. Кешељевића од стране Претседника Министарског савета;

18 — Одговори Министара на усмена питања: Министра војске и морнарице на питање народног посланика Мите Димитријевића о доношењу нових правила о радничком фонду Војно-техничког завода у Крагујевцу; на питање народног посланика Косте Алексића о набавци овса преко Спасоја Станимировића, земљорадника из села Мохова; Министра грађевина на питање народног посланика Душана Живојиновића о регулисању обале реке Мораве испод љубичевског моста у атару општине пожаревачке; на питање народног посланика Милоја Сокића о проглашењу бановинског пута првога реда Призрен—Баковица—Пећ за државни; Министра пољопривреде на питање народног посланика Душана Живојиновића о редукцији пасмине коња у државној ергели „Љубичево“; на питање народног посланика Раденка Сарачевића о доношењу законског пројекта о пољопривредним коморама; на питање народног посланика Душана Живојиновића о материјалној помоћи и ослобођењу од порезе и поштарине Кола јахаца Краљевине Југославије;

Говорници: Министар војске и морнарице армијски генерал Драгомир Ж. Стојановић, Министар грађевина др. Стјепан Сркул, Министар пољопривреде др. Љубомир Томашић, Мита Димитријевић, Коста Алексић, Душан Живојиновић, Милоје Сокић, Миладин Величковић;

Дневни ред: Претрес и усвајање у начелу и у појединостима извештаја одбора за проучавање законског предлога Хусеина Кадрића и другова и Милана Петковића и другова о изменама и допунама Закона о беглуким земљама у Босни и Херцеговини.

Говорници: Хусеин Кадрић, Министар пољопривреде др. Љубомир Томашић, др. Никола Кешељевић, Милан Петковић.

Избор одбора за проучавање законског предлога о Друштву Црвеног Крста Краљевине Југославије.

Претседник др. Коста Кумануди: Отварам LIII редовни састанак Народне скупштине. Изволите чути записник претходне седнице.

Секретар Милан Мравље прочита записник LII редовне седнице.

Претседник др. Коста Кумануди: Има ли какве примедбе на записник? (Др. Иван Лончаревић: Ја сам се, господине претседниче, јавио за реч.) Мени

се нисте јавили за реч. (Др. Иван Лончаревић: Сад сам се јавио.) Има реч г. др. Иван Лончаревић да стави примедбу на записник.

Др. Иван Лончаревић: Господо народни посланици, ми који смо били на последњој седници Народне скупштине, знамо колико је посланика гласало за Закон о ликвидацији аграрне реформе. Знамо да није било много тих посланика који су присуствовали тој седници, а данас, ко је добио стенографске белешке, оне билтене, које ми добијамо, могао се уверити да се међу онима који су гласали за Закон о ликвидацији аграрне реформе налазе и имена наших другова г. Мите Димитријевића и г. Парабуњског, а та су два господина, како сви знамо, била у Кракову и Варшави, дакле у Пољској, у то време. (Граја. — Милош Драговић: Стара тактика.) Како по нашем Пословнику може гласати само посланик који је присутан на седници, а не може да се гласа преко пуномоћника, то би ја молио господина претседника да изволи одредити да се овај размер гласова за и против исправи барем тако да се бришу они који су били отсутни и нису тада били у Народној скупштини.

Претседник др. Коста Кумануди: Господину Лончаревићу одговарам, да ће се та погрешка, која се фактички у билтену налази, исправити у дефинитивном издању стенографских бележака. (Др. Никола Никић: Ша ћете радити са секретаром који је то радио?!).

Господо народни посланици, за време прекида рада изгубили смо нашега друга народног посланика Лазу Кузмановића. (Сва господа народни посланици устају, одзивајући се сложним усклицима: Слава му!) Покојни Кузмановић био је у своје крају један од најпопуларнијих људи по своје поштењу, активности и храбрости свога мишљења. За Народну скупштину биран је у два маха и умео је да одговори својим посланичким дужностима с пуном савесношћу и бригом и старањем за потребе свога краја и свега народа који ту живи, без обзира да ли су у питању само његови бирачи. Један од најревноснијих на седницама Народне скупштине и ако опхрван болешћу, пок. Кузмановић непрекидно је пратио и политички и парламентарни рад Народне скупштине и својом бистрином и здравим расуђивањем увек умео да нађе правилна решења за сва покренута питања. За њим ће искрено жалити многобројни његови лични пријатељи, нарочито из сељачких редова и сви његови посланички другови као за честитим човеком, добрим грађанином и истинским родољубом. Нека му је вечан помен. (Сложни усклици: Слава му!)

Изволите чути извештај из Сената.

Секретар Милан Мравље чита: Сенат Краљевине Југославије извештава Народну скупштину да је усвојио у целости и без икаквих измена упућене му од стране Народне скупштине законске предлоге и то на свом XXXVI редовном састанку, одржаном 16 јуна 1933 г.: Предлог Закона о преносу права власности имања у Београду у Крунској улици бр. 22 са гимнастичког друштва „Душан Силни” на Соколско друштво Београд — Матица; предлог закона о конвенцијама и споразумима између Краљевине Југославије и Краљевине Румуније; предлог Закона о ваздухопловној конвенцији са допунским протоколом између Краљевине Југославије и Републике Аустрије.

На свом XXXVII ред. састанку, одржаном 16 јуна 1933 године предлог закона о организацији ватрогаства;

На своје XXXVIII редовном састанку, одржаном 20 јуна 1933 године: предлог Закона о изменама и допунама Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима; предлог Закона о изменама и допунама Закона о уређењу аграрних односа у ранијим покрајинама Јужне Србије и Црне Горе и Закона о насељавању Јужних крајева.

Претседник др. Коста Кумануди: Ови се извештаји примају на знање. Изволите чути законске предлоге.

Секретар Милан Мравље чита: Г. Министар војске и морнарице, тражи да се предлог закона о друштву Црвеног крста Краљевине Југославије прогласи за хитан.

Претседник др. Коста Кумануди: Има реч г. Министар војске и морнарице. (Бурно плескање и повици: Живео!).

Министар војске и морнарице армијски генерал Драгомир Стојановић: Господо народни посланици, у интересу земаљске одбране молим да предложени Закон о Црвеном крсту огласите за хитан. (Бурно плескање и узвици: Прима се!).

Претседник др. Коста Кумануди: Одбор за проучавање овога законског предлога изабраће се на крају данашње седнице. Изволите чути даљи законски предлог.

Секретар Милан Мравље: Г. Министар иностраних послова и г. Министар пољопривреде подносе Скупштини на решење предлог закона о међународној конвенцији за уређење лова на китове. (Види прилог на крају билтена)

Претседник др. Коста Кумануди: Овај ће се законски предлог упутити одбору за међународне уговоре и споразуме. Изволите чути даљи законски предлог.

Секретар Милан Мравље чита: Г. Министар трговине и индустрије и г. Министар спољних послова, подносе Скупштини на решење предлог закона о трговинском аранжману између Краљевине Југославије и Краљевине Мађарске и траже да се огласи за хитан. (Види прилог на крају билтена)

Претседник др. Коста Кумануди: Г. Министар иностраних послова образложиће хитност писменим путем. Онда ћемо, господо, одмах овај законски предлог упутити Одбору за међународне уговоре и споразуме.

Изволите чути посланичке законске предлоге. Секретар Милан Мравље чита: Г. г. Гавро Милошевић и другови, народни посланици, подносе Скупштини на решење предлог закона о југословенском националном храму. (Види прилог на крају билтена).

Претседник др. Коста Кумануди: За проучавање овог законског предлога изабраће се нарочити одбор.

Изволите чути решења Министарског савета. Секретар Милан Мравље чита: Г. Министар финансија на основ § 12 тач. 18 Финансијског закона за 1933-1934 годину подноси Скупштини на одобрење решење Министарског савета Бр. 18871 од 11 јула 1933 године о продужењу важности за

годину дана решењу Министарског савета Бр. 19156/IV од 24 јуна 1932 године о укидању увозне царине на пречишћен сумпор и сумпорни цвет из бр. 197 тач. 2. увозне тарифе предлога закона о општој царинској тарифи. (Види прилог на крају билтена).

Претседник др. Коста Кумануди: Ово решење Министарског савета упућује се Финансијском одбору.

Изволите чути одборске извештаје.

Секретар Милан Мравље чита: Имунитетни одбор подноси Скупштини на решење свој извештај донет на седници од 14 јуна 1933 године о издавању суду народних посланика. (Види прилог на крају билтена).

Претседник др. Коста Кумануди: Овај ће се извештај штампати, разделити г. г. народним пошаницима и ставити на дневни ред кад то Скупштина одлучи.

Изволите чути даље извештаје.

Секретар Милан Мравље чита: Финансијски одбор подноси Скупштини на решење своје извештаје и то: Извештај о решењу Министарског савета по коме се напмени иза бр. 24. увозне тарифе предлога закона о општој царинској тарифи додаје нова реченица: „одредба ове напомене важиће и при примени максималне тарифе”; Извештај о решењу Министарског савета о забрани увоза робе из републике Аустрије; Извештај о решењу Министарског савета о укидању решења Министарског савета о забрани увоза робе из Републике Аустрије.

Претседник др. Коста Кумануди: Финансијски одбор је примио на знање и одобрио сва ова решења. Према томе стављам на гласање ове извештаје. Прима ли Народна скупштина ове извештаје Финансијског одбора? (Прима) Оглашујем да су извештаји Финансијског одбора примљени.

Изволите чути потврђене законе.

Секретар Милан Мравље чита: Г. Министар пољопривреде доставља Скупштини за њену архиву по један потврђен примерак: Закона о изменама и допунама закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна 1931 године са изменама и допунама тога закона од 5 децембра 1931 године; Закона о изменама и допунама закона о уређењу аграрних односа у ранијим покрајинама Јужне Србије и Црне Горе од 5 децембра 1931 године и закона о насељавању Јужних крајева од 11 јуна 1931 године са његовим изменама и допунама од 5 децембра 1931 године.

Г. Министар физичког васпитања народа доставља Скупштини за њену архиву по један потврђени примерак: Закона о организацији ватрогаштва; Закона о преносу права власности имања у Београду у Крунској ул. бр. 22 са гимнастичког друштва „Душан Силни” на Соколско друштво Београд — Матица.

Г. Министар социјалне политике и народног здравља доставља Скупштини за њену архиву један потврђен примерак Закона о изменама и допунама закона о лекарима специјалистима за болести уста и зуба и о зубним техничарима.

Претседник др. Коста Кумануди: Ова саопштења примају се на знање. Изволите чути интерпелације.

Секретар Милан Мравље чита: Г. Милинко

Р. Милутиновић, народни посланик, упућује интерпелацију на г. Министра грађевина о бесправном заузимању земљишта грађанима Среза драгачевског за изградњу путева;

Г. Др. Марко Кожул и другови, народни посланици, упућују интерпелацију на г. Министра просвете о протеривању ђака због суделовања у манифестацијама Зринском и Франкопану;

Г. Коста Алексић, народни посланик, упућује интерпелацију на г. Министра саобраћаја о промету креча и времену истовара на жељезничким станицама и тражи да јој се призна првенство.

Претседник др. Коста Кумануди: Г. Министар саобраћаја није овде присутан да би се изјаснио о траженом првенству. Изволите чути даље интерпелације.

Секретар Милан Мравље чита: Г. Др. Милан Метикош, народни посланик, упућује интерпелацију на г. Министра финансија о поступку фирме „Монтаника” а. д. у Загребу;

Г. Др. Милан Метикош, народни посланик, упућује интерпелацију на г. Министра социјалне политике и народног здравља о хитној помоћи незапосленим приватним чиновницима и намештеницима;

Г. Др. Милан Метикош, народни посланик, упућује интерпелацију на г. Министра пољопривреде о незаконитом постављању комесара у Средишњем пчеларском друштву за Дринску бановину у Сарајеву;

Г. Мита Димитријевић, народни посланик, упућује интерпелацију на г. Министра иностраних послова о значају међународне политике између Совјетске Русије и држава Мале антанте;

Г. Др. Милан Метикош, народни посланик, упућује интерпелацију на г. Претседника Министарског савета о скидању са дневног реда предлога закона о заштити земљорадника;

Г. Милош П. Драговић, народни посланик, упућује интерпелацију на г. Министра просвете о прогањању учитеља који нису чланови Ј.Р.С.Д. странке и тражи да јој се призна првенство;

Г. Милош П. Драговић, народни посланик, упућује интерпелацију на г. Министра социјалне политике и народног здравља о неисплаћивању инвалидске потпоре инвалидима и инвалидским породицама и тражи да јој се призна првенство;

Г. Милош П. Драговић, народни посланик, упућује интерпелацију на г. Претседника Министарског савета о дневницама активних министара који су народни посланици и тражи да јој се призна првенство.

Претседник др. Коста Кумануди: Г. Министар просвете, г. Министар социјалне политике и народног здравља и г. Претседник Министарског савета нису тренутно овде присутни да би се изјаснили о траженом првенству. Изволите чути даље интерпелације.

Секретар Милан Мравље чита: Г. Милош П. Драговић, народни посланик, упућује интерпелацију на г. Министра пољопривреде о пословању Привилеговане аграрне банке и тражи да јој се призна првенство.

Претседник др. Коста Кумануди: Има реч г. Министар пољопривреде.

Министар пољопривреде др. Љубомир Томашић: Изјављујем да примао тражено првенство

за ову интерпелацију.

Претседник др. Коста Кумануди: Г. Министар пољопривреде прима првенство за ову интерпелацију. Изволите чути даље интерпелације.

Секретар Милан Мравље чита: Г. Милан Метикош, народни посланик, упућује интерпелацију на г. Министра трговине и индустрије о спречавању оснивања самосталне Трговачке коморе у Загребу;

Г. Др. Никола Кешељевић, народни посланик, упућује интерпелацију на г. Министра унутрашњих послова о незаконитим поступцима банова и средњих начелника у циљу агитације за Ј.Р.С.Д. странку и тражи да јој се призна првенство.

Претседник др. Коста Кумануди: Г. Министар унутрашњих послова није присутан. Изволите чути даље интерпелације.

Секретар Милан Мравље чита: Г. Др. Никола Кешељевић, народни посланик, упућује интерпелацију на г. Претседника Министарског савета о говорима појединих народних посланика на зборовима Ј.Р.С.Д. странке; Г. Др. Никола Кешељевић, народни посланик, упућује интерпелацију на г. Министра финансија о обустављању исплате помоћи бокешко-херцеговачким усташима и самоубиству усташа Палавестре и тражи да јој се призна првенство.

Претседник др. Коста Кумануди: Г. Министар финансија није присутан. Изволите чути даље.

Секретар Милан Мравље чита: Г. Др. Никола Кешељевић, народни посланик, упућује интерпелацију на г. Министра унутрашњих послова о незаконитим поступцима управних органа и тражи да јој се призна првенство.

Претседник др. Коста Кумануди: Г. Министар унутрашњих послова није присутан. Изволите чути даље.

Секретар Милан Мравље чита: Г. Др. Никола Кешељевић, народни посланик, упућује интерпелацију на г. Министра пољопривреде о незаконитим поступцима пољопривредних органа према земљорадницима и привредницима и о неиздавању обвезница Привилеговане аграрне банке државним чиновницима и тражи да јој се призна првенство.

Претседник др. Коста Кумануди: Има реч г. Министар пољопривреде.

Министар пољопривреде др. Љубомир Томашић: Изјављујем да не примам тражено првенство.

Претседник др. Коста Кумануди: Г. Министар пољопривреде не прима тражено првенство. Изволите чути даље.

Секретар Милан Мравље чита: Г. г. Стјепан Ваљавец и другови, народни посланици, упућују интерпелацију на г. Претседника Министарског савета о противзаконитом раду г. г. Милана Маргулита и др. Ханжека у Крижевцима;

Г. г. Антон Церер и другови, народни посланици, упућују интерпелацију на г. Министра војске и морнарице о позиву на војну вежбу сељака Коленца Валентина за време највећег пољског посла и траже да јој се призна првенство.

Претседник др. Коста Кумануди: Има реч г. Министар војске и морнарице.

Министар војске и морнарице армијски генерал Драгомир Стојановић: Изјављујем да примам тражено првенство.

Претседник др. Коста Кумануди: Г. Министар

војске и морнарице примио је тражено првенство за ову интерпелацију. Изволите чути даље.

Секретар Милан Мравље чита: Г. г. Ловро Кнежевић и другови, народни посланици, упућују интерпелацију на г. Министра унутрашњих послова о раду винковачког градског начелника др. Паје Шумановца.

Г. Милинко Р. Милутиновић, народни посланик, упућује интерпелацију на г. Министра шума и рудника о задужењу прирезе Општине горњодубачке Среза драгачевског, Бановине дринске. (Види интерпелације на крају билтена).

Претседник др. Коста Кумануди: Све прочитане интерпелације упутиће се надлежним г. г. Министрима на законити поступак по Пословнику. (**Милош Драговић:** Молим Вас, Господине Претседниче, моје интерпелације, које су стављене за данашњи дневни ред нису све саопштене.) Г. Драговићу, нисам Вам дао реч и не можете говорити без добивене речи. Уосталом, ако која Ваша интерпелација није случајно данас саопштена, биће саопштена на идућој седници.

Прелазимо на извештаје г. г. Министара.

Секретар Милан Мравље: Г. Министар унутрашњих послова извештава да ће одговорити кад прикупи потребне податке на: Интерпелацију народних посланика г. г. др. Ивана Лончаревића и другова о полицијском безакоњу извршеном над др. Матом Хорватом, бившим старешином среског суда у Двору; интерпелацију народног посланика г. Милоша Драговића о поступку општинског бележника у Јабучи; интерпелацију г. г. др. Николе Никића и другова о убиству извршеном над Павлом Биртићем, претседником бивше Х.С.С. из Старих Перковаца; интерпелацију г. г. Николе Никића и другова о поступку др. Шумановца, градског начелника у Винковцима;

Г. Министар грађевина извештава да ће одговорити кад прикупи потребне податке на: Интерпелацију г. Милинка Милутиновића о бесправном заузимању земљишта грађанима Среза драгачевског; интерпелацију г. Ферда Шеге о забрани вожње теретним аутомобилима на јавним путевима;

Г. Министар просвете извештава да ће на интерпелацију народних посланика г. г. Мустафе Мулалића и другова о ликвидацији друштва „Народно дело“ одговорити кад се стави на дневни ред.

Г. Министар социјалне политике и народног здравља извештава да ће на интерпелацију народног посланика г. др. Николе Кешељевића о неподношењу Закона о инвалидима одговорити кад се стави на дневни ред.

Г. Министар пољопривреде извештава да ће на интерпелацију народног посланика г. Милоша Драговића о поступку марвеног лекара Среза лесковачког, г. др. Марка Ранитовића, одговорити кад се стави на дневни ред.

Претседник др. Коста Кумануди: Ови извештаји примају се на знање. Изволите чути тражења о издавању суду г. г. народних посланика.

Секретар Милан Мравље: Г. Министар правде тражи овлашћење за продужење кривичног поступка противу народних посланика г. г. Велимира Марковића за дело из § 181 Каз. зак.; др. Тоше Рајића за дело из § 181 Каз. зак. и др. Милана Срђе Илића за дело из § 301 и 139 Каз. зак.

Претседник др. Коста Кумануди: Ови захтеви

г. Министра правде упутиће се имунитетном одбору. Изволите чути молбе за отсуства народних посланика.

Секретар Милан Мравље: Г. Антон Крејчи, народни посланик, моли за отсуство до 8 августа о. г. због болести; г. Перо Грајић, народни посланик, моли за отсуство до 6 августа о. г. ради хигијених приватних послова; г. Анте Ацић, народни посланик, извештава да је оболео и моли отсуство ради лечења; г.г. Милан Божић, Риста Ђокић, Хазим Чохаџић, др. Владо Станишић, Чедомир Захарић, Ђулага Дервишић, Хасан Теромановић, Фрањо Прекоршек, Растко Пустослемшек, Алојзије Дрмел, Ловро Петовар и Фрањо Пахерник извештавају да услед кривице шефа станице Прахово не могу присуствовати скупштинској седници.

Претседник др. Коста Кумануди: Одобрава ли Народна скупштина тражена отсуства? (Одобрава). Оглашујем да је Народна скупштина тражена отсуства одобрила. Изволите чути молбе и жалбе.

Секретар Милан Мравље: Народној скупштини упућене су следеће молбе и жалбе: Јове Бабића, Ристе Константиновића, Мате Стокића, инжењера Стјепана Франчишковића, Марије Червинскаје, Ибрахима Фоче, Драгутина Озимковића, грађана из Пиве Среза шавничког, Момчила Живковића, Недељка Радовановића, Марије Блумауер, Николе Ракитина, Витомира Ј. Јовановића, Милограда Стевановића, Илинке Лукић, Милана Слепчевића, Стана М. Борисављевића, Јошка Чампе, Радоја Петровића, Ловре А. Билишкова, Перке удове Митра Ђуровића, Вукосаве Тадић, др. Анте Шумановића, Здјелара Николе, Глигорија М. Залеског, Петра М. Ивелића, Милоша К. Ђикића, Милоша Панћића, Перише Кујовића, Аполонија Пуглиесе, Николе Цветковића, Милутина А. Војиновића, Емилије Штиглић, Марка Перића, Косте В. Араничког, радника и намештеника рудника „Ресава“, Симе Савића, Анастаса Боцарића, Леополда Смиљанеца, Радише Ђукића, Драге С. Милића, Илије Пецикозе, пензионисаних официра и војних чиновника — Ниш, Вакуфско-мерафијског већа — Сарајево, Софке Поповић, Мире С. Пејовића, Мишка Ђ. Димковића, Шаћира Нуховића, др. Анте Шумановића, Салиха Бербића, Франца Фале, Антице Курелић, Марије Стевановић-Ђаковић, Јосипа Кина, Јове Шпирића, Бошка Јеветића, Ивана Пинтарића, Јанка Стојића, Никодима Николића, Удружења пензионера у Марибору, Конрада Кремела, Василија Булацеља, Симе Димитровића, сељана села Сења Среза равничког, Светислава Л. Зундановића, Иве Михаљевића, Николе Јурића, Милоша Богдановића, Миле К. Мартиновића, Богдана Ђорића, Мишеља Габрића, Ђорђа Михаиловића, Косте Ст. Денића, Мила П. Лековића, Петра Н. Ђурашковића, Ивана Ђурашковића, Милице Л. Ђурашковић, пензионисаних официра из Никшића, Живојина М. Станковића, Сретена Милошевића, Аграрне заједнице у Вуковару, Лазара Драгоша, Тапасија Вучића, Спасоја Вујошевића, Ане Дропеник, Петра Јовановића, Радула Токовића, Ђуре Роловића, грађана Општинне латвијске Среза ариљског, др. Саве Пунтика и другова, официра у пензији са Цетиња, Анке Добовић, Милана Сибиновића, активних официра из Подгорице, официра народне војске

бивше Краљевине Црне Горе, Љубише Јовановића, Миљка Јеремића, Александра Михаиловића, Стојана Арсића, Љубомира Ристића, Удружења студенткиња београдског универзитета, сеоских старешина Среза приједорског, Гуде Артуковића, Удружења пензионера и пензионерки, удова и сирочади Савске бановине — Загреб, Милана Младеновића, Александра Безнеца, Сибинке Илић и Зорке Божић — удова, Горче Стојадиновића, пензионисаних официра из Данилов Града, Живојина Јојкића — Зајечар, Антона Брајаца, Мише Кармела — Шимун, Марка Мићовића из Чајничка, Марка Ђурића из Бос. Крупе, свештенства епархије црногорско-приморске, Ђоке Р. Ковача, Животе Ранковића, државних пензионера пензионисаних по старом закону из Сурдулице, Ивана Банића, Јане Ђ. Ивановић — удове, Чехословачког савеза у Краљевини Југославији, Блажа Н. Јефтића, Петра Ђ. Шоћа, Вида Н. Јевтића, Анђе Л. Мудреше, Јока И. Радована, Станице Т. Шћеповић, Јоша М. Мартиновића, Ђуре Калуђеровића, Митра Сјеколића, Марка С. Бановића, Саве Л. Ђурковића, Савице М. Пејановића, Луке М. Мартиновића, Вида Л. Филиповића, Саве Т. Ивановића, Даринке М. Мартиновић, Милице Т. Мартиновић, Илије Милошевића, Босиљке Евић, Светозара Дамњановића, Кате Белошевић, Драгутина Ђоковића, Илије Чаворовића, Гојка Томанића, Софије Матовић, Перке Весковић, Кате Милојевић, Милице Крстић, Малвине Клапер, Алојза Зорна, Јевдокије Јовановић, Блажа Мразовића, Ратка Ј. Јовановића, Драгиње Косановић, Ђорђа Ј. Волкова, Ике Ф. Кусовца, Јована З. Ђурашковића, Стевана Срећковића, Антона Инкерта, Надора Калиновића, Миленије Милутиновић, Љубице Ђ. Трифуновић, Кристине Јелић, Милована Ахића, Јураја Апић-Милић, Олге Гријус, Љубице Магулани, Ивана Сварчића, Живојина Крстића, Душана Н. Мартиновића, Антона Икера, Ивана Сенице, Ајне Тасо, Отилија Пулкрабека, Миленка С. Билића, Марте Вакоч, Данице Радаковић, Југословенске радничке заједнице — Београд, аграрних одборника села Огара, и Раденка Јоксимовића.

Претседник др. Коста Кумануди: Све прочитане молбе и жалбе упутиће се Одбору за молбе и жалбе. Изволите чути разна акта.

Секретар Милан Мравље: Народној скупштини упућена су следећа разна акта: Савеза градоваца дувана и монополских артикала — Београд, Удружења трговаца за срез Метковић, Соколске жупе — Осек, самосталних зубних техничара Савске бановине — Загреб, Удружења трговаца за Срезове прокупачки и добрички — Прокупље, Друштва кираџија — Љубљана, Савеза југословенских железничара — Љубљана, привредника, трговаца и занатлија Среза колашинског — Колашин, Удружења ратних инвалида — Београд, Хришћанског женског савеза — Љубљана, Главног савеза власника зграда и земљишта — Загреб, Удружења занатлија за град Београд и Срез врачарски, Удружења трговаца за Срез зајечарски, радника и намештеника из Брода, грађана града Карловца и околине, земљорадника Среза и града бијелинског, Удружења ратних инвалида из Сплита, Мокрина, Куцуре, Сиња, Брзе Паланке, Старе Кањиже, Доњег Лапца и Дубровника, Извршног одбора бановинских југословенских удру-

жења, Удружења ратних инвалида из Бољевца, Сремске Митровице и Зајечара, Савеза банковних, осигуравајућих, трговачких и индустријских чиновника, Стјепана Станића — ратара, Удружења судија Краљевине Југославије, Удружења трговца за Срез боко-которски, Косовске земљорадничке житарске задруге, Савеза банкарских, осигуравајућих, трговачких и индустријских чиновника — Сарајево.

Претседник др. Коста Кумануди: Прочитана разна акта примају се на знање. Има реч народни посланик г. др. Никола Кешељевић, да говори о повреди Пословника.

Др. Никола Кешељевић: Ја сам, господо, поднео пет интерпелација, за које сам тражио хитност. Те интерпелације нису овде прочитане. Г. претседник Скупштине објавио је да нису господари министри дошли на седницу.

Господо, то је и до данас бивало, јер, као што знате, овде обично седи само дежурни министар, а Влада уопште не присуствује седницама. Досад смо овде сваки пут образлагали зашто тражимо хитност интерпелације, па тако је било и прошлог пута, кад овде није био г. Министар социјалне политике и народног здравља. Иако није био ту, ја сам говорио о хитности те интерпелације, коју сам поднео, па ће г. Министар изволети да прочита — писмен је ваљда — из стенографика бележака, као што и ми читаме, те ће да да одговор, прима ли хитност или не.

Међутим, данас се објављује један нови модус, који у Пословнику не постоји, да ако Министар није присутан, да се не може хитност образлагати. Затим друга једна ствар, која је изашла свакако из неспоразума, ја сам поднео хиту интерпелацију на г. Претседника Министарског савета, он је присутан, и зато хоћу да образложим хитност те интерпелације а и осталих, јер сматрам да, иако господари министри нису присутни, имам права да образложим зашто тражим хитност интерпелације, а г. Министри имаће времена да одговоре на то.

Претседник др. Коста Кумануди: Г. Кешељевићу, не можете, стриктно примењујући га, по Пословнику образложавати хитност, јер се по Пословнику о хитности решава без претреса. Ја Вас молим да усмено не образложавате, него ако имате потребе да дате писмену мотивацију. Ви сте добили реч само да говорите о повреди Пословника.

Др. Никола Кешељевић: Ја писмену мотивацију нећу да дајем.

Претседник др. Коста Кумануди: По Пословнику усмену мотивацију не можете дати, јер се решава о хитности без претреса. Ја ћу да Вам одговорим о повреди Пословника, због чега сте једино реч и добили.

Др. Никола Кешељевић: Ја тврдим да је то повреда Пословника, јер до сада ни један посланик није давао писмено образложење хитности. Видите да интерпелације у цензури изгледају овако (показује цензурисани табак). Не могу да се публикују, не могу да се штампају. Зато хоћу о овоме да говорим, хоћу да говорим о својој интерпелацији.

Претседник др. Коста Кумануди: Нисам Вам дао реч да говорите о хитности интерпелације

него о повреди Пословника.

Др. Никола Кешељевић: Ја тврдим да се Пословник вређа и да га вређате и сад. Ја сам поднео интерпелацију и на друге министри, а Ви сте објавили да нису овде.

Претседник др. Коста Кумануди: Не можете да говорите, ја ћу одговорити на повреду Пословника. Јесте ли завршили? Не можете да говорите о хитности интерпелације по Пословнику, ја сам Вам дао реч о повреди Пословника.

Др. Никола Кешељевић: Онда је то нова повреда Пословника, то није по Пословнику; третирате га како год хоћете и како Вам конвенира. Ја по Пословнику имам право. (Жагор код већине). Ако имате достојанства штитите своје право, а ако немате онда трпите овако да вам зачепе уста. (Приговори и граја). Лармајте само тако. (Жагор).

Претседник др. Коста Кумануди: Изволите ићи на своје место.

Др. Никола Кешељевић: Ја не могу да идем одавде док ми се не да реч.

Претседник др. Коста Кумануди: Изволите отићи на своје место.

Др. Никола Кешељевић: Ја сам, г. претседниче, три пута на овоме месту подносио интерпелације и образложавало њихову хитност. Тражим да се тим својим уставним правом и данас користим.

Претседник др. Коста Кумануди: По § 63 Пословника Скупштина о томе решава без претреса. Што се тиче повреде Пословника, ја признајем да нисам чуо да је прочитана интерпелација г. Кешељевића на г. Претседника Министарског савета и да је он тражио хитност. Према томе ту ћемо погрешку исправити на тај начин што ћу замолити г. претседника Министарског савета да сада одговори прима ли хитност или не. Има реч г. претседника Министарског савета.

Претседник Министарског савета др. Милан Сршкић: Господо посланици, част ми је изјавити, да не примам хитност.

Др. Никола Кешељевић: Ја имам овде да образложим хитност јер г. претседник Владе није интерпелацију ни прочитао.

Претседник др. Коста Кумануди: Прелазимо на одговоре г. министара на усмена питања. Има реч г. Министар војске и морнарице да одговори на питање народног посланика г. Мите Димитријевића о доношењу нових Правила о радничком фонду војно-техничког завода у Крагујевцу.

Министар војске и морнарице армијски генерал Драгомир Ж. Стојановић: Господо народни посланици, народни посланик г. Димитријевић Ми та упутио ми је преко г. Претседника Народне скупштине следеће питање:

»Да ли господин Министар намерава и кад потписати нова Правила о радничком фонду војно-техничког завода, која правила чекају на потпис две године и без којих се не могу ни правилно ни праведно решити мучни и замршени односи радника улагача и њиховог фонда.«

На ово постављено питање част ми је одговорити:

Од стране подручног ми Министарства још у 1926 год. издато је наређење: да Управни одбор Фонда и управник војно-техничког завода учине предлог за измену постојећих правила Фонда. По

добивеном предлогу прикупљена су мишљења Министарства социјалне политике и народног здравља и Министарства финансија, а потом је пројекат правила проучен у заводу 1930 год. Од претставника Министарства Социјалне политике и народног здравља, Радничке коморе, Занатлијске коморе и претставника Министарства војске и морнарице и Војно-техничког завода, Фонда радника и Средишњег уреда за осигурање радника. Накнадно су ова правила прерађена у заводу и понова достављена Министарству ради одобрења.

Али, како је Финансијским законом за 1932/33 год. по ставу 2. § 56. наређено да престаје обавеза осигурања по Закону о осигурању радника свих оних лица која се узимају у службу државе као дневничари и хонорарни службеници, и да се за ова лица за личне и породичне потпоре има да установи »Потпорни фонд помоћног особља у служби државе«, то сам и одложио одобрење прерађених Правила радничког фонда, док не буде обнародована уредба г. Министра финансија којом би се и питање Потпорног фонда имало ближе да регулише. Ово због тога да би се Правилима радничког фонда тачно определило: ко мора бити у будуће члан тога фонда и како се има поступати са улозима ранијих чланова — улагача, који по одредбама Закона о чиновницима и Уредбе о потпорном фонду помоћног особља у служби државе нису обавезни бити и улагачи радничког фонда, пошто им је поменути прописима Закона и Уредбе обезбеђена пензија односно лична и породична потпора.

Па како је Уредба о потпорном фонду помоћног особља у служби државе обнародована 8 новембра 1932 год., то сам наредио да се у Министарству поднета ми правила радничког фонда на одобрење понова прегледају, допуне и саобразе прописима Закона о чиновницима и Уредбе о Потпорном фонду помоћног особља у служби државе. Рад на овом завршен је и правила су враћена Управном и Надзорном одбору радничког фонда те да их најхитније прегледају, ставе евентуалне приметбе, потпишу и врате. Чим их добијем, одмах ћу их повратити на рад по њима.

Напомињем, да је овим правилима предвиђено да не могу бити чланови фонда нити су обавезни да даље улажу у фонд:

1 — Сви државни службеници, којима је по Закону о чиновницима обезбеђена лична и породична пензија; и

2 — Сви хонорарни службеници (дневничари (постављени на места званичника и служитеља) који су по Уредби о потпорном фонду помоћног особља у служби државе обавезни чланови улагачи тога фонда из кога им је обезбеђена лична и породична потпора.

Према овоме, правилима радничког фонда предвиђено је, а и особеним мојим решењем већ наређено: да се свима улагачима под 1) врате уплаћени улози од 1 октобра 1923 год., а онима под 2) од 1 априла 1932 год., пошто од тога времена нису обавезни да буду и улагачи радничког фонда.

То је, господине посланиче, мој одговор.

Претседник др. Коста Кумануди: Има реч г. Мита Димитријевић да одговори да ли је задовољан одговором господина Министра.

Мита Димитријевић: Господе народни посланици, у Крагујевцу, као што је познато, при Војно-

техничком заводу постоји фонд за обезбеђење у старости и изнемоглости радника цивилнога особља које није обухваћено Законом о чиновницима грађанскога реда па ни Законом о устројству војске и морнарице. Тај пензиони фонд, господе, врло је интересантан и по развићу нашега радничког савеза. Он је поникао истовремено са некадањом тополивницом у Крагујевцу, а основан је 1862 године, равно пре 70 година. Овај раднички пензиони фонд ради стално до данас, он броји преко 5.000 чланова са капиталом од осам и по милиона динара. Благодарени овом радничком пензионом фонду, у Крагујевцу нема просјака из редова фабричких радника војно-техничких завода. Обзиром на овакву важност тога радничког пензионог фонда и обзиром на особиту родољубиву акцију коју су радници крагујевачке фабрике свуда показивали и обзиром на способност коју су радници добијали у томе заводу, тако да су данас и на видним местима као артиљериско-технички официри, ја се радујем што је г. Министар после 9 година отезања овога питања, овако свесрдно узео то питање у разматрање и тако рећи до крајности извео све оно што је до сада у свако замршеним тешким односима радничког света било јако потребно. Закон о осигурању радника није нажалост био изведен у нашој земљи како је предвиђено, јер није до данас ни извршено осигурање радника у случају старости и изнемоглости и због тога су ова правила била јако потребна. Морам још нешто напоменути. Брзина и увиђаност у Министарству војске у овоме питању била је заиста таква да заслужује сваку похвалу. Али ми имамо много закона који и поред воље с једне стране не могу да иду напред, не могу да добију своје решење, због извесних чворова, тако да кажем, који постоје у другим ресорима. У Министарству финансија није се стигло да се донесе Уредба о потпорном фонду, и то је један од разлога што се са овим тако успорило. Сматрам да је г. Министар, давши овако исцрпан извештај, задовољно раднике у крагујевачкој фабрици, а њихово задовољство биће у толико веће када кроз кратко време, како наговештава г. Министар војске и морнарице, буде потписао на садашњој здравој основи и њихова правила. Према томе задовољство које се буде постигло међу радницима биће у исто време и моје задовољство са одговором г. Министра.

Претседник др. Коста Кумануди: Има реч г. Министар војске и морнарице да одговори на питање г. Косте Алексића о набавци овса преко Спасоја Станимировића, земљоделца из села Мохова.

Министар војске и морнарице армијски ђенерал Драгомир Ж. Стојановић: Господе народни посланици, народни посланик г. Коста Алексић упутио ми је преко г. претседника Народне скупштине питање следеће садржине:

„За гарнизон ваљевски извршена је набавка овса (зоби) у прошлој години од 20 вагона преко Спасоја Станимировића, земљоделца из села Мохова, по дин. 135 сваких 100 кгр. и ако је на пијаци ваљевској продавана зоб, овас, по дин. 80—90 сваких 100 кгр. од стране произвођача, и тиме је државна каса оштећена за суму око 100.000 динара.

Саопштавајући ово, част ми је умолити г. Министра војске и морнарице да ми изволи одговорити у Народној скупштини на следећа питања:

1 — Да ли је г. Министру познато да је извршена набавка овса за војску по овакој и сувише претераној цени, чиме је нанета штета државној каси?

2 — Ако му је то познато, да ли је ма шта предузео против такве радње у питању ове набавке овса?"

На ова питања част ми је дати овај одговор: Тачно је да је земљораднику Станимировићу Спасоју у августу 1932 године одобрена испорука 200.000 кгр. зоби по цени 1.35 дин. килограм.

Међутим, навод господина посланика Алексића, да се зоб у томе времену могла набавити у Ваљеву по 0.80—0.90 дин. килограм, није тачан, јер баш у томе времену на територији Команде Дринске дивизијске области вршило је више војних комисија откуп зоби од произвођача па нису могле успети са куповином све док Министарство војске и морнарице није повисило откупну цену на 1.30 дин. килограм. Али ни тада комисијске набавке нису имале нарочитог успеха из разлога, што је произвођач, отежући са продајом зоби, ишао за тим да примора војну власт да да још већу цену за набавку зоби, и тек када су поједине мање партије зоби почеле стизати са околне територије, произвођач је увидео да не може очекивати повећање иначе добрих цена и комисијска набавка кренула је тада на боље и вршена је од народа — произвођача и преко његових Савеза и Задруга све до потпуног покрића потреба, све у границама опредељених откупних цена.

За испоруке већих размера, закључених са Земљорадничким савезима и Задругама, великопоседницима, опуномоћеним претставницима већих група произвођача и т. д., у које се убраја и испорука Станимировића, посредника из Мохова, уговорене цене су биле незнатно веће од оних, по којима је вршен комисијски откуп мањих количина непосредно од појединаца. Ово из разлога што су ове задруге и великопоседници поред плаћања већих такса увек изложени и већим трошковима око предаје артикла, губитку на растуру и т. д., а нарочито још и стога, што су испоруке вршили чекајући на исплату рачуна често пута по неколико месеци, што код комисијског откупа непосредно од појединаца — произвођача није било изводљиво, јер је појединац произвођач радије уступао свој производ трговцима за готов новац по ниској цени, него војсци на почек по много већој цени.

Било је и таквих произвођача, које је у очекивању боље цене затекло и наређење о прекиду даље набавке, те нису могли да искористе повољну прилику за уновчење својих продуката, па су, после прекида набавке од стране војних власти, били приморани да продају зоб по 0.80—0.90 дин. килограм оним ретким купцима-трговцима, који су зоб набављали у циљу шпекулације.

Министарство војске и морнарице у току набавне сезоне за буџетску 1932/33 годину одредило је за комисијску набавку зоби непосредно од произвођача просечну цену за целу државну територију од 1.30—1.40 дин. килограм и набавка је по овим ценама трајала више месеци, те је свакоме произвођачу било омогућено да своје продукте благовремено уступи војсци. На овај начин и по овој цени непосредно од произвођача и њихових

Задруга покривене су целокупне потребе војске, те би се навод г. посланика Алексића, да се зоб могла набавити по 0.80—0.90 дин. килограм, могао узети као тачан само за време после обуставе даље набавке зоби од стране војних власти по подмирењу потребе, када на пијаци није било више купаца, због чега су извесни произвођачи са шпекулативним идејама били принуђени да продају зоб по 0.80 динара, а можда и ниже, само зато што раније нису хтели да је продаду војсци по 1.30—1.40 дин. кгр. чекајући већу цену.

Претседник др. Коста Кумануди: Има реч народни посланик г. Коста Алексић да се изјасни да ли је задовољан одговором господина Министра.

Коста Алексић: Ја ни мало не сумњам у исправност господина Министра војног, али ипак могу да кажем ово: ја сам тек синоћ добио писмо на овај одговор г. Министра те нисам имао времена да прибавим доказе. Али вам изјављујем овде свечано, да на ваљевској пијаци овац није продаван скупље од 90—100 динара за цело време. Наводим за пример да је г. Воја Лазић, бивши народни посланик, купио 10 вагона зоби по 100 динара и продао га држави.

Не могу да примим као тачно ово што изјављује г. Министар војни, да произвођачи нису хтели да даду зоб јевтиније. То није тачно и г. Министар је тај извештај добио од својих чиновника, који му га нису поднели према стварноме стању. Кад би произвођачи имали вере да могу продати зоб држави за 100 динара, ја вас уверавам да би га они много радије продали њој по ту цену него ли трговцима по 90 динара. Има још једна комисија која је била одређена да прима ову зоб. Она је произвођаче мучила и ни један сељак није могао да прода своју зоб ако није тамо чекао по пуних 5 дана. И кад се он морао тамо да задржава по пуних 5 дана, он је морао да потроши оно што је за ту зоб примио.

Ја бих молио г. Министра да од сад поведе рачуна и нареди комисији, кад буде примала зоб од народа, да буде бржа, а не да поједини људи са једним колима сена чекају по пет дана, јер онда онај који је довезао сено поједе исто толико и нема рачуна да га довози и даје држави. Из свега овога што сам казао види се, да ту нема кривнице до произвођача него до комисије која не води рачуна о појединцима.

Ја молим г. Министра, да бар засад, кад је родила зоб у мом крају, одреди цену за исту, и ако је потребно нека се народу издају бонови, а не готове паре, само да се ти бонови доцније од власти примају за порез. Молим г. Министра да у будуће о овоме поведе рачуна.

Претседник др. Коста Кумануди: Има реч г. Министар војске и морнарице.

Министар војске и морнарице армијски бегерал Драгомир Ж. Стојановић: Господе народни посланици, на примедбу г. Алексића односно спорости рада комисије имам да изјавим, да о томе нисам добио никакву тужбу или претставку ни од кога, ни од земљорадника ни од Земљорадничких задруга и стога ту примедбу не могу да примим. (**Коста Алексић:** Било је таквих случајева да су да су поједини по пет дана чекали да им комисија прими кола сена). Ако је било таквих случајева,

да је заиста неко чекао тако дуго, нека г. посланик тај случај наведе па ћемо извидети, али никако не могу дозволити да се уопште баца сумња на рад комисије.

Претседник др. Коста Кумануди: Има реч г. Министар грађевина да одговори на питање народног посланика г. Душана Живојиновића о регулисању обале реке Мораве испод Љубичевачког моста у атару Општине пожаревачке.

Министар грађевина др. Стјепан Сркуљ: Господине посланиче, на Ваше питање упућено ми преко Народне скупштине о регулисању обале реке Мораве испод Љубичевског моста у атару Општине пожаревачке, част ми је одговорити Вам следеће:

Подручно ми Министарство примило је до сада молбу грађана села Драговца и Живице и молбу Недељковића Сретена из Пожаревца, којом моле да се изврши осигурање десне обале реке Мораве просецањем окуке реке Мораве испод Љубичевског моста. Ове је молбе Министарство упутило Банској управи Дунавске бановине, да се изврши извиђај на лицу места и да ми се достави извештај са предлогом за извршење ових радова.

Одређена комисија од стране Банске управе Дунавске бановине извршила је увиђај на лицу места и нашла:

1 — Просецање окуке Мораве низводно од Љубичевског моста не би се могло усвојити са техничког гледишта јер, с обзиром на ситуацију речног тока, није умесно вршити просецање ове окуке, а и са финансијског гледишта трошкови за овакав рад далеко би премашили користи које би се овим просецањем имале добити, јер би коштање овог просецања са утврђењем изнело око 3 милиона динара;

2 — Што се тиче заштите села Драговца и Живице од поплаве високих вода реке Мораве, тамо постоје одбранбени насипи од Љубичевског моста до села Драговца, рађени од народне снаге још пре рата.

Приликом прошлогодишње велике воде ови су насипи били преливани, те би их требало појачати и надвисити за највећу воду и продужити до села Брежане. Стога сам наредио Банској управи Дунавске бановине, у чију надлежност спада регулација непловних река, па према томе и регулација реке Мораве испод Љубичева, да се за оправку и појачање ових насипа изради потребан пројекат и само извођење ових радова изврши са народном радном снагом заинтересованих општина, као што су и досадањи насипи били израђени, а уз евентуалну новчану помоћ саме Бановине за вештачке радове.

Претседник др. Коста Кумануди: Реч има народни посланик г. Душан Живојиновић да изјави да ли је са одговором г. Министра задовољан или није.

Душан Живојиновић: Господо, у неколико сам задовољан са одговором г. Министра грађевина, али морам искрено да кажем да сумњам да ће се ово извести у корист оног једног народа. Јер, господо, ово се питање повлачи већ годинама и годинама и оно није откупљено апсолутно никаквом речју. Г. Министар грађевина дао је сада свечану реч да ће учинити све у циљу да се

ономе народу олакша, у толико пре што народ даје и радну снагу, само да би једанпут било заштићено његово имање од поплава. Задовољан сам ипак овим одговором г. Министра грађевина.

Претседник др. Коста Кумануди: На реду је одговор г. Министра грађевина на питање народног посланика г. Милоја Сокића о проглашењу бановинског пута I реда Призрен—Ђаковица—Пећ за државни. Реч има г. Министар грађевина.

Министар грађевина др. Степан Сркуљ: Господин народни посланик Милоје Сокић упутио ми је следеће питање:

„Ви сте пре неколико месеци извршили инспекционо путовање преко Урошвца—Призрена—Ђаковице—Дечана до Пећи. Том приликом видели сте на лицу места да тај пут везује две бановине, Вардарску и Зетску, и то два врло значајна економска центра — Косово Поље са Метохијом.

Исто тако могли сте чути и видети, да је на овом путу врло велики саобраћај, нарочито појачан аутомобилским туризмом.

Према томе сви услови говоре да овај део пута треба да буде у државним рукама и под државним старањем.

Стога Вас молим, Господине Министре, да ми усмено изволите одговорити:

Хоћете ли учинити што треба да овај пут Призрен—Ђаковица—Пећ пређе у државно старање, а ако нећете, да ми дате разлоге због којих то не мислите учинити.”

На ово питање част ми је одговорити следеће: На основу чл. 1 Закона о државним путовима, државни путеви могу бити они који се везују са путовима суседних земаља, који везују пристаништа са њиховим залеђима и они путеви, који служе главном саобраћају између појединих покрајина.

Бановински пут I реда Призрен—Ђаковица—Пећ служи као трансверзална веза државног пута бр. 26 (Косовска Митровица—Пећ—Цетиње—Котор) и државног пута бр. 14 (Ниш—Приштина—Призрен—албанска граница), па као такав не испуњава оне услове које Закон тражи за један државни пут.

Оскудица потребних кредита за одржавање постојећих државних путова налаже да се данашња државна путна мрежа не повећава, већ да се иста по могућству смањи. На одржавање једног километра државних путова према садашњим финансијским средствима предвиђено је буџетом просечно по 8.000.— динара. Ова цифра сувише је незнатна и недовољна да задовољи потребе редовног и рационалног одржавања, с обзиром на јак развитак саобраћаја моторним колима.

У данашњим приликама положај бановинских путева у њиховом односу на државне много је повољнији с обзиром на законску могућност употребе народне радне снаге, пошто се тиме постиже просечна вредност свих средстава за одржавање једног километра бановинских путова око 10.000.— динара, која је вредност остварена у години 1930/31.

Напоследку, од целокупне путне мреже наших државних и бановинских путова, на државне путове долази око 25%, што је врло много у поређењу са другим земљама, где се мрежа државних путова креће у границама од 5 до 15%.

Из тих разлога мишљења сам да мрежу државних путова не треба повећавати, па са тим у вези немогуће ми је учинити предлог за проглашење бановинског пута I реда Призрен—Баковица—Пећ за државни.

Претседник др. Коста Кумануди: Реч има народни посланик г. Милоје Сокић, да изјави да ли је задовољан са одговором г. Министра грађевина.

Милоје Сокић: Господо народни посланици, разлози, које смо сада чули од стране г. Министра грађевина, држим да су недовољни с обзиром на рђаве информације које има г. Министар грађевина у питању проглашавања бановинског пута I реда Призрен—Баковица—Пећ за државни. Јер, господо, сматрам да већина од вас у овој Народној скупштини добро познаје овај крај и овај пут Пећ—Баковица—Призрен и онај који тај крај познаје може и да зна да тај пут има везе и са албанском границом. Стога постоји баш тај први разлог, за који је г. Министар казао да не постоји.

Наведени разлог у погледу финансиске оскудице такође не може да опстане баш с обзиром на чињеницу да је та територија јако пасивна и да се због тога сваке године морају стварати ванредни кредити у циљу стварања могућности за изградњу бановинских путова, па и путем јавних радова, те и по овоме основу сматрам да би овај пут као пут првокласног значаја требало прогласити државним и дати га у режију и под контролу државе.

Због овога ја овако отворено и искрено признајем да се не могу задовољити наведеним разлозима г. Министра грађевина и молим г. Министра да поново узме у оцену ово питање и мој предлог као и онај први и важан разлог, па да на основу свега тога поднесе законски предлог о проглашењу овог бановинског пута Призрен—Баковица—Пећ за државни.

Претседник др. Коста Кумануди: Реч има г. Министар грађевина.

Министар грађевина др. Стјепан Сркул: Као одговор г. Сокићу, имам да кажем, да државни дохотци, као и дохотци Министарства грађевина не дозвољавају да се у том погледу нешто учини. А да сам ја посветио нарочиту пажњу оним крајевима, то знају и сва господа народни посланици као и цела наша јавност. (Живо одобравање). Само што је немогуће учинити, то је немогуће.

Милоје Сокић: Ја молим господина Министра да дубље уђе у ову ствар, па ће се уверити од колке је важности овај пут.

Претседник др. Коста Кумануди: Има реч г. Министар пољопривреде да одговори на питање народног посланика г. Душана М. Живојиновића о редуцији пасмине коња у државној ергели „Љубичево“.

Министар пољопривреде др. Љубомир Томашић: Господо народни посланици, на питање народног посланика г. Душана Живојиновића о редуцији пасмине коња у државној ергели „Љубичево“ част ми је одговорити следеће:

Истина је да сада постоји план земаљског коњарства, који служи за интерне потребе Министарства пољопривреде. Међутим има се у најкраће време образовати саветодавни одбор, састављен од нарочитих стручњака коњарске струке, и

тај ће одбор предлагати рејонирање појединих пасмина коња према потреби пољопривреде и војске, водећи рачуна о постојећим и аклиматизованим пасминама у појединим подручјима.

Са уважањем малог нониуса у подручје државне ергеле „Љубичево“ изражена је тежња за јачим, дубљим и кошчатијим полукрвним енглеским коњем, који је за интензивну пољопривреду од важности и вредности, а уједно може да послужи као јахаћи и артилеријски коњ за потребе војске. — Уз нониуса су сви постојећи типови приплодних пастува.

Претседник др. Коста Кумануди: Има реч г. Душан Живојиновић.

Душан М. Живојиновић: Господо народни посланици, чувена државна ергела у Љубичеву постоји већ 80 година. Она је основана још за време Милоша Обреновића, и за све време до данас, она је била на једној великој и достојној вивини, и учинила је огромне услуге како нашем селачком сталежу тако и војсци. Она је лиферовала прва пунокрвна грла за нашу војску, која су се онако славно показала у свима ратовима до данас, а нарочито у великом светском рату. Ова ергела играла је дакле у нашем народу веома видну улогу, али као што видимо, она мора сад да ликвидира. Сад су се нашли неки велики доктори и научењаци, са оне стране Саве и Дунава, који су нашли да треба унети неке нове реформе у све ове државне ергеле, и онда по тој реформи ова ергела у Љубичеву класификована је у последњу класу.

Из одговора г. Министра пољопривреде видим обећање, да неће тако да буде, и стога су моје заблуде мало разбивене. Ако буде тако као што је г. Министар обећао, ја ћу бити потпуно задовољан тим пре што је он обећао, да ће се образовати један саветодавни одбор састављен од нарочитих стручњака коњарске струке, који ће сва питања која се односе на ове ергеле проучити, и стога сам ја уверен да ће онда и наш сточарски завод у Љубичеву и даље постојати, као што је и досад постојао.

Претседник др. Коста Кумануди: Има реч г. Министар пољопривреде, да одговори на питање народног посланика г. Раденка Сарачевића о доношењу законског пројекта о пољопривредним коморама.

Министар пољопривреде др. Љубомир Томашић: Господо народни посланици, на питање народног посланика г. Раденка Сарачевића о доношењу пројекта законских о пољопривредним коморама, част ми је да изјавим да је то питање још на проучавању и кад оно буде решено у детаљима, онда ће се приступити доношењу законског пројекта.

Претседник др. Коста Кумануди: Има реч г. Миладин Величковић, да одговори у име својих другова да ли је задовољан одговором г. Министра.

Миладин Величковић: У име своје и својих другова могу да изјавим, да сам задовољан одговором г. Министра пољопривреде.

Претседник др. Коста Кумануди: Има реч г. Министар пољопривреде, да одговори на питање народног посланика Душана Живојиновића о материјалној помоћи, ослобођену од порезе и

поштарине Кола јахача Краљевине Југославије. Министар пољопривреде др. Љубомир Томашић: На питање г. народног посланика Душана Живојиновића о материјалној помоћи, ослобођењу од порезе и поштарине Кола јахача Краљевине Југославије, част ми је, господо народни посланици, одговорити следеће:

1 — У погледу материјалне помоћи донео сам већ решење, којим се Централна управа кола јахача у Београду обзиром на буџетске границе задовољила;

2 — Питање ослобођења плаћања порезе на улазнице за трке, као и ослобођења плаћања поштарине, те ослобођења плаћања државних и бановинских такса приликом поднесака реченим надлештвима, не спада у моју надлежност.

3 — Издржавање пастувских станишта регулисано је законом о банским управама од год. 1929, а оснивањем Коњарских задруга тај ће терет преузети Задруге.

4 — Реорганизационим планом предвиђа се оснивање једне ергеле у Врбаској или Дринској бановини, за брдски тип коња.

— 5 За редовито издавање пореклописне књиге именовао сам по постојећем правилнику Stud Book комисију, која је ових дана већ заседала и отпочела да редовито функционише.

6 — Вођење и штампање Stud Bookа осигурано је буџетом па ће се то и извршити.

7 — Нема никакве запреке да се годишње скупштине одржавају у седиштима државних ергела и да се том приликом читају стручни реферати.

Претседник др. Коста Кумануди: Има реч г. Душан Живојиновић.

Душан Живојиновић: Потпуно сам задовољан са одговором г. Министра.

Претседник др. Коста Кумануди: Прелазимо на дневни ред. На дневном реду је претрес извештаја Одбора за проучавање законског пројекта г. г. Хусеина Кадића и другова о изменама и допунама Закона о беглучким земљама у Босни и Херцеговини.

Ову тачку дневног реда исправљам у толико, што овај законски предлог није само предлог г. г. Хусеина Кадића и другова него је спојен заједно са предлогом који је поднео Народној скупштини г. Милан Петковић, народни посланик. Према томе ова два законска предлога решаваћемо уједно. Има реч г. Хусеин Кадић.

Хусеин Кадић: Господо народни посланици, ја и моји другови поднели смо законски предлог о изменама и допунама Закона, који се односи на аграрну реформу у Босни и Херцеговини. Исто тако поднео је законски предлог г. Милан Петковић са друговима, који се односи на аграрну реформу у Босни и Херцеговини. И један и други законски предлог иде затим, да се исправе неке грешке учињене досадашњим спровођењем аграрне реформе и да се коначно заврши аграрна реформа у Босни и Херцеговини. Тако је одбор за проучавање оба ова законска предлога поднео следећи извештај који гласи:

„НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ Краљевине Југославије

БЕОГРАД

Одбор за проучавање законских предлога народног посланика Хусеина Кадића и другова и Милана Петковића и другова о изменама и допунама закона који се односи на аграрну реформу у Босни и Херцеговини, на својим седницама проучио је упућене му законске предлоге, и у току свога рада из оба ова законска предлога усвојио је један текст, те му је част доставити Народној скупштини овај текст законског предлога, како га је Одбор на својим седницама усвојио.

Текст одборског предлога гласи:

„ПРЕДЛОГ ЗАКОНА

о
изменама и допунама закона који се односе на аграрну реформу у Босни и Херцеговини који гласи:

§ 1.

Члан 11 Закона о беглучким земљама у Босни и Херцеговини од 3.-XII-1928 године мења се и гласи:

„Оне беглучке земље и шуме које држи тежак или тежачка породица а на њу нису стављени захтеви у смислу беглучке уредбе од 12.-V-1921 године или су са захтевом одбијене, а уколико је недвојбено доказано десетогодишње држање у кметству сличном и закупног односу, рачунајући од 25.-II-1919 год. у наtrag, преузима држава у корист односног тежачка или тежачке породице, ако то заједно затраже земљовласник или дотични тежак или тежачка породица у року од једне године дана рачунајући од дана обнародовања овога закона.

Ово продужење важи и за све оне споразумне пријаве које су биле одбијене ради тога што нису биле поднете благовремено.

Оштете за ове земље платиће држава у року од шест месеци након споразума странака а то у висини десетоструке катастарне вредности оног земљишта изражене у динарима — а по катастарском стању од 2.-XII-1928 године.

Беглучке шуме и шикаре које потраживачи уз зиратну беглучку или бившу кметску земљу држе и које им се досуде плаћају се четириструким катастарским чистим приходом израженим у динарима у Босни а петструким у Херцеговини што такође плаћа држава“.

§ 2.

Члан 23 Закона о беглучким земљама у Босни и Херцеговини од 3.-XII-1928 године мења се и гласи:

Сви недокончани спорови о којима говори чл. 23 Закона о беглучким земљама у Босни и Херцеговини од 3.-XII-1928 године приметити по беглучкој уредби од 12.-V-1921 године имају се исправити и завршити у складу са одредбама Закона о беглучким земљама у Босни и Херцеговини од 3.-XII-1928 године уколико су захтеви стављени до 1 јануара 1928 године.

Исто тако имају се расправити и довршити по одредбама поменутог Закона од 3.-XII-1928 године они спорови који су приметни по одредбама беглучке уредбе од 12-V-1921 године али су одбијени а лимине, а земља је у поседу потраживача, као и захтеви оних земљорадника који су са земље одстрањени без правомоћне судске пресуде или правомоћне одлуке аграрних власти, а земља се још увек налази у својини истих земљовласника."

§ 3

За сва она земљишта и шуме која претстављају саставни део извесног бившег кметовског седишта, а нису као таква била унесена у земљишним књигама и на која није био поднешен захтев по беглучкој уредби од 12-V-1921 године због тога што су та земљишта сматрана кметским, може се у року од једне године дана рачунајући од дана обнародовања овога Закона ставити захтев и тај се има расправити и решити по чл. 7 беглучке уредбе од 12-V-1921 године односно Закона о беглучким земљама у Босни и Херцеговини од 3.-XII-1928 године уколико се на дан ступања на снагу овога Закона ова земљишта налазе у фактичном поседу молитеља.

Ако таква земљишта и шуме имају положај поменутог члану 10. Закона о беглучким земљама у Босни и Херцеговини од 3.-XII-1928 године или ако таква земљишта и шуме леже у близини летовалишта: Пале, Врело Босне и Хан Пијесак онда се и за та земљишта има дати оштета по чл. 10 поменутог закона.

§ 4

За земљишне објекте (шуме, пашњаци и шикаре) бивших кметовских селишта на којима није била прописана земљарина па ради тога није била плаћена ни оштета за њих, имаће се исплатити бившим земљовласницима оштета у висини од 70 динара по дунуму а до укупног износа од 50,000 000 динара. Најмањи износ 6% обвезница гласиће на 100 динара са 6% каматама од 1-IV-1934 године. Исплата купона вршиће се почев од године издавања обвезница.

Пријаве за наплату оштете имају се поднети у року од 6 месеци путем средског начелства надлежним банским управама аграрно-правном одељку. Такве пријаве ослобођене су од таксе. Исто тако имају се потребне земљишно-књижне и катастарске исправе за оправдање тих пријава издавати молиоцима без наплате такса.

§ 5

Исплате по овом закону вршиће се по прописима Закона о беглучким земљама у Босни и Херцеговини од 3.-XII-1928 године као и Закона о надопуни закона о беглучким земљама у Босни и Херцеговини од 3.-XII-1928 године од 25 новембра 1930 године.

§ 6

Све правомоћне одштетне одлуке аграрних власти имају се извршити у року од 6 месеци.

§ 7

Опраштају се сва дуговања са каматама др-

жавном ерару која су на подручју бивше Босне и Херцеговине настала откупом бивших кметовских селишта прије 1911 године и по закону о факултативном откупу кметовских селишта од 13-VI-1911 године. Одговарајуће екстабулације имају се извршити по службеној дужности.

§ 8

Износи уплаћени до дана ступања овога закона на снагу враћају се.

§ 9

Овлашћује се Министар пољопривреде да за овај закон пропише Правилник.

§ 10

Овај Закон ступа у живот кад га Краљ потпише, а обавезну снагу добија кад се обнародује у „Службеним новинама“.

Достављајући овај законски текст, Одбору је част умолити Народну скупштину да га изволи у целости усвојити.

Ја молим да се овај законски предлог усвоји. (Пљескање).

Претседник др. Коста Кумануди: Има реч г. Министар пољопривреде.

Министар пољопривреде др. Љубомир Томашић: Господо народни посланици, у име Краљевске владе изјављујем да примам у начелу овај предлог одбора за подлогу специјалне дебате.

Претседник др. Коста Кумануди: Пошто се нико није јавио за реч, прелазимо на гласање у начелу по овоме законском предлогу. Гласаће се *»за«* и *»против«* (гласови: примамо аklamацијом!)
Др. Никола Кешељевић: Молим Вас, г. председниче, ја тражим реч!) Хоћете ли да говорите о овом законском предлогу? (Др. Кешељевић: Хоћу!) Има реч народни посланик др. Никола Кешељевић.

Др. Никола Кешељевић: Оно што сам у самоме почетку подношења Законског предлога о ликвидацији аграрне реформе казао овде са ове говорнице, то се, господо, обистинило приликом доношења овог законског пројекта. Осмог прошлога месеца састала се наша Народна скупштина и донела законски пројекат и један закон о ликвидацији аграрне реформе на парче. Ништа о томе нисте читали у новинама. Сада се подноси један нови законски предлог о ликвидацији аграрне реформе која је била већ једном ликвидирања и о чему је био већ донет један закон. Подноси се, господо, једним путем, који није уобичајен у законодавном телу. Тим предлогом се иде затим да се понова набаци терет на народ и да се понова преко државе и народних леђа даје агама и беговима 50 или 100 милиона динара (Влада Станишић: Није тако! Овај законски предлог се подноси зато што ове случајеве ранији закон није био обухватио). То је тако, господо, (Гласови: Није тако! Није!) Хоће, господо, да се за сваки дулум земљишта који вреди 50.— динара плати по 100.— и више динара.

Господо, ја немам ништа против тога да се свакоме за његову имовину на име оштећења плати. Али о томе је донет закон и овај законски пројекат није имао зашта да се понова подноси Народној скупштини. Господо, мисмо овде имали

првобитни законски пројекат о ревизији аграрне реформе и сад је испало да се хоће једно те исто земљиште да плаћа два, три и четири пута. С тога ја очекујем, да и Далматинци, јер би иначе било глупо, кад то не би радили да и Далматинци траже да се и њихов законски предлог ревидира (Хусеин Кадић: То је готова, свршена ствар!) Добро, готова и свршена ствар, али онда на част вама и нама што се овако ради.

Претседник др. Коста Кумануди: Пошто нема више пријављених говорника, прелазимо на гласање у начелу. Гласаће се на уобичајени начин „за“ и „против“. Молим г. секретара да изврши прозивку.

Секретар Милан Мравље прозива посланике да гласају и они су гласали овако:

Гласали су „за“: Аврамовић Бранко, Алиловић Шакир, Анђелиновић Гргур, Будислав др., Бабаковић Јордан, Баљић Салих, Бенко Јосиф, Бешировић Димитрије, Р. Божић Милан, Борисављевић Страхинија, Брушница Радослав, Будисин Стеван, Видић Јеша др., Вујић Димитрије В., Вукићевић Богић др., Гајшек Карло, Грбић Емилијан, Грђић Васиљ, Давидовић Витомир, Даниловић Живко, Деметровић Јурај, Димитријевић Мита, Димитријевић Хаџи-Тодор, Добровић Милан С., Довезенски Јован С., Дрмеч Алојзиј, Ђокић Ристо, Ђорђевић Владимир, Живанчевић Михаило, Живојиновић Душан М., Захарић Чедомир, Зељковић Бошко, Земљић Јакоб, Ивандекић-Ивковић Мирко др., Исаковић Миљивоје Ђ., Исаковић Мито, Јевремовић Драгољуб др., Јевтић Животије, Јевтић Михаило Р., Јевтић Радосав, Јовановић Ђока, Јовичић Добросав, Кадић Хусеин, Кајмаковић Омер, Кандић Јовиша Р., Катић Милош, Каћански Стеван, Ковач Анте Љ., Којић Драгутин др., Коман Албин, Костић Драгутин др., Костић Милорад Ј. др., Краљевић Драган др., Крамер Алберт др., Крстић Зарије С., Квијнчић Андрија К., Квијнчић Богољуб К., Коста Кумануди др. (претседава), Куљашинић Јоаким, Куртовић Војко, Куртовић Шукрија, Лазаревић Милован М., Лазаревић Теодосије К., Лазаревић Филин С. др., Лисавец Младен др., Лончар Иван, Лончар Станко, Макар Дако, Максимовић Божидар, Максимовић Степан, Маркић Фрањо, Марковић Желимир Ж., Марковић Миленко др., Марковић Никола, Матица Павао, Машић Марко, Милетић Вјекослав др., Милетић Владислав Милошевић Гавро, Милошевић Младен П., Милутиновић Миленко Р., Милутиновић Милорад Ђ., Михаиловић Светислав др., Мозер Ханс др., Мравље Милан, Мулалић Мустафа А., Никић Федор др., Никодијевић Аранђел Д., Николић Бранко др., Новаковић Тоде Ј. др., Намцул Ранко др., Остојић Ђуро др., Парабушки Ђорђе, Паранос Шпиро Ф., Пахерич Фрањо, Перић Матеј др., Перић Нишко др., Петковић Милан, Петовар Ловро, Петровић Марко, Пешић Милутин, Пивко Људевит др., Погачник Виктор, Поповић Димитрије, Он Поповић Добривоје Гео. др., Поповић Јефтимије, Поповић Милан др., Поповић Светислав др., Праљак Недељко, Прекоршек Иван, Прша Шиме др., Пустолслемшек Расто, Пуцел Иван Ј., Радивојевић Лазар Љ., Радић Иван, Радовић Саво др., Радоњић Миљан, Рајић Тоша др., Савковић Илија, Санто Гавро др., Секулић Милан др., Селић Јоца М., Селмановић Алија, Сокић Милоје, Соколовић

Никола, Спасовић Вукашин, Спахић Владо, Спидлер Вјекослав, Сршкић Милан др., Станишић Владимир др., Станојевић Драгомир М., Стевановић Милан, Степанов Миљивој, Стијић Милан др., Стојадиновић Милосав др., Стошић Стаменко, Стрезовић Крста, Тадић Глигорије др., Тешић Максим, Томић Јакоб, Тонић Тодор Р., Торомановић Хасан, Трбић Василије, Трбојевић Урош др., Тркуља Станко, Ђирић Стеван, Ђуковић Милан, Урукало Сергије, Хајдињак Антон, Ханжек Лавослав др., Хасанбеговић Авдо др., Хрибар Никола, Христић Бора, Цемовић Филип, Церер Антон, Ципушевић Методије, Чохашић Хазим, Шега Фердо, Шелмић Драгић М., Шнајдар Фрањо, Шуменковић Илија др.

Отсутни: Ађић Анте, Аксентијевић Александар, Алексић Коста, Антонијевић Душан, Антуновић Јосип, Аранђеловић Јован, Ауер Људевит др., Бањац Љубомир, Бараћ Бранко др., Батинић Јозо, Бачић Стјепан др., Богдановић Исо, Бркић Стеван, Бугарски Драгутин, Буквић Александар, Буновић Милан, Ваљавец Степан, Варда Север, Василијевић Стеван др., Величковић Миладин, Вељковић Вељко, Видаковић Витомир, Видовић Богдан др., Вошњак Богумил др., Гавранчић Отон др., Гавриловић Ото, Главички Божидар, Господетић Фрањо, Грајић Перо, Грба Милован др., Грубановић Милан, Грвбер Фрањо др., Дервишић Булага, Добровољец Милан Ј., Додић Александар Така, Дошен Мирко др., Драговић Милош П., Дрљача Бранко, Дубоковић Јурај, Ђурић Михаило, Елеговић Иво др., Живановић Милан, Живковић Негосим др., Иванишевић Петар, Иванчевић Душан, Илић Срђа Милан др., Јанковић Велизар др., Јевтић Милутин Ал., Јелић Милутин, Јеличић Божа С., Јеремић Живојин, Јован Андрија, Јовановић Александар, Јовановић Јова, Каламатијевић Михајло Р., Кешелевић Никола др., Клинич Антон, Кнежевић Ловро, Кнежевић Стјепо др., Ковачевић Драгутин-Карло, Кожуд Марко др., Крафт Стеван др., Крејчи Антон, Крстановић Ристо, Крстић Владимир, Крстић Милутин, Крстић Михаило В., Крстић Симо, Кунтарић Анте др., Лазаревић Тодор др., Леушић Ђуро др., Лончаревић Иван др., Лукић Живан др., Лулић Петар, Маланец Владо др., Маринковић Војислав др., Марјан Ђуро, Марјанац Симо, Марковић Милорад П., Мастровић Анте Ф., Матић Ђока Н., Мацековић Матија, Метикош Милан др., Мијић Милан Ђ., Мисирлић Јован Т., Митровић Јован Р., Митровић Љубомир М., Михаиловић Илија П., Мохорич Иван, Најдорфер Мирко, Недељковић Урош П., Никић Никола др., Нинковић Трипоко, Нуић Петар др., Павлич Алојзиј, Палечек Иван др., Перић Миљивоје Ђ., Перко Драгутин В., Петрак Никола, Петричић Живко др., Пиштелић Славко А. др., Поповић Душан, Поповић Коста, др., Поповић Милан В., Прека Никола, Принцип Јово, Радоњић Милан, Рако Јанко др., Рапе Стане др., Рорбахер Јулијан др., Ружић Виктор др., Савић Аранђел П., Савић Сава В., Сарачевић Раденко, Симић Милорад, Смиљанић Тома др., Стајић Јосип, Стајковић Никола, Станић Андра, Станојевић Милутин, Стевановић Живојин Ар., Степановић Милан Р., Стефановић Игњат, Стојковић Милан Ђ. др., Толић Игњат М. др., Топаловић Милан, Трифуновић Љубиша, Трпковић Ставра К., Ђирић Ђорђе, Узуновић Никола Т.,

Урек Иван, Урошевић Мирко П., Фиданчевић Тома др., Физир Виктор, Фотиревић Арса, Хођера Светислав В., Чорбић Бранко, Шарковић Тихомир, Шећеров Славко др., Шиљеговић Владимир, Шифтар Стеван, Шурмин Ђуро др.

(После гласања)

Претседник др. Коста Кумануди: Изволите чути резултат гласања. У начелу је гласало 159 посланика и сви су гласали „за”. Према томе овај законски предлог примљен је у начелу. Прелазимо на претрес у појединостима. (Милан Петковић: молим за реч).

Има реч г. Милан Петковић.

Милан Петковић: Господо народни посланици, наш посланички друг г. др. Кешелевић малочас, кад је узео реч поводом овог законског предлога, устврдио је са говорничке трибине једну нетачност која је њему може бити требала са његовог опозиционог гледишта, а коју ја хоћу и желим са овога места да исправим, јер сам и ја један од подносилаца овог законског предлога.

Господо, овим законом не отварамо никакву аграрну реформу и овим законским предлогом не пружају се никаква нова материјална средства бившим земљовласницима него се само употпуњује и довршује аграрна реформа у погледу кметичке и беглучке земље у Босни и Херцеговини, у колико до сада та аграрна реформа није потпуно крају приведена. Било је господо, случајева на територији Босне и Херцеговине да су многи земљорадници а и многи земљовласници остали прикраћени у својим законским правима јер нису поднели захтев односно пријаву по Беглучкој уредби или Закону, како је то законом или правилником прописано. У много случајева то је пропуштено из незнања, а у много случајева из добро познате наше честитости, јер се у много случајева нису хтели да расправљају пред судовима ни земљорадници ни земљовласници, пошто су међусобно добро живели до тога дана и сматрали су да је нечасно да се оптужују и суде људи који су дотле заједнички у љубави живели.

Овим законским предлогом и мојим и г. Хусеина Кадића иде се затим да се употпуни и да се потпуно доврши и ликвидира аграрна реформа у Босни и Херцеговини, и да се, разуме се, земљоделцима да она одштета, на коју су они и по ранијим законима имали потпуно законско право, тако да се овим законом не даје ништа ново, а ни Народна скупштина ни народни посланици не постављају никакве нове терете на државу и народ, него се само узаконује оно што је требало да се спроведе по ранијим законима. Толико сам имао само да кажем. (Одобравање).

Претседник др. Коста Кумануди: Пошто нема више пријављених говорника прелазимо на гласање у појединостима. Гласаће се седањем и устајањем. Молим г. известиоца за изволи читати члан по члан.

Известилац Хусеин Кадић: прочита § 1 по предлогу одбора.

Претседник др. Коста Кумануди: Прима ли Народна скупштина § 1? Она господо која су за седеће, а она господо која су против изволеће устати. (Већина седи) Већина седи, објављујем да је § 1 примљен. Изволите чути § 2.

— За овим је Народна скупштина, гласајући седењем и устајањем, примила већином гласова у појединостима §§ 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 и 10 по предлогу Одбора.

Претседник др. Коста Кумануди: Овим је примљен цео овај законски предлог у појединостима. Прелазимо на гласање у целини. Гласаће се на убичајени начин „за и „против”. Молим г. секретара да изврши прозивку.

Секретар Милан Мравље прозива посланике да гласају и они су гласали овако:

Гласали су „за” Аврамовић Бранко, Алиловић Шаћир, Анђелиновић Гргур-Будислав др., Бабамовић Јордан, Баљић Салих, Бенко Јосиф, Бешировић Димитрије Р. Божић Милан, Борисављевић Страхинија, Брушија Радослав, Будишин Стеван, Видић Јеша др., Вујић Димитрије В., Вукићевић Богић др., Гајшек Карло, Грбић Емилијан, Грђић Васиљ, Давидовић Витомир, Даниловић Живко, Деметровић Јурај, Димитријевић Мита, Димитријевић Хаџи Тодор, Добровић Милан С., Довезенски Јован С., Дрмељ Алојзиј, Ђокић Ристо, Ђорђевић Владимир, Живанчевић Михаило, Живојиновић Душан М., Захарић Чедомир, Зељковић Бошко, Земљић Јакоб, Иванлекић Ивковић Мирко др., Исаковић Миливоје Ђ., Исаковић Мито, Јевремовић Драгољуб др., Јевтић Животије, Јевтић Михаило Р., Јевтић Радован, Јовановић Ђока, Јовичић Добросав, Кадић Хусеин, Кајмаковић Омер, Кандић Јовица Р., Катић Милош, Кабански Стеван, Ковач Анте Љ., Којић Драгутин др., Коман Албин, Костић Драгутин др., Костић Милорад Ј. др., Краљевић Драган др., Крамер Алберт др., Крстић Зарије С., Кујунџић Андрија К., Кујунџић Богољуб К., Кумануди Коста др. (претседава), Куњашић Јоаким, Куртовић Војко, Куртовић Шукрија, Лазаревић Филип С. др., Лисавац Младен др., Лончар вић Филип С. др., Лисавац Младен др., Лончар Иван, Лончар Станко, Макар Дако, Максимовић Божидар, Максимовић Степан, Маркић Фрањо, Марковић Желимир Ж., Марковић Миленко др., Марковић Никола, Матић Павао, Машић Марко, Милетић Вјекослав др., Милетић Владислав, Милошевић Гавро, Милошевић Младен П., Милутиновић Милинко Р., Милутиновић Милорад Ђ., Михаиловић Светислав др., Мозер Ханс др., Мравље Милан, Мулалић Мустафа А., Никић Федор др., Никодијевић Аранђел Д., Николић Бранко др., Новаковић Тоде Ј. др., Њамџул Ранко др., Остојић Ђуро др., Парабушки Ђорђе, Паранос Шпиро, Ф., Пахерник Фрањо, Перић Матеј др., Перић Чинко др., Петковић Милан, Петовар Ловро, Петровић Марко, Пешић Милутин, Пивко Људевит др., Погачник Виктор, Поповић Димитрије Он., Поповић Добривоје Гер. др., Поповић Јефтимије, Поповић Милан др., Поповић Светислав др., Праљак Недељко, Прекоршек Иван, Прша Шиме др., Пустослемшек Расто, Пуцел Иван, Ј., Радивојевић Лазар Љ., Радић Иван, Радовић Саво др., Радовић Миљан, Рајић Тоша др., Савковић Илија, Санто Гавро др., Секулић Милан др., Селић Јоца М., Селмановић Алија, Сокић Милоје, Соколовић Никола, Спасовић Вукашин, Спахић Влада, Спидлер Вјекослав, Сршкић Милан др., Станишић Владимир др., Станојевић Драгомир М., Стевановић Милан, Степанов Миливој, Стијић Милан др., Стојадиновић Милосав др., Стошић Стаменко,

Стрезовић Крста, Тадић Глигорије др., Тешкић Максим, Томић Јакоб, Тонић Тодор Р., Торомановић Хасан, Трбић Василије, Трбојевић Урош др., Тркуља Станко, Ђирић Стеван, Ђуковић Мила, Урукало Сергије, Хајдинак Антон, Ханжек Лавослав др., Хасанбеговић Авдо др., Хрибар Никола, Христић Бора, Цемовић Филип, Церер Антон, Цикушевић Методије, Чохадић Хазим, Шега Фердо, Шелмић Драгић М., Шнајдар Фрањо, Шуменковић Илија др.

Отсутни: Ађић Анте, Аксентијевић Александар, Алексић Коста, Антонијевић Душан, Антуновић Јосип, Арзићеловић Јован, Ауер Људевит др., Баџац Љубомир, Бараћ Бранко др., Батинић Јозо, Бачић Стјепан др., Богдановић Исо, Бркић Стеван, Бугарски Драгутин, Буквић Александар, Буновић Мила, Ваљавец Степан, Варда Север, Васиљевић Стеван др., Величковић Миладин, Велковић Вељко, Вилјковић Витомир, Видовић Богдан др., Вошњак Богумил др., Гавранић Отон др., Гавриловић Ото, Главички Божић, Господиетић Фрањо, Гајић Перо, Грба Милован др., Грубановић Мила, Грубер Фрањо др., Дервишић Ђула, Добровољак Милан Ј., Додић Александар, Така, Дошен Мирко др., Драговић Милош П., Дрљача Бранко, Дубоковић Јурај, Ђурић Михаило, Елоговић Иво др., Живановић Мила, Живковић Негосим др., Иванишевић Петар, Иванчевић Душан, Илић Срђа Мила др., Јанковић Велизар др., Јевтић Милутин Ал., Јелић Милутин, Јеличић Божа С., Јеремић Живојин, Јован Андрија, Јовановић Александар, Јовановић Јова, Каламатијевић Михајло Р., Кешелевић Никола др., Клишч Антон, Кнежевић Ловро, Кнежевић Стјепан др., Ковачевић Драгутин, Карло, Кожул Марко др., Крафт Стеван др., Крејић Антон, Крстановић Ристо, Крстић Владимир, Крстић Милутин, Крстић Михаило В., Крстић Симо, Кунтарић Анте др., Лазаревић Тодор Д., Леушић Ђуро др., Лончаревић Иван др., Лукић Живан др., Лулић Петар, Малачец Владо др., Маринковић Војислав, Марјан Ђуро, Марјанац Симо, Марковић Милорад П., Мastroвић Анте Ф., Матић Ђока Н., Мацековић Матија, Метикош Мила др., Мијић Мила, Мисирлић Јован Т., Митровић Јован Р., Митровић Љубомир М., Михајловић Илија П., Мохорич Иван, Најдорфер Мирко, Недељковић Урош П., Никић Никола др., Нинковић Тришко, Нчић Петар др., Павлич Алојзи, Палечек Иван др., Перић Миливоје Ђ., Перко Драгутин В., Петрак Никола, Петричић Живко др., Пиштелић Славко А. др., Поповић Душан, Поповић Коста др., Поповић Мила В., Прека Никола, Принцип Јово, Радоњић Мила, Рако Јанко др., Рапе Стане др., Рорбахер Јулијан др., Ружић Виктор др., Савић Аранђел П., Савић Сава В., Сарачевић Раденко, Симић Милорад, Смиљанић Тома др., Стражић Јосип, Стајковић Никола, Станић Андра, Станојевић Милутин, Стевановић Живојин Ар., Степановић Мила Р., Стефановић Игњат, Стојковић Мила Ђ. др., Толић Игњат М. др., Топаловић Мила, Трифуновић Љубиша, Трпковић Ставра К., Ђирић Ђорђе, Узуновић Никола Т., Урек Иван, Урошевић Мирко П., Фиданчевић Тома др., Физир Виктор, Фотирић Арса, Хођера Светислав В., Чорбић Бранко, Шарковић Тихомир, Шећеров Славко др.,

Шиљеговић Владимир, Шифтар Стеван, Шурмин Ђуро др.

(После гласања).

Претседник др. Коста Кумануди: Господо изволите чути резултат гласања. Гласало је у свему 159 народних посланика и сви су гласали „за”. Тиме је законски предлог о изменама и допунама Закона који се односи на аграрну реформу у Босни и Херцеговини усвојен и коначно у целини и биће према прописима Устава упућен Сенату на даљи рад. (Одобравање).

Сада прелазимо на избор одбора за проучавање законског предлога о Друштву Црвеног крста Краљевине Југославије. Поднета је само једна кандидатска листа. Молим г. секретара да прочита кандидатску листу.

Секретар Мила Мравље чита: Кандидатска листа народних посланика Југословенске националне странке за избор одбора за проучавање законског предлога о друштву Црвеног крста Краљевине Југославије: др. Добривоје Гер Поповић, др. Филип Лазаревић, др. Милорад Стојковић, др. Стеван Васиљевић, Ловро Петовар, др. Драгољуб Јевремовић, др. Драг. Костић, др. Милослав Стојадиновић, др. Гавро Санто, Људевит Пивко, др. Ђура Остојић, Расто Пустослемшек, др. Људевит Ауер, Душан Иванчевић, др. Богић Вукићевић, др. Тома Фиданчевић, Мила Радонић, Бранко Аврамовић, Душан Поповић, Мила Божић, Мила Петковић, Ђорђе Папабуђски, Мила Поповић, Ђуро Марјан, Филип Цемовић, Тришко Нинковић, др. Светислав Половић, др. Отон Гавранић, Глиша Тадић, Васил Грђић, Мила Ђуковић, Василије Трбић, Добра Јовичић, Милутин Јелић, др. Тоша Рајић др. Тома Смиљанић, Јоаким Куњашић, Јурај Дубоковић, Салих Бајић, Стјепан Шифтар, Мила Добровољак, Исо Богдановић.

Предлагачи: Милоје М. Сокић с. р. Мила Радонић с. р. Јован С. Ловезенски с. р. С. В. Савић с. р. А. Аксентијевић с. р. Кр. Стрезовић с. р. Р. Ђокић с. р. и др. Дим. Вујић с. р. др. Г. Тадић с. р. Нов. Павловић с. р. Д. Бешировић с. р.

Претседник др. Коста Кумануди: Поима ли Народна скупштина прочитати листу? (Прима). Објављујем да је прочитана листа примљена.

Пошто је овај законски предлог оглашен за читање, молим чланове одбора да се одмах после седнице састану и да се конституишу. Одбор пак остављам да данас по подне проучи овај законски предлог, како би га могли сутра ставити на дневни ред.

Са вашиим пристанком закључујем ову седницу, а другу заказујем за сутра у 10 часова са овим дневним редом:

1) Претрес извештаја одбора за проучавање законског предлога о Друштву Црвеног крста Краљевине Југославије;

2) Избор одбора за проучавање законског предлога г. г. Милоја Сокића и другова о изменама и допунама Закона о инвалидима;

3) Избор одбора за проучавање законског предлога г. г. Гавре Милошевића и другова о Југословенском националном храму.

Прима ли Народна скупштина овај дневни ред? (Прима). Оглашујем да је овај дневни ред примљен. Данашњу седницу закључујем.

Седница је закључена у 12 и по часова.

П Р И Л О З И

МИНИСТАРСТВО ИНОСТРАНИХ ПОСЛОВА

Краљевине Југославије

Пов. Бр. 14131

Рег. ознака

Прилог 11

Предмет: Предлог Закона о међународној конвенцији за уређење лова на китове, закљученог и потписаног у Женеви 24 септ. 1931.

Господину

ДР. КОСТИ КУМАНУЛИЋУ

Претседнику Народне скупштине

БЕОГРАД

ГОСПОДИНЕ ПРЕТСЕДНИЧЕ,

Част нам је у прилогу под /1 доставити Вам оригинални Указ Његовог Величанства Краља од

МИ

АЛЕКСАНДАР I

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉИ НАРОДНОЈ
КРАЉ ЈУГОСЛАВИЈЕ

На предлог Нашег Министра иностраних послова и Нашег Министра пољопривреде, а по саслушању Нашег Министарског савета решили смо и решавамо:

Овлашћује се Наш Министар иностраних послова и Наш Министар пољопривреде да могу на основу члана 63 Устава Краљевине Југославије, поднети Народном претставништву на решавање:

Предлог Закона о Међународној конвенцији за уређење лова на китове, закљученој и потписаној у Женеви, 24 септембра 1931 године.

Наш Министар иностраних послова и Наш Министар пољопривреде нека изирише овај Указ.

у Београду

15 јула 1933 године

Заступник

Министра иностраних послова

Др. Алберт Крамер с. р.

Министар пољопривреде

Др. Љ. Томашић с. р.

АЛЕКСАНДАР, с. р.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Да би се стало на пут нерационалном начину ловљења китова који је претио да у скорој будућности утамаи ову корисну врсту, закључена је 24 септембра 1931 године, у Женеви, једна међународна конвенција о уређењу тога лова. Та се конвенција примењује само на китове у ужем смислу речи, на тако зване праве китове (right whales): Кита Северног рта, кита гренландског, кита Тихог и Јужног океана и кита Јужног Пигмеја. Ово се Конвенција неће примењивати на обалске староседеоце који ће и убудуће моћи ловити китове као што су их и до сада ловили, под условима да не употребљавају ни моторне лађе ни пароброде, већ само чамце и једрилице, да се не служе ватреним оружјем и да лове искључиво за себе, а не у служби или за рачун других који нису староседеоци. За све

15 јула 1933 године, којим смо овлашћени да у смислу члана 63 Устава Краљевине Југославије изнесемо на решавање пред Народно претставништво предлог Закона о Међународној конвенцији за уређење лова на китове, закљученој и потписаној у Женеви 24 септембра 1931 године.

У прилогу под /2 част нам је доставити Вам десет примерака горепомеаног предлога закона, са образложењем, с молбом да исти изволите поднети на решавање Народној скупштини.

Изволите примити, Господине Претседниче, и овом приликом уверење о нашем особитом поштовању.

Министар иностраних послова,
Б. Јевтић с. р.

Министар пољопривреде,
Др. Љ. Томашић с. р.

остале китоловце важе прописи ове Конвенције који забрањују хватање и убијање неодраслих китова, младунаца и сисанчади, као и хватања и убијања женки које прате младунци или сисанчад. Прописано је искоришћавање до крајњих граница уловљених и убијених китова. Прописана је ефикасна контрола тог лова тиме, што ће сваки китоловац морати да добије одобрење за лов од своје надлежне власти и што ће се морати подносити исцрпни податци о сваком уловљеном киту (датум, место, врста, пол, дужина, итд.). Ти статистички податци сређиваће се, па ће се достављати Међународном бироу за статистику о китовима, у Ослу. У тим подацима треба да буде назначено, сем напред наведеног, још и ово: име и тонажа сваке пловне творнице, број и глобална тонажа бродова китоло-

ваца и списак сувоземних станица за китолов, све то за један одређен период који не сме бити дужи од једне године.

Конвенција ступа на снагу деведесетог дана пошто буде код Генералног секретара Друштва народа депоновано осам ратификација или приступа, међу којима мора бити ратификација Краљевине Норвешке и Краљевине Велике Британије и Север-

не Ирске. За све остале државе, које би доцније ратификовале ову Конвенцију или јој приступиле, иста ступа на снагу деведесетог дана по извршеном ратификовању или нотификовању приступа. Конвенција се може отказати по истеку три године после дана њеног ступања на снагу. Отказ ступа у дејство после шест месеци. Наша Држава спада међу оне у чије је име Конвенција била потписана.

МИНИСТАРСТВО ИНОСТРАНИХ ПОСЛОВА
Краљевине Југославије

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА

О
МЕЂУНАРОДНОЈ КОНВЕНЦИЈИ ЗА УРЕЂЕЊЕ
ЛОВА НА КИТОВЕ,

закљученој и потписаној у Женеви, 24 септембра
1931. године

§ 1

Одобрава се и добија законску силу Међународна Конвенција за уређење лова на китове, закључена и потписана у Женеви 24 септ. 1931.

КОНВЕНЦИЈА ЗА УРЕЂЕЊЕ ЛОВА НА КИТОВЕ

Његово Величанство Краљ Арбаније; Претседник Немачког Рајха; Претседник Сједињених Америчких Држава; Његово Величанство Краљ Белгијанаца; Његово Величанство Краљ Велике Британије и Ирске и Британских прекоморских Доминиона, Цар Индијски; Претседник Републике Колумбије; Његово Величанство Краљ Данске и Исланда; Претседник Владе Шпанске Републике; Претседник Републике Финске; Претседник Републике Француске; Претседник Републике Грчке; Његово Величанство Краљ Италије; Претседник Сједињених Мексиканских Држава; Његово Величанство Краљ Норвешке; Његово Величанство Краљица Холандије; Претседник Републике Пољске; Његово Величанство Краљ Румуније; Федерални Савет Швајцарски; Претседник Републике Чехословачке; Претседник Републике Турске; Његово Величанство Краљ Југославије назначили су као своје пуномоћнике и то:

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ АРБАНИЈЕ:

Г. *Lec Kurti*, Министра резидента, сталног делегата код Друштва народа

ПРЕТСЕДНИК НЕМАЧКОГ РАЈХА:

Г. *Hans Hermann Völckers*, Генералног консула у Женеви

године, чији текст у француском оригиналу и у преводу гласи:

CONVENTION POUR LA REGLEMENTATION DE
LA CHASSE A LA BALEINE

SA MAJESTE LE ROI DES ALBANAIS; LE PRESIDENT DU REICH ALLEMAND; LE PRESIDENT DES ETATS-UNIS D'AMERIQUE; SA MAJESTE LE ROI DES BELGES; SA MAJESTE LE ROI DE GRANDE-BRETAGNE ET D'IRLANDE ET DES DOMINIONS BRITANNIQUES AU DELA DES MERS, EMPEREUR DES INDES; LE PRESIDENT DE LA REPUBLIQUE COLOMBIE; SA MAJESTE LE ROI DE DANEMARK ET D'ISLANDE; LE PRESIDENT DU GOUVERNEMENT DE LA REPUBLIQUE ESPAGNOLE; LE PRESIDENT DE LA REPUBLIQUE DE FINLANDE; LE PRESIDENT DE LA REPUBLIQUE FRANÇAISE; LE PRESIDENT DE LA REPUBLIQUE HELLENIQUE; SA MAJESTE LE ROI D'ITALIE; LE PRESIDENT DES ETATS-UNIS DU MEXIQUE; SA MAJESTE LE ROI DE NORVEGE; SA MAJESTE LA REINE DES PAYS-BAS; LE PRESIDENT DE LA REPUBLIQUE DE POLOGNE; SA MAJESTE LE ROI DE ROUMANIE; LE CONSEIL FEDERAL SUISSE; LE PRESIDENT DE LA REPUBLIQUE TCHECOSLOVAQUE; LE PRESIDENT DE LA REPUBLIQUE DE TURQUIE; SA MAJESTE LE ROI DE YOUGOSLAVIE

ont désigné pour leurs plénipotentiaires, savoir:

SA MAJESTE LE ROI DES ALBANAIS:

M. Lec Kurti, Ministre président, Délégué permanent auprès de la Société des Nations.

LE PRESIDENT DU REICH ALLEMAND:

M. Hans Hermann Völckers Consul-général à Genève.

ПРЕТСЕДНИК СЈЕДИЊЕНИХ АМЕРИЧКИХ
ДРЖАВА:

Г. Hugh R. Wilson, Изванредног посланика и пуномоћног министра код Федералног швајцарског Савета

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ БЕЛГИЈАНАЦА:
Г. Р. Hymans, Министра иностраних послова

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ ВЕЛИКЕ БРИТАНИЈЕ И ИРСКЕ И БРИТАНСКИХ ПРЕКОМОРСКИХ ДОМИНИОНА, ЦАР ИНДИЈСКИ:

За Велику Британију и Ирску, као и за све делове Британског царства који нису посебни чланови Друштва народа:

Врло поштованог виконта Cecil of Chelwood, K. C. За доминион Канаду: Поштованог Hugh Guthrie, P. C. K. C. Министра правде, Главног прокурора

За Аустралијски савез:

Г. James R. Collins, C. M. G., C. V. E., Званичног секретара и Финансијског саветника у Бироу Високог Комесара у Лондону

За доминион Нови Зеланд:

Sir Thomas Mason Wilford, K., C., M. G. K. C., Високог Комесара у Лондону

За Јужно-Афричку Унију:

Г. C. T. te Water, Високог комесара у Лондону

За Индију:

Sir Brojendra L. Mitter, Kt., Правничког члана Егзекутивног савета Вице-краља

ПРЕТСЕДНИК РЕПУБЛИКЕ КОЛУМБИЈЕ:

Др. А. J. Restrepo, Сталног делегата код Друштва народа

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ ДАНСКЕ И
ИСЛАНДА:

Г. William Borberg, Сталног делегата код Друштва народа

ПРЕТСЕДНИК ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ ШПАНИЈЕ:

Г. Alekjandro Lerroux Garcia, Државног министра.

ПРЕТСЕДНИК РЕПУБЛИКЕ ФИНСКЕ:

Г. Evald Gyllenbögel, Саветника посланства, в. д. Сталног делегата код Друштва народа.

ПРЕТСЕДНИК РЕПУБЛИКЕ ФРАНЦУСКЕ:

Г. Louis Rollin, Народног посланика, Министра трговине и индустрије.

ПРЕТСЕДНИК РЕПУБЛИКЕ ГРЧКЕ:

Г. R. Raphaël, Сталног делегата код Друштва народа.

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ ИТАЛИЈЕ:

Г. Augusto Rosso, Пуномоћног министра, Помоћника делегата у Савету Друштва народа.

ПРЕТСЕДНИК СЈЕДИЊЕНИХ МЕКСИКАНСКИХ
ДРЖАВА:

Г. Salvador Martinez de Alva, Директора сталног бироа код Друштва народа.

LE PRESIDENT DES ETATS-UNIS D'AMERIQUE

M. Hugh Wilson, Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire près le Conseil fédéral suisse.

SA MAJESTE LE ROI DES BELGES:

M. P. Hymans, Ministre des Affaires étrangères.

SA MAJESTE LE ROI DE GRANDE-BRETAGNE ET D'IRLANDE ET DES DOMINIONS BRITANNIQUES AU DELA DES MERS, EMPEREUR DES INDES:

Pour la Grande-Bretagne et l'Irlande du Nord, ainsi que toutes parties de l'Empire britannique non membres séparaes de la Société des Nations:

Le très honorable vicomte Cecil of Chelwood, K. C. Pour le Dominion Canada:

L'honorable Hugh Guthrie, P.C.K.C., P., Ministre de la Justice, Procureur général.

Pour le Commonwealth d'Australie:

Mr. James R. Collins, C.I.G., C.B.E., Secrétaire officiel et Conseiller financier au Bureau du Haut Commissaire à Londres.

Pour le Dominion de la Nouvelle-Zéland:

Sir Thomas Mason Wilford, K.C.M.G., K.C., Haut Commissaire à Londres.

Pour l'Union Sud-Africaine:

Mr. C.T. te Water, Haut Commissaire à Londres.

Pour l'Inde:

Sir Brojendra L. Mitter, Kt. Membre juridique du Conseil exécutif du Vice-Roi

LE PRESIDENT DE LA REPUBLIQUE DE COLOMBIE

Le Docteur A. J. Restrepo Délégué permanent auprès de la Société des Nations.

SA MAJESTE LE ROI DE DANEMARK ET
D'ISLANDE:

M. William Borberg, Délégué permanent auprès de la Société des Nations.

LE PRESIDENT DU GOUVERNEMENT DE LA REPUBLIQUE ESPAGNOLE:

M. Alekjandro Lerroux Garcia, Ministre d'Etat

LE PRESIDENT DE LA REPUBLIQUE DE FINLANDE

M. Evald Gyllenbögel, Conseiller de Légation, Délégué permanent a. i. auprès de la Société des Nations.

LE PRESIDENT DE LA REPUBLIQUE FRANCAISE:

M. Louis Rollin, Député, Ministre du Commerce et de l'Industrie.

LE PRESIDENT DE LA REPUBLIQUE HELLENIQUE:

M. R. Raphaël, Délégué permanent auprès de la Société des Nations.

SA MAJESTE LE ROI D'ITALIE:

M. Augusto Rosso, Ministre plénipotentiaire, Délégué adjoint au Conseil de la Société des Nations.

LE PRESIDENT DES ETATS-UNIS DU MEXIQUE:

M. Salvador Martinez de Alva, Directeur du Bureau permanent auprès de la Société des Nations.

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ НОРВЕШКЕ:
G. Birger Braadland, Министра иностраних послова.

ЊЕНО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉИЦА ХОЛАНДИЈЕ:
Le Jonheer F. Beelaerts van Blokland, Министра ино-
страних послова.

ПРЕТСЕДНИК РЕПУБЛИКЕ ПОЉСКЕ:
G. Auguste Zaleski, Министра иностраних послова.

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ РУМУНИЈЕ:
G. Constantin Antoniadu, Изванредног посланика и
пуномоћног министра код Друштва народа.

ФЕДЕРАЛНИ ШВАЈЦАРСКИ САВЕТ:
G. Giuseppe Motta, Претседника швајцарске конфе-
дерације, Шефа политичког федералног де-
партмана.

ПРЕТСЕДНИК РЕПУБЛИКЕ ЧЕХОСЛОВАЧКЕ:
G. Zdanek Fierlinger, Изванредног посланика и пу-
номоћног министра код Швајцарског федерал-
ног савета, Сталног делегата код Друштва на-
рода.

ПРЕТСЕДНИК РЕПУБЛИКЕ ТУРСКЕ:
Cemal Hüsnü bey, Изванредног посланика и пуно-
моћног министра код Федералног швајцарског
савета.

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ ЈУГОСЛАВИЈЕ:
G. ВојиСлава Маринковића, Министра иностраних
послова.

који су се, пошто су саопштили своја пуномоћија,
која су нађена у добром и прописном облику, са-
гласили у овим одредбама:

Члан први

Високе стране уговорнице сагласне су да пре-
дузму, у границама својих респективних правосу-
ђа, погодне мере ради обезбеђења примене одре-
даба ове Конвенције и ради кажњавања прекршаја
речених одредаба.

Члан 2

Ова се Конвенција примењује само на китове
са рођињим плочама.

Члан 3

Ова Конвенција не примењује се на старосе-
деоце, који станују на обалама територија Високих
страна уговорница под погодбом:

- 1 — да употребљавају само чунове, оранице
(пироге) или друге лађе искључиво домаће и који
се крећу само помоћу једрила или весала;
- 2 — да се не служе ватреним оружјем;
- 3 — да нису у служби лица, који нису старо-
сдеоци; и
- 4 — да нису обавезни да испоруче трећим ли-
цима производ свога лова.

Члан 4

Забрањено је хватати или убијати праве кито-
ве (right whales) под којим ће се називом сматрати
да је обухваћен кит Северног рта, кита са Гренлан-
да је обухваћен ит Северног Рта, кита са Гренлан-
и »прави кит« пигмеј јужни.

SA MAJESTE LE ROI DE NORVEGE:
M. Birger Braadland, Ministre des Affaires étrangères.

SA MAJESTE LA REINE DES PAYS-BAS:
Le Jonkheer F. Beelaerts van Blokland, Ministre des
Affaires étrangères.

LE PRESIDENT DE LA REPUBLIQUE DE POLOGNE:
M. Auguste Zaleski, Ministre des Affaires étrangères.

SA MAJESTE LE ROI DE ROUMANIE:
M. Constantin Antoniadu, Envoyé extraordinaire et
Ministre plénipotentiaire auprès de la Société de la
Société des Nations

LE CONSEIL FEDERAL SUISSE:
M. Giuseppe Motta, président de la Confédération
suisse, Chef du Département politique fédéral

LE PRESIDENT DE LA REPUBLIQUE TCHECO-
SLOVAQUE:
M. Zdanek Fierlinger, Envoyé extraordinaire et Mini-
stre plénipotentiaire près le Conseil fédéral suisse.
Délégué permanent auprès de la Société des Nations.

LE PRESIDENT DE LA REPUBLIQUE DE TURQUIE:
Cemal Hüsnü bey, Envoyé extraordinaire et Ministre
plénipotentiaire.

SA MAJESTE LE ROI DE YOUGOSLAVIE:
Voislav Marinkovitch, Ministre des Affaires étrangères

Lesquels, après avoir communiqué leurs pleins
pouvoirs, trouvés en bonne et due forme, sont con-
venus des dispositions suivantes:

Article premier.

Les Hautes Parties contractantes conviennent de
prendre, dans les limites de leurs juridictions respec-
tives, des mesures appropriées pour assurer l'appli-
cation des dispositions de la présente Convention et
pour punir les infractions auxdites dispositions.

Article 2.

Le présente Convention est applicable seulement
aux baleines à fanons.

Article 3.

Le présente Convention ne s'applique pas aux
aborigènes habitant les côtes des territoires des Hautes
Parties contractantes à la condition que:

1. Ils fassent seulement usage de canots, de
pirogues ou d'autres embarcations exclusivement indi-
gènes et mues à la voile ou à rames;
2. Ils ne se servent pas d'armes à feu;
3. Ils ne se soient pas au service de personnes
non aborigènes;
4. — Ils ne soient pas tenus de livrer à des tiers
le produit de leur chasse.

Article 4.

Il est interdit de capturer ou de tuer les »right
whales«, qui seront considérées comme comprenant
la baleine du Cap Nord, la baleine du Groe, land, la
»right whale« australe, la »right whale« du Pacifique
et la »right whale« pygmée australe.

Члан 5.

Забрањено је хватати или убијати младунце китова или младу сисанчад, неодрасле китове или женке, када их прате младунци или сисанчад.

Члан 6.

Тело ухваћених китова мораће се искористити што је могућно потпуније. Нарочито:

1. — Уље се има извући, кувањем или ма на који други начин, из свеколике масне материје, као и из главе и језика, и, сем тога, од репа од спољашњег отвора дебелог црева.

Одредба овог параграфа примењиваће се само на тело или делове тела који нису намењени да буду употребљени као храна.

2. — Свака творница, било на води или не, која служи за прераду китовог тела мора бити снабдевена потребним справама ради извлачења уља из масне материје, меса и костију.

3. — Ако су китови извучени на обалу, имају се предузети погодне мере да се искористе остаци, пошто је извучено уље.

Члан 7.

Нишанције и посаде на бродовима намењени лову на китове имају бити погођени под условима, који ће учинити, у великој мери, њихову награду зависном од чинилаца као што су: величина, врста, вредност уловљених китова и количина извученог уља, а не само од броја уловљених китова, уколико ова награда зависи од резултата лова.

Члан 8.

Ниједан брод Високих страна уговорница неће се моћи бавити хватањем или прерађивањем китова, а да том броду не буде издала нарочито допуштење она Висока страна уговорница, чију заставу он носи, или да његов власник или закупца не буде нотификовао Влади те Високе стране уговорнице своју намеру да употреби овај брод за ловљење китова, и не буде добио од речене Владе потврду о овој нотификацији.

Овим чланом ниуколико се не дира у право, ма за коју од Високих страна уговорница, да захтева, сем тога, једно допуштење, које би издавале њезине сопствене власти за сваки брод, који жели да се користи њезиним територијама или њезиним територијалним водама у циљу хватања, извлачења на обалу или прераду китова. Издавање оваквог допуштења може бити, или одбијено, или потчињено условима, које би Висока страна уговорница сматрала као потребне или опортуне, па ма колико био народности брод.

Члан 9.

Географска зона за примену одредаба ове Конвенције простираће се на све воде целог света, подразумевајући ту уједно отворено море и територијалне и националне воде.

Члан 10.

1. — Високе стране уговорнице требаће да добију од бродова намењених лову на китове, који носе њихову заставу, што је могуће потпуније податке у биолошком погледу о сваком уловљеном киту, а у сваком случају што се тиче ових тачака:

Article 5.

Il est interdit de capturer ou de tuer les baleineaux ou jeunes baleines non servées, les baleines non adultes et les baleines femelles accompagnées de baleineaux (ou jeunes non sévrés).

Article 6.

Les carcasses de baleines capturées devront être utilisées aussi complètement que possible. En particulier:

1. — L'huile devra être extraite, par ébullition ou par tout autre procédé, de tout le blanc ainsi que de la tête et de la langue et, en outre, de la queue jusqu'à l'outillage nécessaire pour extraire l'huile du blanc;

Les dispositions du présent paragraphe ne seront applicables qu'aux carcasses ou parties de carcasses non destinées à être utilisées comme comestibles.

2. — Toute usine, flottante ou non, servant à traiter les carcasses de baleine, devra être munie de l'outillage nécessaire pour extraire l'huile du blanc, de la chair et des os.

3. — Si des baleines sont amenées au rivage, des mesures appropriées devront être prises pour utiliser les résidus après l'extraction de l'huile.

Article 7.

Les canonniers et les équipages des navires baleiniers devront être embauchés à des conditions qui feront, dans une grande mesure, dépendre leur rémunération de facteurs tels que la taille, l'espèce, la valeur des baleines capturées et la quantité d'huile extraite; et non pas seulement du nombre des baleines capturées, pour autant que cette rémunération dépende des résultats de la chasse.

Article 8.

Aucun navire des Hautes Parties contractantes ne pourra se livrer à la capture ou au traitement des baleines sans qu'une licence spéciale ait été concédée à ce navire par la Haute Partie contractante dont il porte le pavillon, ou sans que son propriétaire ou affrètement ait notifié au gouvernement de cette Haute Partie contractante son intention d'utiliser ce navire pour la chasse à la baleine et qu'il ait reçu dudit gouvernement une attestation de cette notification.

Le présent article ne porte nullement atteinte au droit, pour l'une quelconque des Hautes Parties contractantes, d'exiger, en outre, une licence émanant de ses propres autorités, pour tout navire désireux d'utiliser son territoire ou ses eaux territoriales en vue de capturer, d'amener à terre ou de traiter des baleines. La délivrance de cette licence pourra être, soit refusée, soit subordonnée aux conditions que la Haute Partie contractante intéressée estimera nécessaires ou opportunes, quelle que soit la nationalité du navire.

Article 9.

La zone géographique d'application des articles de la présente Convention s'étendra à toutes les eaux du monde entier, y compris à la fois la haute mer et les eaux territoriales et nationales.

Article 10.

1. — Les Hautes Parties contractantes devront obtenir des navires baleiniers portant leur pavillon les renseignements les plus complets possible au point de vue biologique sur chaque baleine capturée, et en tout cas ce qui concerne les points suivants:

- а) датума, када је кит уловљен,
 б) место, на коме је уловљен,
 в) врсте,
 г) пола,
 д) дужине, измерене ако је животиња извучена из воде; приближне ако је кит раскомадан у води,
 њ) ако постоји заметак, дужину заметка и његов пол, ако може бити одређен,
 е) податке о садржини стомака, кад је то могућно.

2. — Дужина поменути параграфима д) и њ) овог члана рачуна се у правој линији од предњег краја губице до састава репних пераја.

Члан 11

Свака Висока страна уговорница наредиће да јој свака творница, било на води, или подигнута на суву, потчињена њеном правосуђу, шаље изводе, у којима је означен број китова сваке врсте прерађених у свакој творници и количини уља сваке каквоће, брашна, гуана и других споредних продуката извучених из ових китова.

Члан 12

Свака Висока страна уговорница саопштаваће статистичке податке које се односе на операције у погледу китова, које су обављене у ресору њеног правосуђа Међународном бироу за статистику о китовима, у Ослу. Послати податци треба да обухвате, у најмању руку, појединости набројане у члану 10 и: 1) — име и тонажу сваке пловне творнице; 2) — број и глобалну тонажу бродова намењених лову на китове; 3) — списак сувоземних станица, које су функционисале у току дотичног периода. Ови податци слаће се у погодним интервалима, који не прелазе годину дана.

Члан 13

Обавеза, ма за коју од Високих страна уговорница, да предузме мере ради обезбеђења поштовања одредаба ове Конвенције у њезиним територијама и у њезиним територијалним водама и од стране њезиних бродова, биће ограничена на оне њезине територије, на које се примењује Конвенција и на територијалне воде, које леже уз њих, као и на бродове иматрикулисане у овим територијама.

Члан 14

Ова Конвенција, чији су француски и енглески текст подједнако меродавни, моћи ће бити потписана, до тридесет првог марта 1932, у име сваког Члана Друштва народа или сваке Државе која није члан.

Члан 15

Ова ће Конвенција бити ратификована. Инструменти ратификације биће депоновани код Генералног секретара Друштва народа, који ће нотификовати њихово депоновање свима члановима Друштва народа и Државама које нису чланови, назначивши датум, када су та депоновања извршена.

Члан 16

Почев од првог априла 1932, сваки Члан Друштва народа и свака Држава која није члан, у чије

- а) Date de la capture;
 б) Lieu de la capture;
 в) Espèce;
 г) Sexe;
 д) Longueur, mesurée si l'animal est retiré de l'eau; approximative si la baleine est découpée dans l'eau;
 е) S'il y a un foetus, longueur du foetus et son sexe, s'il peut être déterminé;
 ж) Renseignements sur le contenu de l'estomac, lorsque cela est possible.

2. — La longueur mentionnée aux paragraphes е) et f) du présent article sera celle de la ligne droite depuis l'extrémité du museau jusqu'à l'intersection des nageoires caudales.

Article 11.

Chacune des Hautes Parties contractantes se fera adresser par toutes les usines, flottantes ou établies sur la terre ferme, soumises à sa juridiction, des relevés indiquant le nombre des baleines de chaque espèce traitées dans chacune des usines et des quantités d'huile de chaque qualité, poudre, guano et autres sous-produits tirés de ces baleines.

Article 12.

Chacune des Hautes Parties contractantes communiquera les renseignements statistiques relatifs aux opérations, concernant les baleines, qui ont eu lieu dans le ressort de leur juridiction, au Bureau international de Statistiques baleinières, à Oslo. Les renseignements fournis devront comprendre au moins les détails mentionnés à l'article 10 et: 1. — le nom et le tonnage de chaque usine flottante; 2. — le nombre et le tonnage globale des navires baleiniers; 3. — une liste des stations terrestres ayant fonctionné au cours de la période envisagée. Ces renseignements seront fournis à des intervalles appropriés ne dépassant pas une année.

Article 13.

L'obligation, pour l'une quelconque des Hautes Parties contractantes, de prendre des mesures en vue d'assurer l'observation des dispositions de la présente Convention dans ses territoires et dans ses eaux territoriales et par ses navires, sera limitée à ceux de ses territoires auxquels s'applique la Convention et aux eaux territoriales contiguës, ainsi qu'aux navires immatriculés dans ces territoires.

Article 14.

La présente Convention, dont les textes français et anglais feront également foi, pourra être signée, jusqu'au trente et un mars 1932, au nom de tout Membre de la Société des Nations ou de tout Etat non membre.

Article 15.

La présente Convention sera tarifée. Les instruments de ratifications seront déposés auprès du Secrétaire général de la Société des Nations, qui en notifiera le dépôt à tous les membres de la Société des Nations et aux Etats non membres, en indiquant les dates auxquelles ces dépôts ont été effectués.

Article 16.

A partir du premier avril 1932, tout Membre de la Société des Nations et tout Etat non membre au nom

име ова Конвенција не буде била потписана од овог датума, моћи ће јој приступити.

Инструменти приступања биће депоновани код Генералног секретара Друштва народа, који ће нотификовати депоновање и датум депоновања свима Члановима Друштва народа и свима Државама, које нису чланови.

Члан 17.

Ова ће Конвенција ступити на снагу деведесетог дана, пошто Генерални секретар Друштва народа буде примио ратификације или приступања у име најмање осам Чланова Друштва народа или Држава, које нису чланови. У овом броју морају бити обухваћене Краљевине Норвешка и Уједињена Краљевина Велика Британија и Северна Ирска.

Што се тиче сваког од Чланова или Држава, које нису чланови, у чије би име доцније био депонован инструменат ратификације или приступања, Конвенција ће ступити на снагу деведесетог дана после датума депоновања тог инструмента.

Члан 18.

Ако, после ступања на снагу ове Конвенције и на захтев два Члана Друштва народа или двеју Држава, које нису чланови, према којима би ова Конвенција у том тренутку била на снази, Савет Друштва народа сазове Конференцију ради ревизије Конвенције, Високе стране уговорнице обавезују се да ће на број бити заступљене.

Члан 19.

1 — Ова Конвенција моћи ће бити отказана по истеку од три године рачунајући од датума, ког је ступила на снагу.

2 — Отказ Конвенције извршиће се писменом нотификацијом, упућеном Генералном секретару Друштва народа, који ће обавестити све Чланове Друштва и све Државе које нису чланови, о свакој нотификацији, као и о дану њезина пријема.

3 — Отказ ће имати дејства на шест месеци по пријему нотификације.

Члан 20.

1 — Свака од Високих страна уговорница може изјавити, у тренутку потписивања, ратификације или приступања, да, својим примањем ове Конвенције, она не мисли да узима на себе икакву обавезу што се тиче укупности или сваког дела својих колонија, протектората, прекоморских територија или територија стављених под њезино суверенство или под њезин мандат; у том случају Конвенција се неће примењивати на територије, које су биле предмет овакве изјаве.

2 — Свака од Високих страна уговорница моћи ће накнадно нотификовати код Генералног секретара Друштва народа да смера да учини примењивом ову Конвенцију на укупност или на сваки део својих територија, које су биле предмет изјаве предвиђене у претходном параграфу. У том случају, Конвенција ће се примењивати на све територије побројане у нотификацији деведесет дана по пријему те нотификације од стране Генералног секретара Друштва народа.

duquel la Convention n'a pas été signée à cette date, pourra y adhérer.

Les instruments d'adhésion seront déposés auprès du Secrétaire général de la Société des Nations, qui notifiera le dépôt et la date de ce dernier à tous les Membres de la Société des Nations et aux Etats non membres.

Article 17.

La présente Convention entrera en vigueur quatre-vingt-dix jours après que le Secrétaire général de la Société des Nations aura reçu des ratifications ou des adhésions au nom d'au moins huit Membres de la Société des Nations ou Etats non membres. Dans ce nombre doivent être compris le Royaume de Norvège et le Royaume Uni de Grande-Bretagne et d'Irlande du Nord.

A l'égard de chacun des Membres ou Etats non membres au nom desquels un instrument de ratification ou d'adhésion sera ultérieurement déposé, la Convention entrera en vigueur le quatre-vingt-dixième jour après la date du dépôt de cet instrument.

Article 18.

Si, après l'entrée en vigueur de la présente Convention et à la demande de deux Membres de la Société, ou deux Etats non membres, à l'égard desquels la présente Convention sera à ce moment en vigueur, le Conseil de la Société des Nations, convoque une conférence pour la révision de la Convention, les Hautes Parties contractantes s'engagent à s'y faire représenter.

Article 19.

1. — La présente Convention pourra être dénoncée à l'expiration d'une période de trois années à partir de la date à laquelle elle sera entrée en vigueur.

2. — La dénonciation de la Convention s'effectuera par une notification écrite, adressée au Secrétaire général de la Société des Nations, qui informera tous les Membres de la Société et les Etats non membres de chaque notification, ainsi que de la date de la réception.

3. — La dénonciation prendra effet six mois après la réception de la notification.

Article 20.

1. — Chacune des Hautes Parties contractantes peut déclarer, au moment de la signature, de la ratification ou de l'adhésion, que par son acceptation de la présente Convention, elle n'entend assumer aucune obligation en ce qui concerne l'ensemble ou toute partie de ses colonies, protectorats, territoires d'outremer ou territoires placés sous sa suzeraineté ou son mandat; dans ce cas, la présente Convention ne sera pas applicable aux territoires faisant l'objet d'une telle déclaration.

2. — Chacune des Hautes Parties contractantes pourra ultérieurement notifier au Secrétaire général de la Société des Nations qu'elle entend rendre la présente Convention applicable à l'ensemble ou à toute partie de ses territoires ayant fait l'objet de la déclaration prévue au paragraphe précédent. Dans ce cas, la Convention s'appliquera à tous les territoires visés dans la notification quatre-vingt-dix jours après la réception de cette notification par le Secrétaire général de la Société des Nations.

3. — Свака од Високих страна уговорница може, у сваком тренутку по истеку периода од три године, предвиђеног у члану 19, изјавити да жели да престане примена ове Конвенције на укупност или сваки део њезиних колонија, протектората, прекоморских територија или територија стављених под њезино суверенство или њезин мандат; у том случају, Конвенција ће престати да се примењује на територије, које су биле предмети такве изјаве, на шест месеци по пријему ове изјаве од стране Генералног секретара Друштва народа.

4. — Генерални секретар Друштва народа саопштиће свима члановима Друштва народа и Државама, које нису чланови, изјаве и нотификације примљене у смислу овог члана, као и датум њиховог пријема.

Члан 21. — Ову Конвенцију ће регистровати Генерални секретар Друштва народа, чим буде ступила на снагу. У ПОТВРДУ ЧЕГА су пуномоћници горе поменути потписали ову Конвенцију.

РАЂЕНО у Женеви, двадесет четвртог септембра хиљаду девет стотина тридесет прве, у једном једином примерку, који ће се чувати у архиви Секретаријата Друштва народа и од кога ће оверена копија бити достављена свима члановима Друштва и Државама које нису чланови.

АРБАНИЈА:

Lec Kurti

НЕМАЧКА:

Dr. Hans Hermann Völkens

СЈЕДИЊЕНЕ АМЕРИЧКЕ ДРЖАВЕ:

Hugh R. Wilson

БЕЛГИЈА:

Hymans

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА И СЕВЕРНА ИРСКА КАО И СВИ ДЕЛОВИ БРИТАНСКОГ ЦАРСТВА КОЈИ НИСУ ПОСЕБНИ ЧЛАНОВИ ДРУШТВА НАРОДА:

Cecil

КАНАДА:

H. Guthrie

АУСТРАЛИЈСКИ САВЕЗ:

James R. Collins

НОВИ ЗЕЛАНД:

Thomas M. Wilford

ЈУЖНО-АФРИЧКА УНИЈА:

C. T. te Water

ИНДИЈА:

B. L. Mitter

КОЛУМБИЈА:

A. J. Restrepo

ДАНСКА:

са оградом, до даље наредбе, што се тиче Гренланда

William Borberg

ШПАНИЈА:

A. Lerroux

ФИНСКА:

Evald Gyllenbögöl

ФРАНЦУСКА:

Louis Rollin

ГРЧКА:

R. Raphaël

ИТАЛИЈА:

Augusto Rosso

3. — Chacune des Hautes Parties contractantes peut, à tout moment après l'expiration de la période de trois ans prévue à l'article 19, déclarer qu'elle entend voir cesser l'application de la présente Convention à l'ensemble ou à toute partie de ses colonies, protectorats, territoires d'outre-mer ou territoires placés sous sa suzeraineté ou son mandat; dans ce cas, la Convention cessera d'être applicable aux territoires faisant l'objet d'une telle déclaration six mois après la réception de cette déclaration par le Secrétaire général de la Société des Nations.

4. — Le Secrétaire général de la Société des Nations communiquera à tous les Membres de la Société des Nations et aux Etats non membres les déclarations et notifications reçues en vertu du présent article, ainsi que les dates de leur réception.

Article 21.

La présente Convention sera enregistrée par le Secrétaire général de la Société des Nations dès qu'elle sera entrée en vigueur.

En foi de quoi les Plénipotentiaires susmentionnés ont signé la présente Convention.

Fait à Genève, le vingt-quatre septembre mil neuf cent trente et un, en un seul exemplaire qui sera conservé dans les archives du Secrétariat de la Société des Nations et dont copie certifiée conforme sera remise à tous les Membres de la Société et aux Etats non membres.

ALBANIE

Lec Kurti

ALLEMAGNE

Dr. Hans Hermann Völkens

ETATS-UNIS D'AMERIQUE

Hugh R. Wilson

BELGIQUE

Hymans

GRANDE-BRETAGNE ET IRLAND DU NORD

ainsi que toutes parties de l'Empire britannique non membres séparés de la Société des Nations

Cecil

CANADA

H. Guthrie

COMMONWEALTH D'AUSTRALIE

James R. Collins

NOUVELLE-ZELAND

Thomas M. Wilford

UNION SUD-AFRICAINE

C. T. te Water

INDE

B. L. Mitter

COLOMBIE

A. J. Restrepo

DANEMARK

Avec réserve, jusqu'à nouvel ordre, pour se qui concerne le Grenland

William Borberg

ESPAGNE

A. Lerroux

FINLAND

Evald Gyllenbögöl

FRANCE

Louis Rollin

GRECE

R. Raphaël

ITALIE

Augusto Rosso

МЕКСИКО:	MEXIQUE
S. Martinez de Aiva	S. Martinez de Aiva
НОРВЕШКА:	NORVEGE
Birger Braadland	Birger Braadland
ХОЛАНДИЈА:	PAYS-BAS
За Краљевину у Европи и за холандску Индију.	Pour le Royaume en Europe et les Indes neerlandaises
Beelaerts van Blokland	Beelaerts van Blokland
ПОЉСКА:	POLOGNE
Auguste Zaleski	Auguste Zaleski
РУМУНИЈА:	ROUMANIE
C. Antoniad	C. Antoniad
ШВАЈЦАРСКА:	SUISSE
Motta	Motta
ЧЕХОСЛОВАЧКА:	TCHECOSLOVAQUIE
Zd. Fierlinger	Zd. Fierlinger
ТУРСКА:	TURQUIE
Cemal Hüsnü	Cemal Hüsnü
ЈУГОСЛАВИЈА:	YOUGOSLAVIE
Dr. V. Marinkovičh	Dr. V. Marinkovičh.

§ 2

Овај Закон ступа у живот када се обнародује у »Службеним новинама« а обавезну снагу добија кад се испуне услови из чланова 15 и 17 речене Конвенције.

Препоручујемо свима нашим Министрима да се о извршењу његовом старају, властима заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покорвају.

МИНИСТАРСТВО ИНОСТРАНИХ ПОСЛОВА
Краљевине Југославије
Пов. Бр. 14130
Рег. ознака
Прилога 11

15 јула 1933 године који смо овлашћени да у смислу члана 63 Устава Краљевине Југославије изнесемо на решавање пред Народно претставништво предлог закона о трговинском аранжману између Краљевине Југославије и Краљевине Мађарске, закљученом и потписаном у Будимпешти 15 маја 1933 године.

ПРЕДМЕТ: Предлог закона о трговинском аранжману између Краљевине Југославије и Краљевине Мађарске закључен и потписан у Будимпешти 15 маја 1933 год.

У прилогу под /2 част нам је доставити Вам десет примерака горепомеутог предлога закона, са образложењем, с молбом, да исти изволите поднети као хитан на решавање Народној скупштини.

Господину
Др. Кости Куманудију,
Претседнику Народне скупштине
Београд.

Изволите примити, Господине Претседниче, и овом приликом уверење о нашем особитом поштовању.

Господине Претседниче,
Част нам је у прилогу под /1 доставити Вам оригинални Указ Његовог Величанства Краља од

Министар трговине и индустрије,
Др. Илија Шуменковић, с. р.
Министар иностраних послова,
Б. Јевтић, с. р.

МИ

АЛЕКСАНДАР I
по милости Божјој и вољи народној
Краљ Југославије

На предлог Нашег Министра трговине и индустрије и Нашег Министра иностраних послова, а по саслушању Нашег Министарског савета, решили смо и решавамо:

Овлашћује се Наш Министар трговине и индустрије и Наш Министар иностраних послова да могу на основу члана 63 Устава Краљевине Југославије поднети Народно претставништву на решавање:

Предлог закона о трговинском аранжману између Краљевине Југославије и Краљевине Мађарске, закљученом и потписаном у Будимпешти 15 маја 1933 године.

Наш Министар трговине и индустрије и Наш Министар иностраних послова нека оизврше овај Указ.

15 јула 1933 године
у Београду.

Министар трговине и индустрије,
Др. Илија Шуменковић, с. р.
Министар иностраних послова,
Б. Јевтић, с. р.

АЛЕКСАНДАР, с. р.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Наша Влада закључила је са Владом Краљевине Мађарске један Трговински аранжман у циљу да се олакша, у данашњим изузетним приликама, трговачка размена између обеју земаља. Овим аранжманом не дира се у одредбе југословенско-мађарског трговинског уговора од 24 јула 1926, већ се, напротив, жели да се помогне развијању узајамних привредних односа које је у јакој мери спутано постојећим прописима о промету девиза. Овим аранжманом омогућава се компензовање узајамних потраживања која потичу из обостраног извоза. Обе Стране задржале су себи право да од тога правила отстапају у погледу извесних производа који су у аранжману назначени, а чији се број може доцније и допунити и другим

производима, под условом да свака Страна ону другу о томе обавести на месец дана унапред. У члану 2 Аранжмана побројани су годишњи контингенти наших производа, који ће се моћи увозити у Мађарску, и прописано је како ће се ти контингенти моћи искористићавати. Члан 3 садржи одредбе о евентуалном накнадном увођењу нових забрана, ограничења или контингентирања увоза. Члан 4 говори о отклањању тешкоћа које би се могле појавити услед примене овог Аранжмана. Аранжман је потписан 15 маја 1933 године, с тим, да истога дана ступи на снагу и да важи до 14 маја 1934 године. Пре истека, он се може обновили за један период који ће се имати споразумно утврдити.

МИНИСТАРСТВО ИНОСТРАНИХ ПОСЛОВА
Краљевине Југославије

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА

О
ТРГОВИНСКОМ АРАНЖМАНУ
између Краљевине Југославије и Краљевине Мађарске закљученом и потписаном у Будимпешти
15 маја 1933 године, који гласи:

§ 1
Одобрава се и добива законску силу Трговински аранжман између Краљевине Југославије и

Краљевине Мађарске, закључен и потписан у Будимпешти, 15 маја 1933 године, чији текст у француском оригиналу и у преводу гласи:

ТРГОВИНСКИ АРАНЖМАН

између Краљевине Југославије и Краљевине Мађарске

Југословенска Краљевска Влада и Мађарска Краљевска Влада, у жељи да олакшају трговачку размену између обеју земаља у данашњим изузетним приликама, сагласиле су се, без уштрба по одредбе Југословенско-мађарског трговинског уговора од 24 јула 1926, у овоме што иде:

ARANGEMENT COMMERCIAL

entre le Royaume de Yougoslavie et le Royaume de Hongrie.

Le Gouvernement Royal de Yougoslavie et le Gouvernement Royal de Hongrie, désireux de faciliter les échanges commerciaux entre les deux pays dans les présentes circonstances exceptionnelles, sont convenus, sans préjudice des dispositions du Traité de Commerce yougoslave-hongrois du 24 juillet 1926, de ce qui suit:

Члан 1

Обе Високе стране уговорнице сагласне су да ће одобравати компензовање узајамних потраживања која проистичу, за сваку од обеју земаља, из извоза робе у ону другу земљу.

Југословенска Краљевска влада имаће, међутим, право да отстапи од тога правила, уколико се тиче извоза сирових руда и метала и, тако исто, Мађарска Краљевска влада што се тиче изво-

Article 1-er.

Les deux Hautes Parties Contractantes conviennent d'autoriser la compensation des créances réciproques résultant, pour chacun des deux pays, de l'exportation des marchandises vers l'autre.

Le Gouvernement Royal Yougaslave aura toutefois de droit de déroger à cette règle, quant à l'exportation des minerais et des métaux bruts et de même le

за уљаних плодова, семења и сирових кожа. Обе високе стране уговорнице моћи ће, пошто на месец дана унапред извести ону другу Страну, додати друге производе напред поменутој роби.

Свака од обеју Високих страна уговорница задржава, сем тога, право да контролише компензационе трансакције, у циљу да се прибави поштовање правилнику који важи за трговину девизама.

По себи се разуме да се напред утврђеним начелом не дира у регулентацију спољне трговине, нарочито у забране или ограничења увоза или извоза.

Члан 2

За робу чији је увоз у Мађарску сада подвргнут увозним дозволама; Мађарска влада одобраваће, за време трајања овог Спорзума, минималне годишње контингенте за увоз ниже побројаних југословенских производа:

Бр. мађарске царинске тарифе	Наименовање робе	Контингент у метричким тонама
из 77	Јабукe свеже	100
из 85	Суве шљиве, стивиране или неетивиране	500
99 а	Ораси у љусци	300
193	Дрво за гориво несечено	45.000
194	Дрвенну гал	4.800
195	Обло дрво: дрво за руднике облице од лиснатог дрвећа	2.000 2.500
197	Дрво одељано, отестерисано или цепано	4.800
203 а 1	Стругано дрво од четинара	16.000
из 203 а 2	Стругано лиснато дрво „подразумевајући ту и фризе“	800
286	Калцијев карбид	360
469 б	Клинови и жице од дрвета, остали	20

Увозне дозволе које имају важити за напред поменуте контингенте издаваће се у једнаким двомесечним оброцима, сем за свеже јабукe, орахе у љусци, суве шљиве, чији ће увоз бити допуштен за време кампање која траје од септембра до краја марта и за дрво за гориво чији ће контингенти бити подељени у шестомесечне оброке.

Увозне дозволе неискоришћене за време периода за који су издате, обнављаће се и моћи ће се остварити у току наредних периода, поврх дозвола које ће тада важити, на редован начин, за време тих периода, али ипак не могу прекорачити трајање овог Споразума.

§ 3

Ако једна од Високих страна уговорница пропише забране или мере контингентовања увоза за робу чији је увоз на њену територију сада слободан, она ће бити дужна да о томе одмах обавести ону другу Високу страну уговорницу да би се, у случају ако би интереси оне друге Стране били угрожени тим мерама, могло благовремено присуити преговорима у циљу да се утврде контингенти у корист ове друге Стране. У случају ако, за месец дана после реченог обавештења, не

Gouvernement Royal Hongrois quant à l'exportation des fruits oléagineux, semences et peaux brutes. Les deux Hautes Parties Contractantes pourront, avec un préavis d'un mois ajouter d'autres produits aux marchandises citées ci-dessus.

Chacune des deux Hautes Parties Contractantes se réserve en outre le droit de contrôler les transactions en compensation dans le but de faire respecter le règlement en vigueur sur le commerce des devises.

Il reste bien entendu que le principe établi ci-dessus ne porte pas atteinte à la réglementation du commerce extérieur notamment aux prohibitions ou restrictions à l'importation ou à l'exportation.

Article 2.

Pour les marchandises dont l'importation en Hongrie est actuellement soumise à des licences d'importation, le Gouvernement de Hongrie accordera, pendant la durée du présent accord, les contingents annuels minimum pour l'importation de produits Yougoslaves ci-après spécifiés:

№ du tarif douanier hongrois	Dénomination des marchandises	Contingent en des tonnes métriques
ex 77	Pommès fraîches	100
ex 85	Prunes sèches, étuvées ou non	500
99 а	Noix en coques	300
193	Bois de chauffage non coupé	45.000
194	Charbon de bois	4.800
195	Bois rond: bois de mines bois rond de feuillus	2.000 2.500
197	Bois équarri, charpenté ou fendu	4.800
203 а 1	Bois scié de conifères	16.000
ex 203 а 2	Bois scié de feuillus: »y compris les frises«	800
286	Carbure de calcium	360
469 б	Chevilles et fils de bois, autres	20

Les licences d'importation à valoir sur les contingents ci-haut mentionnés seront accordés en portions égales bimensuelles sauf pour les pommes fraîches, les noix en coques, les pruneaux secs, dont l'importation sera autorisée pendant la campagne s'étendant de septembre à fin de mars et pour le bois de chauffage dont les contingents seront partagés en portions semestrielles.

Les licences d'importation non utilisées pendant la période y afférant, seront renouvelées et pourront être réalisées au cours des périodes suivantes en plus des licences à valoir, d'une façon régulière, pendant ces périodes qui toutefois ne peuvent dépasser la durée de cet accord.

Article 3.

Si l'une des Hautes Parties Contractantes édicte des prohibitions ou des mesures de contingentement à l'importation pour des marchandises dont l'importation sur son territoire est actuellement libre, elle devra immédiatement en donner avis à l'autre Haute Partie Contractante, afin que dans le cas où les intérêts de l'autre Partie seraient atteints par ces mesures, des pourparlers en vue de fixer de contingents en faveur de cette autre Partie puissent être entamés à

би био остварен споразум о контингентима, она друга Страна уговорница имаће право да откаже овај Споразум. Отказ ће ступити у дејство 15 дана касније.

Члан 4

Ако се услед примене овог Аранжмана појаве тешкоће практичног значаја, ставиће се у дужност једној комисији, састављеној од претставника односних надлежних власти, да предложи решења која се имају усвојити споразумно. Ова комисија проучиће тако исто могућности да се, на широј основи развију привредне трансакције између обеју земаља.

Одлуке ове комисије подлегаће одобрењу обеју Влада.

Члан 5

Овај Споразум биће стављен на снагу 15 маја 1933 и трајаће до 14 маја 1934, ако пре тога дана не буде обновљен за један период који се има утврдити споразумно.

Рађено у Будимпешти, 15 маја 1933.

Јован Дучић, с. р.
К. Кања, с. р.

§ 2

Овај Закон ступа у живот кад се обнародује у „Службеним новинама”, а обавезну силу добија

ЗАКОН

О ЈУГОСЛОВЕНСКОМ НАЦИОНАЛНОМ ХРАМУ

§ 1

Југословенски национални храм је Ловћен са околином.

§ 2

Југословенски национални храм одржаваће Министарства просвете, саобраћаја, шума и рудника уносећи у своје буџете сваке године потребне кредите.

§ 3

План и извођење радова врши Одбор који сачињава: Бан Зетске бановине, Митрополит Црногорско-приморски, Претседник Општине цетињске и Његошке, посланик вароши Цетиња, среза цетињског и барског и старешина Соколске жупе на Цетињу.

§ 4

Овај Закон ступа у живот кад га Краљ потпише а обавезну снагу добија кад се прогласи у „Службеним новинама” 14 јуна 1933 године
Београд.

temps. Dans le cas où, un mois après le dit avis, un accord sur les contingents ne serait pas réalisé, l'autre Partie Contractante aura le droit de dénoncer le présent accord. La dénonciation produira ses effets 15 jours après.

Article 4.

Si l'application du présent Arrangement donne lieu à des difficultés d'ordre pratique, une commission, respectives sera chargée de proposer les solutions à adopter d'un commun accord. Cette commission étudiera également les possibilités de développer sur une plus large échelle, les transactions économiques entre les deux pays.

Les décisions de cette commission seront soumises à l'approbation des deux Gouvernements.

Article 5.

Le présent Arrangement sera mis en vigueur le 15 mai 1933 et prendra fin le 14 mai 1934 si avant cette date il n'est pas renouvelé pour une période à convenir de commun accord.

Fait à Budapest, le 15 mai 1933.

Јован Дучић, с. р.
С. Каныа, м. р.

§ 2

као што је предвиђено у члану 5 реченог Споразума.

ЗАКОН

О ПРЕДЛАГАЧИ НАРОДНИ ПОСЛАНИЦИ

Предлагачи народни посланици:

- Гавро Милошевић, др. Сл. Шећеров, Миловоје Ђ. Исаковић, Хаџи Тодор Димитријевић, Проф. Антуновић, др. Миленко Марковић, др. Тоша Рајић, Тодор Р. Тонић, Милан Живановић, Душан Антонијевић, Јован С. Довезенски, Игњат Стефановић, Душан М. Живојиновић, Иван Радић, Марко Машић, Милан Мравље, Д. Иванчевић, Витомир М. Видаковић, Љубиша Трифуновић, др. Светислав Поповић, Мита Исаковић, Аранђео П. Симић, Стане Рапе др., Антон Церер, Ловро Петковић, Станко Рапе др., Антон Церер, Ловро Петовар, Иван Прекоршек, Мирко Урошевић, М. Петковић, Никола Хрибар, Јово Јовановић, Ристо Крстановић, др. Влад. Станишић, Тихомир Шарковић, др. Никола Никић, Милан Топаловић, Милан А. Божић, др. Милорад Костић, Љубомир Митровић, Драг. М. Станојевић, Ј. Недељковић, др. Милан Стијић, Јурај Деметровић, Милоје М. Сокић, Шукрија Куртовић, Васиљ Грђић, М. Јелић, Андрија Кујунџић, Војко Куртовић, др. Милан Добровољац, Милан Симоновић, Јордан Бабаковић, Исо Богдановић, Хус. Кадић, др. Богдан Видовић, др. М. Лишавац, А. Степановић, Ђирић, Страхинја Борисављевић, Миладин Б. Величковић, Рад. П. Брушија, Перо Грајић, Хасан Торомановић, Божићдар Главички.

МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА

Краљевине Југославије
Одељење царина
Бр. 19260
15. јула 1933 г.

ПРЕТСЕДНИКУ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ
Београд

На основу § 12 тачке 18 Финансијског закона за 1933/34 годину, у вези члана 15 Предлога закона о општој царинској тарифи, који је дана 20 јуна 1925 године ступио на снагу, част ми је у прилогу под № 1 поднети Народној скупштини на одобрење решење Министарског савета, донето на седници дана 8 јула 1933 године.

Министар финансија,
Др. Милорад Ђорђевић с. р.

МИНИСТАРСКОМ САВЕТУ

Господин Министар пољопривреде, писмом својим бр. 39790/V, од 17 јуна 1933 године, извештавајући ме, да и у овој години постоје, само, с обзиром на свакодневне кише и временске непогоде, још у појачаној форми разлози, са којих је донето решење Министарског савета Бр. 19156/IV од 24 јуна 1932 године, о укидању увозне царине за 1 годину дана на пречишћен сумпор и сумпорни цвет из Бр. 197 тач. 2 увозне тарифе Предлога закона о општој царинској тарифи, и услед тога замолио је да учини што треба како би се донело решење о укидању увозне царине на поменути два артикла још за једну годину, пошто важење поменутог решењу престаје са 29 јуном ове године.

Увиђајући да је потребно омогућити нашем виноградарству да се у овим тешким временима сачува од пропасти и штета које би несумњиво дошле као последица немогућности набавке потребних јој сретстава за одржање услед високе увозне царине на пречишћен сумпор и сумпорни цвет и, слажући се са сугестијом коју ми је учинио у том циљу Господин Министар пољопривреде, част ми је предложити Министарском савету да донесе решење којим ће продужити рок важења своје решењу Бр. 19156/IV од 24 јуна 1932 године за даљу годину дана, т. ј. до 29 јуна 1934 године.

Министар финансија,
Др. Мил. Р. Ђорђевић с. р.

Министарски савет, на седници својој од 8 јула 1933 године на предлог Министра финансија и Министра пољопривреде, а на основу чл. 15 Предлога закона о општој царинској тарифи у вези са тачком 2 § 2 Закона о укидању, измени и допуни законских прописа који се односе на Врховну државну управу од 3 децембра 1931 године, донео је следеће

РЕШЕЊЕ:

Рок важења решењу Министарског савета Бр. 19156/IV од 24 јуна 1932 године објављеном у „Службеним новинама” Бр. 145 од 29 јуна 1932 године, којим је укинута за једну годину дана увозна царина на пречишћен сумпор и сумпорни цвет из Бр. 197 тачка 2 увозне тарифе Предлога закона о општој царинској тарифи, продужава се још за једну годину дана, т. ј. до 29 јуна 1934 године.

Претседник Министарског савета,

Др. Милан Сршкић с. р.

Министар без портфеља,

Крамер с. р.

Министар социјалне политике и

народног здравља,

Пуцељ с. р.

Министар без портфеља,

Др. Хамдија Карамехмедовић с. р.

Министар без портфеља,

Др. Драг. С. Којић с. р.

Министар трговине и индустрије,

Др. И. Шуменковић с. р.

Министар правде,

Б. Максимовић с. р.

Министар без портфеља,

Др. Анђелиновић с. р.

Министар саобраћаја,

Лаз. Радивојевић с. р.

Министар војске и морнарице

Армијски генерал,

Драг. Ж. Стојановић с. р.

Министар шума и рудника,

П. Матица с. р.

Министар финансија,

Др. Мил. Р. Ђорђевић с. р.

Министар грађевина,

Др. Сркуљ с. р.

Заступник

Министра иностраних послова

Министар без портфеља,

Крамер с. р.

Министар унутрашњих дела

Жив. А. Лазић с. р.

Министар просвете,

Др. Р. Станковић с. р.

Министар физичког васпитања народа,

Др. Ханжек с. р.

Министар пољопривреде,

Др. Љубомир Томашић с. р.

НАРОДНА СКУПШТИНА

Краљевине Југославије

ИМУНИТЕТНИ ОДБОР

Бр. 125

14 јуна 1933 год.

у Београду.

НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

Имунитетни одбор примио је преко Претседништва Народне скупштине захтеве госкодина Министра правде за одобрење продужења кривичног поступка противу г.г. народних посланика и то:

др. Глигорија Тадића (пет предмета) бр. 64 по тражењу Судбеног стола у Петрињи за дело из §§ 397 и 334 ст. I Крив. закона.

Бр. 69 по тражењу Судбеног стола у Петрињи за дела из § 139 Крив. закона бр. 78 по тужби др. Светозара Стричевића за дело из §§ 139 и 302 Крив. закона.

Бр. 90 по тражењу Кр. Котарског суда у Загребу за дела из § 302 Крив. закона.

Бр. 123 по тужби Душана Бојића за дела из § 298 Крив. закона.

Бранка Аврамовића (тринаест предмета) бр. 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116

117, 118 и 119 по тужбама Савеза српских земљорадничких задруга, Воје Ђорђевића и Јована Дурмана за дела из члана 52 и 54 Закона о штампи.

Николе Стајковића бр. 122 по тужби Воје Ђорђевића за дело из члана 52 и 54 Закона о штампи.

Милоша Драговића бр. 59 по тужби Тире Миличића за дело из § 297 Крив. закона.

Стана Рапеа бр. 67 по тражењу Дежелног содишча у Љубљани за дела из члана 52 и 55 Закона о штампи.

Антон Церера бр. 66 по тражењу Дежелног содишча у Љубљани за дела из § 202 Крив. закона.

Ивана Радића бр. 65 по тражењу Кр. Котарског суда у Дугом селу за дела из §§ 162, 165 и 302 Крив. закона и бр. 73 на тужбу Марије Радић за дела § 181 т. 1 и 247 Крив. закона.

Др. Живка Петричића бр. 55 за дело из § 301 Крив. закона по тужби Ђорђа Петровића и

Божидара Главичког бр. 52 за дело из § 319 Крив. закона по тужби Љубисава Јовановића.

На четвртој својој седници, одржаној 14 јуна 1933 године Имунитетни одбор је расмотрио све горе поменуте предмете и цео оптужни материјал, па му је част, на основу члана 74 Устава и § 110 Закона о пословном реду у Народној скупштини предложити Народној скупштини следеће:

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

Милинка Р. Милутиновића, народног посланика, на г. Министра грађевина о бесправном заузимању земљишта грађанима Среза драгачевског за изградњу путева

Господине Министре,

Надзорници путева и путари државних и бановинских путева у моме Срезу драгачевском а на путевима који иду преко мога Среза драгачевског заузели су земљишта грађанима мога Среза околу пута преко канала са једне и друге стране од 2—6 метара од канала и побили кочиће као знак до кога геометри који врше премер земљишта имају да умеру као путно земљиште обухвате.

Поред овога исти надзорници и путари саопштили су грађанима да ограду измакну до кочића који су они побили. Има случајева где су грађани направили грађевине као куће, штале, зграде и бунаре, поред овога посадили калеме и воћњаке. Све је ово урађено и рађено од пре 15 година и више.

Даље, има људи који су имања купили; исто им је измерено до пута и на исто земљиште добили су и тапије, те на основу исте и ограђивали, подизали грађевине, саднили калемове и воћњаке и т. д.

Сада надзорници путева и путари Среза драгачевског, Бановине дринске саопштили су грађанима да ограду измакну до кочића, куда су их они испобијали. Поред овога да уклоне грађевине а калемима који су се затекли на обележеном земљишту, да остану државни, бановински, и т. д.

Господине Министре,

Да ли је право, да људи, који су грађевине подизали, калеме и воћњаке саднили од пре 15 го-

Да се по свима предметима др. Глигорија Тадића, Бранка Аврамовића, Николе Стајковића, Милоша Драговића, Стана Рапеа, Антона Церера, др. Живка Петричића и по првом предмету бр. 65 Ивана Радића, не одобри продужење кривичног поступка јер Одбор налази, да за то нема довољно оправданих разлога.

Да се по предметима Ивана Радића бр. 73 и Божидара Главичког бр. 52 одобри продужење кривичног поступка.

Одбору је част доставити Скупштини овај извештај, с молбом да га у свему изволи усвојити.

За известноце по овим предметима Одбор је одредио г. г. др. Мирка Ивандекића и др. М. Поповића.

Претседник

За секретара, Имунитетног одбора,
Иван Лончар с. р. Др. Милан Секулић с. р.

Чланови: др. Ивандекић с. р., др. Глигорије Тадић с. р., др. Милан Поповић с. р., др. Матеј Перић с. р., др. Мирко Дошен с. р., др. Фрањо Грубер с. р., А. Клици с. р., Мих. Ђурић с. р. и један потпис нечитак.

дина и више а није им нико на пут до сада стајао, да сада уклањају и да трпе штету без њихове кривице, а мање више, ако су суседна имања купили и на исто тапију уредно добили. — Поред овога, да ли је право да људи подижу калеме и воћњаке кроз 10—15 година и таман кад на род стижу, да сељак од њих види користи они данас да им се одузимају?

Ово обележавање и заузимање земљишта околу путева извршено је и то:

- 1 — На путу Чачак—Гуча — Котража — Ивањица;
- 2 — На путу Белица — Вича — Каона — Мираић;
- 3 — На путу Вича — Губеревци — Рајац;
- 4 — На путу Паковраћ — Дучаловић — Дљин — Пожега;
- 5 — На путу Гуча — Голубац — Мирсалази — Дивлака;
- 6 — На путу Дучаловићи — Тијане — Краварница — Ариље;
- 7 — На путу Ивањица — Луке — Дувац — Каона — Мираићи;
- 8 — На путу Белица — Драшковића Кафана — Плоча и Саставци.

Господине Министре,

Предња земљишта, која се заузимају грађанима мога среза, ја тражим да ви издате потребна наређења техничком управном одељењу Дринске бановине, па исто одељење изда наређење надзорницима путева и путарима мога среза да исти из-

макну кочиће до канала; како је се до сада народ служио са истим путем, тако се може и отсада служити истим.

На случај да је немогуће издати овакво наређење да се кочићи измакну, онда тражим да се сопственицима заузето земљиште процени, па да им се исто по процени исплати, а тако и трошкови, као и грађевине, које би требали да са побележеног земљишта уклоне; пошто за ово грађани нису криви. Јер ако нису имали право да саде калеме и подижу грађевине, требали су надлежни још у оно доба да грађанима ово спрече.

Господине Министре,

Предњу интерпелацију на основу предњег упућујем на Вас и молим Вас да ми на првој наредној

седници Народне скупштине дате усмени одговор шта мислите по предњем предузети да се ови људи, којима је земљиште заузето околним путевима ослободите истог.

У крајњем случају, да им се штета накнади, јер њихова кривица не постоји овде. За предњу интерпелацију тражим хитност, а због чега тражим исту образложићу приликом саопштења исте Народној скупштини.

Господине Министре, у овом приликом примите уверење мога одличног поштовања.

14 јула 1933 г. Београду.

Милинко Р. Милутиновић

народни посланик

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

Д-ра Кожула Марка и другова чланова Народног клуба на г. Министра просвете и Д-ра Раденка Станковића преко Претседника Народне скупштине г. Д-ра Косте Куманудиа.

Господине Претседниче,

И под владавином Аустрије и Мађарске у нашим школама славиле се је успомена на Зрињске и Франкопане, на дан 30. травња сваке године. Култ Зрињскога и Франкопана код Хрвата је велик. Аустријске и мађарске власти у предатно доба, гледале су на сваки начин да тај култ ослабе, али им то није успело.

Особито су тај култ задња 5—6 деценија хрватски ђаци у народу ширили и подржавали.

Успркос тих настојања аустријских и мађарских власти, опет Управне власти у Аустрији и Мађарској нијесу казнилe ни прогањале ђаке најачин, да би те казне биле осјетљиве.

Док се то тако дешавало у Аустрији и Мађарској пре рата, у нашој властитој слободној Југославији се догађа, да су четири ђака у Шибенику истјерана из реалне гимназије, јер су наводно судјеловала манифестацијама за Зрињског и Франкопана дне 30. травња 1933 год.

И када би била истина, што није, да су ђаци судјеловали манифестацијама Зрињскога и Франкопана, за то ђаке није смјело стигнути никаква казна, која их је стигла; јер је таква казна изазив, за све оне, који су у прослави Зрињскога и Франкопана гледали славни чин наше историје.

Оваква казна, која је стигла ђаке из Шибеника, кукаван је и јадан одраз схватања њих, који су ту казну ударили ђацима. Ђаци морају бити идеалисти, јер би иначе било зло када такви ђаци не би били.

Тога ради, Господине Министре, слободан сам управити на Вас у смислу §§ 71 и 72 Пословнога реда у Народној скупштини следећу интерпелацију:

1 — Да ли Вам је Господине Министре, познато, да су у Шибенику 4 ђака више реалне гимназије кажњена на изгон од две године дана зато само, што су судјеловали служби Божјој, која се давала за покој душа Петра Зрињскога и Косте Франкопана, дана 30. травња 1933 године у Шибенику, и што би наводно били пред црквом, гдје се служба Божја обавила, судјеловали овацијама за Зрињског и Франкопане?

Да ли Вам је Господине Министре, познато, да су се због те казне, која се имала ударити ђацима, између професорима реалне гимназије у Шибенику створиле двије fronte, оних који су били за казну и оних који су били против казне ђака, и да су они професори, који су тражили казну за ђаке претили се онима који су заговарали, да се ђаци не казне, што је све било познато и јавности, а што је све скупина изазвало скандале и саблазан у грађанству?

Што мислите Господине Министре, да подузмете, да се кажњеним ђацима и огорченој јавности у Шибенику даде satisfакција и задовољење?

Молим Вас, Господине Претседниче, да се ова моја интерпелација прочита у Народној скупштини и да ми Господин Министар просвете даде у Народној скупштини одговор на исту.

Примите, Господине Претседниче, израз мога дубоког поштовања.

Београд, 14 јуна 1933 год.

Народни посланици:

Др. Кожула с. р.

Проф. Лојзе Јан Павлич с. р.

Јозо Батинић с. р.

Др. Буро Леушић с. р.

на господина Министра саобраћаја

на основу члана 72 Закона о пословном реду у Народној скупштини, част ми је поднети ову интерпелацију, с молбом да надлежни Господин министар саобраћаја изволи дати свој одговор на исту у једној од наредних седница Народне скупштине, за ову интерпелацију тражим хитност:

1 — Питам господина Министра саобраћаја да ли му је познато, да извесни железнички чиновници коче промет на тај начин, што понеколико дана вагони са разном робом путују на прузи у даљини од 90 километара, нарочито креч негашен који после 3—4 дана у прашине и постаје неупотребљив.

2 — Да ли је г. Министру познато да се за један вагон креча наплаћаје од Ваљева до Београда подвозина 500.— и Општина у Београду наплати 200.— дин. за мерину и трошарину, а вагон креча кошта и продаје се за 2000.— динара.

3 — Да ли мисли г. Министар да у ова тешка времена снизи таксу јер ми је то по неколико пута обећао.

4 — Питам г. Министра да ми објасни зашто је наредно да се креч истовара за 6 сати и ако је прошле године био истовар 24 сата, и да ли је могуће продати и истоварити вагон креча за 6 сати. Разумео би да је потреба државна и да срећом има извоза, али како на свакој станици леже празни теретни вагони недељама и месецима не-

разумем зашто ово да се истовара за 6 сати желим да ми г. Министар објасни.

5 — Зна ли г. Министар да услед прескупог подвозина железници наши трговци довозе робу са колима сувим путем и на тај начин деломично опада теретни промет. Зна ли г. Министар саобраћаја да креч продуцира наша најсиромашнији сталези, коме требају овим тешким временима што више помоћи а не одлагати. На основу свега изложеног молим хитност ове моје интерпелације, јер се државни интереси деломично крће ако се не буде одмах приступило поправци нашег саобраћаја који је и иначе наиван. Примите, господине Претседниче моје особито поштовање.

15 јуна 1933 године

у Београду.

Коста Алексић с. р.

народни посланик

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

Др. Милана Метикоша, народног посланика на господина Министра финансија гледе фирме „Монтаника“ д. д. у Загребу, која држи у закупу државни угљенокоп Мајевица, а која је оштетила државу утајом пореза за више милиона динара.

Господине Министре, до више од једне године фирма „Монтаника“ д. д. у Загребу, која држи у закупу државни угљенокоп „Мајевица“ оштетила је државну касу од почетка свога рада до данас са огромном свотом од више милиона динара и то на тај начин, што је водила лажно књиговодство и правила лажне билансе, исказивала мали добитак да избегне плаћању непосредног пореза. Иста фирма исплаћивала је месечно акционарима огромне своће у име плата, удела, репрезентација итд. са циљем да смањи добитак и избегне плаћању пореза, а акционарима исплаћене приходке дала је књижити под разним другим фингираним издатцима, како би избегао плаћању службеничког пореза. За продани угљен у малопродаји није опће плаћала пореза на пословни промет. Угљенокоп „Мајевица“ је државни рудник и издат је споменутом друштву у закуп, уз услов да плаћа држави пет посто од бруто утрошка одбивши трошкове подвоза угљена из Мајевице у Симин Хан фирму. Је књижила на рачунима „превоз угљена“ и на рачун „цесте“ фингиране ставке разних исплата, како би издатак на „превоз“ угљена био чим мање. О томе је свему поднета била пријава, са доказима, пореској управи у Тузли на дан 10 маја 1932 године али пореске власти су биле глуве на ту пријаву, али наведена фирма сазнала је за садржај те пријаве којим путем и начином то могу знати само органи дотичне пореске управе.

Пореска управа требала је одмах конфисковати књигу благајне и остале књиге и кореспонденцију, која доказује кривице дотичне фирме, али пореска управа није налазила за потребно да се по тој пријави макне. Пошто пореске власти у Тузли по пријави овој нису ништа радиле поднесена је државном тужиоштву у Тузли

на 20 маја 1932 године кривичном пријаву ради утаје, против истој фирми, од која она своју техничку дирекцију у Тузли, на централу у Загребу. Државно тужиоштво да заштити државне интересе одредило је кривични поступак па је по закључку судијистражни судија провео у техничкој канцеларији „Монтанике“ у Симин Хану у Тузли преметачину и конфисковао све књиге и кореспонденцију, коју је тамо нашао. Истом иза тога, по наређењу Министарства финансија дошла је код исте фирме на уредовање Пореска управа у Тузли, али је прије тога суд у казненом предмету против Управног одбора „Монтанике“ сва акта и књиге конфисковао, ради злочина из § 334/II и § 215/II Ко.з. који се поступак повео подознаком к.п. 444/32, али Пореска управа у Тузли није затражила заплену архива књига у Загребу, где „Монтаника“ води своју централу. Држава је у наплати пореза прикраћена за милионске своће а финансијске власти не мичу се, да осигурају штету држави и прикрату пореза, на имовину чланова Управног одбора „Монтанике“ даду у Загребу а нити на иметку истога друштва који постоји у Мајевици на жицари у дужини од девет километара са три станице и припадајућим им прибором, што имаде потраживања од Министарства саобраћаја за лиферовани угаљ. Према томе потребно је да се интереси државе заштите и да се за времена изврше потребна обезбеђења, јер досадашњи нехат финансијских власти доказује да се слабо штите државни интереси, јер је било времена дато фирми да се неки документи као и благајнички дневник уклоне прије доласка судца истражитеља.

Од малих занатлија и трговаца и од сељака земљорадника пореске власти врше наплату под најтежим условима без икаквих обзира на закон.

ске прописе по извршењима, а код велике фирме у којој изгледа странц иводе главну реч, финансијске власти су глупе и неме када им се доставе гачни подаци о утаји државног пореза лажним књиговодством и прављењем лажног биланса. У списима са пријавом код државног тужиоштва као и у пријави код пореске власти налази се писмо „Монтанике“ д. д. из Загреба од 7 марта 1931 године у коме упућеном на своју техничку дирекцију у Тузли издаје ову наредбу: „да можемо крајем године *удесити* наше књиговодство, према нашој жељи, те да можемо саставити билансу, која нам одговара, потребно је, да водите и Ви *дво-струке* књиге и то једну књигу у којој ћете прокњижити сваки издатак и примитак тачно, како буде одговарао стварности, а једну књигу *морате водити* тако, да се концем године могу некоје ставке и *промјенити* према потреби „—“ зато је најбоље, да ову књигу водите са *оловком*, да у случају потребе можете поједине ставке *избрисати*. Таквих докумената има још много у рукама пријавитеља, кога пореске власти ни финансијске власти ни до данас нити су саслушале нити су сва документа прегледала нити је благајнички дневник извидила, да се милијонска утаја на штету државе утврди. нити су финансијске власти што до сада предузеле да се држава осигура за сву штету и за све утајом прикраћене порезе, а то се ради од 1927 године непрекидно.

Пошто су милијонске своте штете за државу, по овој ствари, у питању, а пошто финансијске власти не показују никаква интереса да ову ствар савјесно испитају и доврше, а исто мирује и судбени поступак. јер су по среди крупне интервенције, то сам слободан, Господине Министре, да

Вас умолим да ми у Народној скупштини изволите усмено одговорити:

1 — Је ли Вам познато да је фирма „Монтаника“ д. д. у Загребу, која држи у закупу државни угљенокоп „Мајевица“, техничка дирекција у Тузли оштетила државу за више милиона динара на утаји пореза непосредног, службеничког и пореза на пословни промет, а да пореска управа у Тузли на примљену пријаву од 10 маја 1932 године до данас ништа није предузела за наплату тога пореза нити за обезбеђење истога на имовини наведене фирме?

2 — Што можете учинити да се пореске власти присиле да заштите државне интересе и да траже код исте фирме у централни у Загребу заплену свих књига и кореспонденције напосе да прибаве благајнички дневник, који је са неким документима нестало и да се изврши обезбеђење за корист државе на свој имовини наведене фирме не само у „Мајевици“ и у Загребу, него и на свима местима где се налази а напосе и код свих чланова управе тога предузећа?

3 — Јесте ли вољни казнити по закону, за учињене пропусте, надлежне пореске и финансијске органе, за пример осталима, да се боље пази на разрез и наплату пореза код великих подuzeћа и фирма у којима су поготово странци, да се спрече овакове милионске штете код појединих предузећа на штету државе?

Изволите, Господине Министре, примити уверење о мом поштовању.

Београд, 5 јула 1933 године

Др. Милан Метикош с. р.
народни посланик

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

Др. Милана Метикоша, народног посланика на господина Министра социјалне политике и народног здравља ради хитне помоћи незапосленој радној снази трговачких намјештеника, приватних чиновника у трговини, индустрији и банкарству.

Господине Министре,

Не само да је тешка бијела ради незапослености захватила мноштво радника по свим предузећима него се опажа и очајно стање међу трговачким намјештеницима и приватним чиновницима у трговини, индустрији и банкарству, па то очајно стање већ је тако тешко, да се већ никако полносити не може. Људи немају чиме да плаћају кирије, бацају се на улицу без икакве заштите, а то све пред очима свију нас. Истовремено опажамо у нашој земљи упослених преко 45.000 страних радника и чиновника у разним предузећима, која су код нас као домаћа, заштићена разним погодностима. Имамо у самом Загребу преко 15.000 незапослених радника, приватних чиновника, трговачких и занатлијских помоћника, а у самом Загребу и околици имаде страних радника и приватних намјештеника преко 5 хиљада.

Потребно је, да се хитно предузму мјере за упослење незапослених трговачких, приватних намјештеника и многобројних радника. Потребно је, да се донесу прописи за безобзирно одстрањење запослених странаца у нашој држави, како то чине и друге државе са нашим држављанима, јер

се мора наћи хљеба и посла нашим домаћим незапосленим трговачким и приватним намјештеницима и радницима. Ради тешког стања незапослених трговачких и приватних намјештеника, који немају прихода, па лугују станарине кућевласницима, потребно је, за њихову заштиту од деложације и заплене покретина да се донесе уредба, која ће донијети обуставу свих тужба и извошења, с наслова дужних кирија и обуставу судбених отказа закупа стана. Потребно је да се хитно створи државни фонд за подупирање свих неуспешника у нашој држави а потребно је, да се заједном регулише питање о расељавању људи посиделњака из градова, који су оставили и напустили своје куће и земљишта, на којима су могли својим радом добро живети, дочим сала у градовима одузимају рад и намјештење другима незапосленима, премда за то немају квалификација. Исто тако потребно је, да се проведе колонизација свих квалифицираних а незапослених трговачких и приватних намјештеника, као и радника, који у својим струкама немају изгледа за упослење а имају вољу да раде земљу као колонисти, јер је потребно да се сви незапослени ма и у другим

струкама или помоћу колонизације упосле, да се сваки узмогне да бави продуктивним радом за одржање своје и своје породице. Има Југославија доста мјеста и на земљишту великих посједника и по осталим великим подuzeћима свих струка доста мјеста да запосли своје домаће југословенске раднике, приватне чиновнике и трговачке и занатлијске намјештенике, који су данас без посла, кривњом наше администрације и намјером надлежних власти, који су рађе помагали страном радништво и стране намјештенике.

На темељу свега тога слободан сам Вас умолити, господине Министре, да ми изволите у Народној скупштини усмено одговорити:

1 — Је ли Вам познато очајно, тешко стање незапослених радника и трговачких и приватних намјештеника, који су Југословени, док има у Југославији преко 45.000 странаца трговачких и приватних намјештеника и радника, који су запослени?

2 — Шта каните предузети да се обуставе деложације, заплене покретнина, тужбе с наслова дужних станарина и судбени откази станова, код неупослених трговачких и приватних намјештеника и радника, ради дугујућих станарина?

3 — Јесте ли вољни предложити Народној скупштини пројект закона да се код свих државних власти створи државни фонд за подупирање

свих незапослених у Краљевини Југославији?

4 — Каните ли збринути да се у споразуму са осталим Министарствима донесу прописи закона о заштити незапослених приватних трговачких намјештеника и радника, да се истима првенствено осигура намјештење а исто тако да се обави хитна ревизија свих странаца трговачких и приватних намјештеника и радника те да се странци пошаљу својим кућама а незапослени домаћи радници и намјештеници да дођу до хљеба у својој домовини?

5 — Јесте ли вољни у споразуму са г. Министром пољопривреде предузети потребно, да се омогући колонизација незапослених домаћих намјештеника и радника, који у својим струкама немају изгледа за запослење а вољни су да буду, да се посвете земљорадњи, да се тиме очува голи живот толиких хиљада тешке сиротиње домаћих приватних и трговачких намјештеника и радника?

6 — Каните ли предложити хитно законски предлог о заштити незапослених радних снага Краљевине Југославије?

Изволите, господине Министре, примити уверење о мом поштовању.

Београд, дне 4 јуна 1933 год.

Др. Милан Метикош с. р.
народни посланик

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

Др. Милана Метикоша, народног посланика на господина Министра пољопривреде ради незаконито постављеног комесара у средишњем пчеларском друштву за Дринску бановину у Сарајеву.

Господине Министре,

Средишње пчеларско друштво за Дринску бановину добило је на незаконит начин комесара, чији је нестручни рад силно оштетио наведено друштво. Морао је бити пролетос пчеларски те чај, морао је пчеларски институт почети са радом а то све није урађено. Комесар је дао направити 150 кошница од мокре и слабе ласке и дао је изградити 150 кг. саћа (лебела и неправилна), сваке седмице менао је пословође, те је сав рад потпуно укочио. Не само да је тиме нанешена велика штета у новцу, него је изгубљена читава сезона за пчеларење, а окрњен је у народу сваки углед овог средишњег пчеларског друштва. Овај незаконити штетни рад коњи углед државе, а народ то не може равнодушно да гледа, јер је народ дао новац друштву да донесе народу користи, а не да га појединачни интереси и капризи неке господе униште. У овој бановини потребан је интензиван и стручан рад на подизању пчеларства па није била потреба да се комесаријатом вређа и понос олбора средишњег пчеларског друштва, који је показао неуморни и поштени рад кроз дуже време. Жалбе су умесне да су комесара ловели они, који су раније лоше управљали са истим друштвом ради незнања и немара, те су биле сваке године разне утаје новца а никакова рала није било у народу, те је и Окружни суд морао да води истрагу.

Пошто Средишње пчеларско друштво није политичко него привредно и национално није било места да се поставља комесар. Осим тога ако има

налзора о раду друштва као друштва привреднога није била надлежна Управа полиције у Сарајеву да захваћа у рад овога друштва него је то спалало у надлежност Министарства пољопривреде односно на пољопривредно одељење Банске управе Дринске бановине, но пољопривредно одељење Банске управе дало је наређење да се комесар сме ни. Пошто ово друштво имале велики број врло угледних лица као почасне чланове и пошто је на скупштини друштва од 2 априла т. г. закључена реорганизација и друштво се претвара у Загребу то је постављање комесара значило не само уништење угледа овога друштва него и упропашћење његовога рада и развоја за привредни напредак нашега народа.

Пошто је посве незаконит овај захват полицијске власти у пољопривредно друштво то Вас молим Господине Министре да ми изволите усмено у Народној скупштини одговорити:

1 — Је ли Вам познато да је управа полиције у Сарајеву поставила комесара средишњем пчеларском друштву за Дринску бановину у Сарајеву против воље пољопривредног одељења Банске управе у Сарајеву?

2 — Што каните предузети да у будуће полицијске власти не сметају улоужења за развој пољопривреде у њиховом раду?

3 — Јесте ли вољни у споразуму са г. Министром унутрашњих послова одредити истрагу против лица која су начела штету Средишњем пчеларском друштву у Сарајеву незаконитим постављањем комесара, да иста лица накнаде пуну штету

и да осете последице свога незаконитог поступка према Средишњем пчеларском друштву за Дринску бановину у Сарајеву?

Изволите, Господине Министре, примити уве-

рење мога поштовања.

5 јула 1933 године

Београд

Др. Милаш Метикош с. р.
народни посланик,

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

Мите Димитријевић, народног посланика на господина Министра иностраних послова

У последње време међународна политика показује живе и важне промене. Мењају се односи између појединих држава и запажа се јасна тежња за чувањем мира и за стабилизацијом здравих односа међу народима. У том смислу закључен је био Пакт у четворо који је од Народне скупштине Краљевине Југославије био свесрдно примљен и поздрављен као гаранција мира. У том смислу, такође и неоспорно закључена је 3 јула у Лондону између Совјетске Русије, држава Мале Антанте, Пољске и Турске конвенција о дефиницији нападача. Ова конвенција закључена је у интересу мира и безбедности у духу Бриан-Келегова пакта, а по саставу скоро је потпуно идентична тексту предложеном од Комитета за питање безбедности Опште Комисије Конференције за разоружање. Важно је нагласити да је предлог, изложен у извештају Опште Комисије од 24 маја, учињен био од Совјетске делегације.

У скупштинској дебати о буџету Министарства спољних послова имао сам прилике скренути пажњу Народној скупштини на тада недавно закључен пакт о ненападању између Француске Републике и Совјетске Русије, нагласивши сав значај овог позитивног политичког акта за обезбеђење мира у Европи, а нарочито на истоку Европе. Навео сам том приликом значајне речи изговорене поводом закључења тог пакта од г. Ериоа, тадањег председника Француске владе и нашег народа осведоченог пријатеља у чијој акцији и идеји лежи стална и искрена брига о Југославији, а тим самим и његов политички систем са закључењем Француско-Руског пакта о ненападању обухвата поред општег обезбеђења мира и безбедност наше земље." Сматрао сам за потребно да истакнем такође да Совјетска Русија показује јасно и одређено извесну позитивну преоријентацију у својим међународним односима. Потврда ове позитивне преоријентације потврђује се закључењем серије конвенција о ненападању са својим суседима, а нарочито и са државама Мале Антанте.

Политичка дезоријентација која је почела хаотично да захвата свет, у последње време, изгледа разрађује се и ствара се пут стабилизацији и политичкој и економској. Узрок поремећеног стања у Европи и на истоку Европе, изгледа, великим делом лежи у ненормалним економским и политичким односима европских земаља са Русијом, која, већ на видљиви начин, преоријентацијом сво-

је спољне политике, показује тежњу успоставити нормалне односе са европским земљама и сарађивати активно на обезбеђењу мира у Европи.

Ова и оваква тежња Совјетске Русије заслужује нарочиту нашу пажњу с обзиром на политичке и економске интересе наше земље. Довољно је наглашено било, у светској јавности да се успостављањем нормалних односа између Француске и Совјетске Русије обезбеђује мир на истоку Европе. Позната је такође пријатељска сугестија учињена од Француске, Пољске и Румуније па и државама Мале Антанте у циљу нормализирања њихових односа са Совјетском Русијом, а у циљу обезбеђења мира на истоку Европе.

Совјетска Русија, у духу позитивне преоријентације своје међународне политике узима исто тако позитивну и активну улогу и на светској приредној конференцији у Лондону, истичући се као један врло важан фактор у тражењу здравог излаза из садашње хаотичне привредне кризе целог света. То потврђује жив рад на нормализовању односа између Енглеске и Русије, а тако исто и преговори Северо-Америчких држава са Русијом о обављању међусобних нормалних односа.

То су све чињенице и разлози који, неоспорно траже ревизију и односа досадашњих између Краљевине Југославије и Совјетске Русије.

Одједи и коментари и најживље интересовање светске јавности о великом политичком значају закључене конвенције у Лондону о дефиницији нападача између Совјетске Русије, Пољске, Турске и држава Мале Антанте изазивају и најживље интересовање Југословенске Народне скупштине о том великом међународном политичком акту, којему је једини циљ позитивно обезбеђење мира у свету.

То је разлог који ме побуђује, и поред расне симпатије који наш народ везује с Русијом, да замолим господина Министра спољних послова да ми изволи у Народној скупштини одговорити на ово питање:

Какав значај претставља за међународну политику наше земље конвенција о дефиницији нападача, закључена 3 јула ове године између Совјетске Русије и држава Мале Антанте.

5 јула 1933 год.

Београд

Мита Димитријевић с. р.
народни посланик

Др. Милана Метикоша, народног посланика на голистарског савета, зашто је скинут са дневног ре земљорадника и сређивању к

Господине Претседниче,

Одбор за проучавање предлога закона о заштити земљорадника и сређивању кредитних односа у земљи поднео је Народној скупштини свој извештај 10 децембра 1932 године. Тај законски предлог олакшава земљорадницима начине отплате дуга, снижује камате, проглашава ништавним уговоре гледате веће камате од 7%, одређује казну против веровника који би наплатио већу камату, до 6 месеци затвора и новчаном до пет хиљада динара. Тај законски предлог одлаже све принудне продаје покретног и непокретног имања земљорадника, обуставља све принудне управе и трансферације. У том законском предлогу предвиђено је снижење дуга земљорадника који су плаћали на свој дуг камате и провизије преко 16% на тај начин, да се дуг смањује за 10% онима, који су плаћали задњих година преко 16% а који су плаћали преко 20% камате снижује се дуг за 20%, оним дужницима, који су плаћали камате преко 24% смањује се дуг за 35% а онима, који су плаћали камате веће од 30% дуг се смањује за 50%, дочим оним дужницима који су плаћали камате преко 36% дуг се имао смањити за 70% и коначно оним сељацима дужницима који су плаћали камате веће од 40% годишње имао се дуг у целости отписати. Тим законским предлогом наређено је веровницима земљорадника да морају у року од два месеца пријавити пореској управи све своје тражбине из наслова »зајам«, а уз сваку тражбину и рачуну постотка камате које је узимао од времена када је дуг настао. Предвиђао је тај законски предлог за тражбине које не буду пријављене у одређеном року да ће се сматрати као да су исплаћене.

Дакле, тај законски предлог који је предвиђао, осим наведених заштита за земљораднике дужнике, и максимирање камате, као и заштиту новчаних завода и улагача, као и осталих веровника имао је да донесе оздрављење наших привредних прилика и да олакша тешко стање које је притисло целокупну народну привреду а највише сељачку пољопривреду.

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

Господин Милоша П. Драговића, народног посланика на Господина Министра просвете, о прогањању учитеља, који нису чланови ЈРСД

Господине Министре,

Политичка странка ЈРСД кроз своје месне и среске организације подигла је праву хајку на учитеље народних школа који им не конвенирају или који се из ма којих разлога нису уписали за чланове њених организација.

Народни посланици, припадници ЈРСД ревноснији су у овоме послу. Они у својим изборним срезовима не спроводе опште корисна начела државне политике већ воде личну политику — политику ината и прогањања свих оних, који им политички слепо не служе. Ако не могу каквом

сподина др. Милана Сришкића, претседника Министарског савета, Народној скупштини предлог закона о заштити редитних односа у земљи?

Према закључку Народној скупштини од 14 децембра 1932 године за идућу седницу стављен је тај законски предлог на дневни ред Народне скупштине, како се то види из стенографских бележака XVII редовног састанка на страни 325. Међутим на 15 децембра 1932 тај законски предлог није дошао на претрес нити кроз читаво ово време до данашњег, а протекло је већ седам месеци па се добија дојам, да је по налогу Владе тај законски предлог скинут са дневног реда, на штету нашег народа и наше народне привреде.

Пошто су узнемирени не само сељаци дужници које притискују тешке оврхе и дражбе, продајући њихову имовину у бесцење, него су узрујани и улагачи, који не могу да дођу до потребних готовина ни за плаћање порезе и јавних дажбина а камо ли за лечење и за животне потребе, дочим се организираше спекулација са продајом уложних књижица новчаних установа, што све доводи до очајања привредне кругове, а сва привредна радност занатлија, трговаца и осталих је потпуно запеда, то сам слободан умолити Вас, Господине Претседниче Министарског савета, да ми изволите усмено у Народној скупштини одговорити:

1 — Зашто је Влада одредила да се скине са дневног реда Народне скупштине претрес Закона о заштити земљорадника и сређивању кредитних односа у земљи?

2 — Каните ли одредити да се донесе хитно закон о заштити земљорадника и закон о заштити улагача?

3 — Што кани Влада предузети за сређивање кредитних и привредних односа у земљи?

Изволите, Господине Претседниче и овом приликом пријмити уверење мога особитог поштовања.

16. јула 1933 године у Београду.

Др. Милан Метикош с. р.
народни посланик,

интервенцијом или махинацијом да преместе кога учитеља, народни посланици и организације ЈРСД то чине преко среских начелника, којима нареду, да поднесу поверљиве предлоге којима под разним оптужбама траже премештај за учитеље који не приступају странци ЈРСД. Најжалоснији је факат у тим предлозима, што се учитељи квалификују као: „антидржавни“, „антирежимски уопште“, „комунисти“, „национално неискривни“, „немају наставнички углед“, „штетни по интересе школе“, „у свађи са општином или виђенијим грађанима“, „неподесни за места службова-

ња". То чине само да их уклоне из места службовања а за све то их нису оптуживали ни Вама, ни ти дисциплинским судовима.

Срески начелници спроводе ове предлоге Банским управама а ове преко Министарства унутрашњих послова подручном Вам Министарству. Једном речју и срески начелници и банске управе и Министарство унутрашњих послова ставили су се у службу личне политике појединих народних посланика ЈРСД. Није никакво чудо што ови предлози допиру и до Вас, кад се зна, да је и Министарство просвете било поприште једне недозвољене партијско-партизанске борбе, до Вашег доласка на чело тога Министарства.

У интересу Отаџбине, у интересу правде, у интересу народне школе и основне наставе и у интересу угледа двадесет и седам хиљада народних учитеља-ца, слободан сам ставити Вам следећа питања:

1 — Је ли Вам познат овај рад организације ЈРСД, народних посланика и државних установа према учитељима народних школа, који нису присталице ЈРСД?

2 — Јесте ли вољни онемогућити штетне последице оваквога рада и оваквих предлога?

3 — Јесте ли вољни да те предлоге, у колико их има, или их буде било — пошаљете Дисциплинском суду, да он расправи поједине неподесности народних учитеља за које се тражи премештај оваквим путем?

4 — Јесте ли вољни издати наредбе свима подручним органима, да произвољне оптужбе народних учитеља добро провере па тек да их онда достављају Министарству?

5 — Да ли су учитељи слободни у погледу опредељења за политичке странке које су законом одобрене?

Молим да ми на ову интерпелацију изволите одговорити усмено у Народној скупштини.

За ову интерпелацију тражим хитност и првенство пред осталим.

7 јула 1933 године
Београд:

Интерпелант,
Милош П. Драговић с. р.
народни посланик.

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

Г. Милоша П. Драговића, народног посланика на г. Министра социјалне политике и народног здравља о неисплаћивању инвалидске потпоре ратним инвалидима и њиховим породицама.

Господине Министре,
Постала је готово пракса да се инвалидска потпора ратним инвалидима и њиховим породицама не исплаћује по 5—6 па и више месеци. Кад се поред овога има на уму, да има много нерешених инвалидских предмета по инвалидским судовима, онда није никакво чудо што се ствара револт и протести код људи и њихових породица који су дали много за слободу и независност ове земље.

Због изнетог слободан сам, господине Министре, ставити Вам следећа питања:

1 — Је ли Вам познато да ратни инвалиди и породице не примају одређену потпору по 5—6 па чак и више месеци?

2 — Је ли Вам познато да има много нерешених предмета инвалидске потпоре по инвалидским судовима и да решавање тих предмета иде врло споро?

3 — Јесте ли вољни наредити да се инвалид-

ска потпора инвалидима и инвалидским породицама исплаћује редовно сваког месеца, као што се то чини чиновницима и службеницима?

4 — Јесте ли вољни законодавним путем упростити поступак око решавања инвалидских предмета да би се бар једном после 14 и по година од свршетка рата знало у овој земљи ко је инвалид а ко није и ко има права да прима инвалидску потпору а ко нема?

Молим да ми на ову интерпелацију одговорите усмено у Народној скупштини.

За ову интерпелацију тражим хитност и првенство пред осталима.

10 јула 1933 године
Београд:

Интерпелант,
Милош П. Драговић с. р.
народни посланик

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

Г. Милоша П. Драговића, народног посланика на г. Министра пољопривреде о пословању Привилеговане аграрне банке.

Господине Министре,
Године 1929 основана је Привилегована аграрна банка, која је себи поставила задатак да кредитира пољопривреду уз ниску стопу камате. Приликом уписа акција апеловано је на патриотизам свих сталеча а нарочито чиновника. Одзив је био преко очекивања, што је потпуно разумљиво кад се има у виду циљ банке.

Привилегована аграрна банка послује већ 5

година али не греди ономе циљу који је истакла, нити кредитира пољопривреду потребним сумама, већ кредитира узгред и оне, који кредите могу наћи и на другој страни.

Нарочито пада у очи сад у овим тешким економским приликама, када наш земљорадник готово нигде не може наћи паре кредита, да Привилегована аграрна банка баца паре у једну луксузну палату, коју подиже на углу Дечанске и Влај-

ковићеве пулице која треба да утроши око 20,000.000.— динара па и више.

Са изнетог слободан сам упутити Вам, господине Министре, следећа питања:

1 — Је ли Вам до танчина познато пословање Привилеговане аграрне банке;

2 — Је ли Вам познато, да Привилегована аграрна банка подиже своју зграду у Београду, која треба да кошта преко 20 милиона динара и то у добу кад наш земљорадник нема готово ни паре кредита да подмири потребе свога пољског добра?

3 — Зар нисте увидели да је овакав рад Привилеговане аграрне банке у суштој противности са њеним задатком;

4 — Служи ли капитал Привилеговане аграрне банке за кредитирање пољопривреде или улепшавање Београда;

5 — Јесте ли што предузели да овај несмишљени и самовољни рад њених управљача спречите, пошто је она државна установа, а паре народне;

6 — Јесте ли вољни примити анкету Народног претставништва да прегледа целокупно пословање Привилеговане аграрне банке;

7 — Јесте ли вољни наредити да се личности које воде послове Привилеговане аграрне банке оптуже суду за такав рад и одмах суспендују са својих положаја. У исто време да им се стави терет на сву њихову покретну и непокретну имовину, као превентивна мера за самовољан и неразуман рад, за случај да се пронађе и материјална штета од њиховог пословања у Привилегованој аграрној банци.

Молим да ми на ову интерпелацију изволите одговорити усмено у Народној скупштини. За ову интерпелацију тражим хитност и првенство испред осталих.

10 VII 1933 г.

Београд.

Интерпелант,

Милош П. Драговић с. р.
народни посланик.

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

Г. Милоша П. Драговића, народног посланика на г. председника Министарског савета, о дневницима активних министара, који су народни посланици.

Господине Министре-Претседниче,

У овим тешким данима новчаног помањкања врше се уштеде по свима гранама државног буџета а нарочито на смањењу припадности чиновника и осталих службеника, чија је егзистенција и исправност у служби доведена у питање, због оскудице сретстава за опстанак њих и њихових породица.

Баш у томе времену активни г. г. министри, који су и народни посланици, примају дневнице народних посланика поред министарске плате, чији износ није мали. На једној страни извршено је смањење испод минимално потребнога за живот, а на другој страни се примају за један исти посао две плате — односно плата и дневница.

Ради тога Господине Министре Претседниче, стављам Вам следећа питања:

1 — Је ли Вам познато да активни г. г. мини-

стри примају поред министарских плата, још и дневнице народних посланика односно сенатора?

2 — Јесте ли вољни умолити г. г. колеге из Вашег кабинета, да се ових посланичких дневница одрекну или у корист уштеда по државном буџету, или у корист незапослених радника у земљи?

3 — Јесте ли вољни поднети законски предлог по коме ће се ова пракса у будуће спречити?

Молим, да ми на постављена питања изволите одговорити усмено у Народној скупштини.

За ову интерпелацију тражим хитност и првенство пред осталим.

10 јула 1933 године

Београд

Интерпелант,

Милош П. Драговић с. р.
народни посланик

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

Др. Метикоша Милана, народног посланика на господина Министра трговине и индустрије ради спречавања оснивања самосталне трговачке коморе у Загребу, по управи садање трговинско-индустријске коморе у Загребу

Господине Министре,

Према прописима § 393 Закона о радњама омогућено је стварање посебних трговинских, индустријских и занатских комора.

Индустријалци са подручја трговинско индустријске коморе у Загребу затражили су оснивање посебне индустријске коморе. Трговци из подручја исте коморе затражили су оснивање самосталне трговачке коморе. О томе су донијели закључке зборови принудних и непринудних организација

трговаца, већином једногласне закључке, за диобу садање трговинско-индустријске коморе у Загребу, да се оснује самостална трговачка комора. Од 46 организација 38 њих донијело је закључке о законском року. Међутим те закључке трговаца и њихових удружења изиграла је садања управа трговинско-индустријске коморе у Загребу на тај начин, што је поништила њихове закључке од већине удружења, а ни једно удружење није упутила да има право жалбе на Банску управу против томе

решењу. Увео се је неки пашалук и спречавају се трговачка удружења да добију самосталну трговачку комору. Тко знаде, да у садањој трговинско-индустријској комори имаду неки чиновници плату од 12.000 мјесечно и да се на путне трошкове троши око 200.000 годишње, на путне рачуне, онда тај знаде, ко спречава извршење прописа § 393 Закона о радњама и зашто? Јер, када се садања комора раздвоји у двије коморе, индустријску посебно и трговачку посебно, онда неће бити нити плаће од 12.000 мјесечно нити за путне рачуне 200.000 годишње. Ту лежи узрок поништавања закључка трговачких удружења који су једногласно закључили диобу садање коморе у Загребу и тражили самосталну Трговачку комору. Ту лежи и узрок зашто су на скупштине удружења трговаца долазили изасланици садање коморе и пријетили трговцима, да им закључци неће бити уважени, јер по садањем прорачуну имаду осигуране велике дохотке а након диобе коморе очекују неки чиновници редукацију а други смањење припадљности.

Када је закон о радњама донешен он се има и извршити, ма он конвенирао или не, ма коме чиновнику досадањих комора. Интереси опћенитости важнији су од интереса појединаца, па ма исти имали ма какве пријатељске везе, ма у ком надлештву. Тражени су били подаци о поништеним закључцима трговачких принудних удружења, али је Управа коморе ускратила свако обавештење, али је као надзорна власт слала на скупштине трговачких удружења своје чиновнике, да упливишу против доношењу закључака о диоби коморе, јер су желели спречити стварање самосталне Трговачке коморе.

Какав је лични интерес био ангажован види се и по томе, што код данашње коморе пензиони фонд имаде већу имовину од свеукупне имовине трговинско-индустријске коморе, а када чиновник коморе имаде 12.000 мјесечне плате и право на путне рачуне, који су годишње предвиђени за 200.000 динара у прорачуну и када има право на пензију из тако богатог пензионог фонда, онда је јасно зашто се противи закључцима трговаца, за диобу коморе. Сада је јасно, зашто је управа коморе по-

ништила закључке трговачких принудних и непринудних удружења, о диоби коморе, за стварање самосталне Трговачке коморе. Овај незаконити рад садање коморе у Загребу добио је признање једним решењем Министарства трговине и индустрије, о коме решењу нису обавештена трговачка удружења, која су тражила диобу садање коморе. Пошто је Закон о радњама омогућио стварање самосталних комора и пошто је велика већина трговачких удружења закључила диобу садање коморе и тражила самосталну трговачку комору, а пошто то спречава неколико упливних функционера садање индустријско трговачке коморе у своме личном интересу, то сам слободан умолити Вас господине Министре, да ми изволите у Народној скупштини усмено одговорити:

1 — Је ли Вам познато да управа Трговинско-индустријске коморе у Загребу преко својих чиновника спречава оснивање самосталне Трговачке коморе, јер спречава диобу садање Трговинско-индустријске коморе у Загребу из личних интереса?

2 — Јесте ли вољни преко Кр. банске управе у Загребу затражити од Трговинско-индустријске коморе у Загребу, односно од трговачких принудних и непринудних удружења ове коморе закључке, о диоби коморе и о стварању самосталне трговачке коморе. Те јесте ли вољни одредити истрагу о томе, да се утврди који су чиновници од коморе излазили на трошак коморе на скупштине организација трговачких удружења код стварања закључка о диоби коморе, који су претили и упливисали код стварања тих закључака, што је изазвало тешко узрујање у трговачком staleжу ове коморе.

3 — Каните ли привести казни оне органе коморе, који су са знањем и са планом спречавали стварање самосталне Трговачке коморе, уништавајући незаконито закључке трговачких удружења у томе питању, те што каните учинити да се у трговачком staleжу, који данас подноси тешке прилике, поврати вјера у поштење, право и закон?

Изволите примити, Господине Министре, уверење о мом особитом поштовању.

Глина, дне 10 јула 1933.

Др. Милан Метикош с. р.
народни посланик

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

г. др. Николе Кешељевића, народног посланика нагосподина Министра унутрашњих дела о бановима и среским начелницима који су постали агитатори ЈРСД странке и врше незаконите поступке према грађанима.

Господине Министре,

Некоји од потчињених Вам банова са малим изузетком врше незаконите поступке, а тако исто и њима потчињени срески начелници, па и приватна лица, који су се упрегли у партијске тајиге ЈРСД странке.

Један од банова обилази бановине у очи општинских избора, позива поједине виђене људе и натерује их да ступе у ЈРСД и прети им да ће се са њима разрачунати одмах после општинских избора, јер ће постати Министар унутрашњих дела. Да ли Ви знате за тог господина, који се спрема да Вас избаци са Министарске фотеле и да ли

се то његово тврђење може подвести под кривични закон?

Други бан позива чиновнике, држи конференције партијске и прети да ће сви чиновници државни и самоуправни који не ступе у ЈРСД бити избачени из државне службе.

Трећи бан држи партијске бановинске конференције ЈРСД у банској палати под претседништвом господина бана и о том се објављује преко дневних и партијских листова.

То исто чине и срески начелници у многим срезovima и на још гори начин. Иду по селима и општинама, прете, кажњавају, апсе поједине гра-

ђане, присталице Југословенске народне странке и тврде да је сваки грађанин који неће да се упише у ЈРСД против државе, да је ЈРСД државна странка. Чине још горе ствари које ћу Вам лично усмено саопштити, јер их не могу ни у интерпелацији навести.

Мислите ли, господине Министре, хитно издати наређење господи бановима и среским начелницима, да они при вршењу званичне дужности не смеју бити перјанице ни једне политичке

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

г. др. Николе Кешељевића, на господина претседника Министарског савета о говорима појединих народних посланика ЈРСД странке на зборовима

Господине Претседниче, Господин Милутин Станојевић, народни посланик, на збору у Зајечару говорио је да је потребно формирање србијанског фронта и завођење србијанске хегемоније, објашњавајући, да је то једини пут здраве политике у Југославији. Грађани који су томе збору присуствовали револтирани таквим поступцима господина посланика Станојевића дошли су да ми то саопште приликом мога боравка у Зајечару.

Госп. Михаило Јевтић, народни посланик, приликом његовог доласка у Неготин на збору говорио је у истом смислу а објашњавао да је јавно гласање врло добра ствар да право гласа уопште не би требало свакоме ни дати, па да би

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

г. др. Николе Кешељевића, народног посланика на господина Министра финансија о обустављању усташке помоћи бокешко-херцеговачким усташама и самоубиству Палавестра.

Господине Министре,

Пре извесног времена, неколико месеци назад, поднео сам интерпелацију због обустављања усташке помоћи бокешко-херцеговачким усташима, тражећи да то питање према финансијском закону што пре решите како ти стари борци и хероји не би изумрли од глади. Нисте ми ни одговорили нити претом мрднули да ма шта по томе питању учините.

У међувремену извршио је самоубиство у Никшићу стари усташ Палавестра, натеран бедом и глађу. То самоубиство је Ваша лична заслуга и за њега пада пуна морална одговорност на Вас.

Ја сам усмено, и неколико пута, Вама лично објашњавао цело то питање и указао Вам на могућност хитног његовог решења, на моралне и материјалне обавезе државе према последњим

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

г. др. Николе Кешељевића, народног посланика на господина Министра унутрашњих дела о незаконитим поступцима подручних му органа.

Господине Министре,

Перед интерпелације у којој су моји другови

партије, не смеју радити ни за једну политичку странку већ се држати строго закона.

Мислите ли оне банове и среске начелнике који врше те незаконите поступке избацити из службе?

20 јула 1933 године

Београд.

Никола Кешељевић с. р.
народни посланик.

навео тачнији пример, казао је да на пример Босанцима не би требало дати право гласа. На то га је један од присутних упитао, а Милан Сршкић, зар он није Босанац.

Изволите ми, господине Претседниче, одговорити шта Ви мислите о говорима овакове врсте г.г. народних посланика Владине већине чланова ЈРСД странке и да ли Ви истима дајете такве политичке инструкције.

18 јула 1933 год.

Београд.

Др. Никола Кешељевић с. р.
народни посланик.

Сада када су Вашим немаром и кривицом почели усташа да врше самоубиства мислим да није потребно даље отезати решење тог питања нити образложавати његову хитност.

20 јула 1933 године

Београд.

Др. Никола Кешељевић с. р.
народни посланик.

гротестовали због шикарирања и незаконитог узнемиравања народних посланика и других приста-

лица Југословенске народне странке молим Вас да ми у Народној скупштини одговорите на следеће:

Постоје спискови лица — грађана поданика Краљевине Југославије, за које је наређено да се прати њихово кретање и ако нису учили никаког кривично дело нити преступ нити против њих постоји ма каква оптужба.

У тим списковима налазе се имена виђених људи из бивших политичких странака, имена присталица Југословенске народне странке, имена не-

колицине народних посланика чланова Југословенске народне странке.

Како такво наређење може изаћи само из подручног Вам Министарства, мислите ли одмах наредити да се такве незаконите глупости више не раде и то наређење поведу.

20 јула 1933 године

Београд

Др. Никола Кешељевић с. р.

народни посланик

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

г. др. Николе Кешељевића, народног посланика на господина Министра пољопривреде о незаконитим поступцима разних државних функционера према земљорадницима привредницима и о неиздавању обвезница Аграрне привилеговане банке државним чиновницима који су их исплатили.

Господине Министре,

1 — Ваши подручни органи запечатали су вршаће машине неким земљорадницима у Срезу крајинском — Салаш, под изговором да морају по закону машине бити прегледане и контролисане. Како се сада врше општински избори у Моравској Бановини, то је тим земљорадницима узгред речено, да ако не ступе у ЈРСД странку биће и горих ствари.

2 — Тамошњи земљорадници, вредни и честити људи, користе се водом и полевају своје њиве ради бољег плода, јер у тим крајевима поодавно влада суша. Оне земљораднике, који нису хтели да ступе у ЈРСД а користили се водом нашла се некаква надлежна власт и казнила их кога 50 кога 100 динара и забранила им даље коришћење водом, јер веле немају прописну канализацију. Оне који су чланови ЈРСД није разуме се нико дирао па макар излили кроз такве исте непрописне канале цео Тимок на своје њиве. Кажњенима су рекли, да се вода кобајаги излива на путеве и да их тиме квари.

3 — Државни чиновници уписивали су акције Привилеговане аграрне банке, новац за исте потпуно исплатили а акције ни до данас нису добили. Ја лично то исто сам учинио и акције ни до данас нисам могао добити иако сам неколико пута покушао. Чиновници из унутрашњости жале ми се да не само што нису добили акције, него су до-

били наређење да их не смеју ни тражити.

Како се све ствари тичу вашег ресора а у њих се мешају чиновници разних других ресора и Ваши, то сву интерпелацију упућујем Вам, јер печатити вршалице за време вршидобе, забрањивати наводњавање њива за време суше ради партијских циљева ЈРСД, једнако је друмском разбојништву; неиздавање акција Привилеговане аграрне банке, које су чиновници већ исплатили, равно је банкротској подвали и фалсификату тим пре што је Аграрна банка нашла могућности, да у ово време зидла палату за 30,000.000 динара и даје масне тантијеме члановима управног и надзорног одбора, бедну награду чиновништву Банке и огромне плате Претседнику, потпретседницима и многобројним директорима.

Мислите ли, Господине Министре, издати одмах хитно наређење, да се овакове ствари више не дешавају и спречите ове мангушке методе у партијске циљеве ЈРСД?

Молим Вас, да ово хитно учините, те да би вршалице радиле за време вршидобе, њиве биле напашане за време суше а чиновницима дате акције које су њихова лична својина за време економске кризе.

20 јула 1933 године

Београд

Др. Никола Кешељевић с. р.

народни посланик

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

Стјепана Вељавца и другова народних посланика на претседника Министарског савјета о протузаконитом раду г.г. Милана Маргулита и др. Ханжека у Крижевцима.

Господине Претседниче,

Поређујући славну прошлост Крижеваца с његовом садашњицом, ни један ваљда хрватски град није имао рђавије и горе судбине од Крижеваца.

Навикао да види величину те сјај хрватских краљева и банава, да прима хрватске великаше у Хрватски државни сабор, овај је краљевски хрватски град иронијом зловне судбине данас осуђен да прима ударце и срамоту разуларене власти г.г.

др. Ханжека и његовог шурјака Маргулита Милана.

Разматрајући тако ову рђаву судбину Крижеваца, да ли Вам је, г. претседниче, познато, да је град Крижевци под начелничком управом министарског шурјака, Маргулита Милана, доведен пред тотални финансијски слом, — да по више мјесеци у градској благајни нема ни једне паре, јер сав градски новац овај министарски шурјак за своја честа и непотребна путовања у Загреб побере?

Да ли Вам је, господине претседниче, исто тако познато, да градски намјештеници у Крижевцима по више мјесеци своје принадлежности не добијају, да због тога пред начелником случајно уништи градски новац на све могуће начине сакривају, да га овај министарски шурјак не би само за своје путне рачуне побрао?

Да ли Вам је надаље познато, да се овај министарски шурјак и начелник града Крижеваца не задовољава само с обилним путним рачунима, него да по који пут на терет градске општине и коју провизију од градских лифераната предигне?

Да ли Вам је тако познато, да је овај министарски шурјак с т. т. Ватрослав-Штајнер из Загреба, Месничка ул. бр. 5 уговорио 15% своју провизију за сав лиферовани школски материјал градској општини у Крижевцима, као пријатељ јефтиног народног васпитања одмах од ове загребачке фирме уговорену своју провизију у готовом подигао, градској општини у Крижевцима скупље школски материјал одлиферовао, што могу г. г. Штајнер Ватрослав и Мавро те г-ђа Јеленц Љуба, сви из Загреба, у свако доба посведочити?

Да ли Вам је, господине претседниче, надаље познато, да градска општина у Крижевцима, приморана овако плаћати непотребне, велике путне рачуне и крупне провизије овог министарског шурјака, не може да искупљује правоснажне своје судске пресуде, да јој се због тога обављају судбене оврхе, гомилају овршни трошкови, због чега се природно сви крижевачки грађани револтирају?

Да ли Вам је, господине претседниче, опет познато, да је Министар за физичко васпитање г. др. Ханжек, који је овако Крижевце својим шурјаком осрећио, — прве резултате физичког народног васпитања баш у Крижевцима показао, — да су због тог васпитања по наредби министарског шурјака, Маргулита Милана, градски благајнички чиновници физички напали овршну судску комисију, кад је дошла градској благајни обавити судбену оврху — а да је још сутрадан градски начелник судског изасланика Бошњакковића због провале у градску благајну уз гесло: све за паре, а паре ни зашта — полицијски на одговор позвао?

Кад су се г. г. Маргулит-Ханжек спрам судске управе овако сусретљиво понијели, — да ли Вам је, господине претседниче, даље познато, да им се правосудна управа за Хрватску с референтом на челу г. Стопићем одужила, да им је тако након доброг ручка г. Стопић за вољу из Крижеваца преместио судије г. г. Херуца Владимира и Бабогреца Стјепана зато, што г. Херуц није на својој кући извјесио барјак у част доласка г. Ханжека као физичког министра у Крижевце, а Бабогреца

опет зато, што по вољи министарског шурјака није у спору Маргулита против Маштровића Љубе, бившег народног посланика, судио?

Кад је овај градски начелник градској општини у Крижевцима несебично набавио сав потребни школски материјал да ли Вам је, господине претседниче можда познато, да ли је овај министарски шурјак исто тако несебично градској електрани набавио потребно погонско уље, или се можда и овом приликом још лакше уљем него папиром омастио?

Да ли Вам је наиме познато, да је управитељ градске муњаре г. Хорват редовито набављао погонско уље по цијени од Дин. 9.— по 1 кг., што је одговарало обичној тржној цијени, — а да ли Вам је исто тако познато, да је овај министарски шурјак наједанпут из непознатих разлога почео сам погонско уље за градску електрану набављати — уз цијену од Дин. 20.— по 1 кг. плаћати, макар ово скупо уље ни не може уопће употребити.

Да ли Вам је напосокон, господине претседниче, познато, да је Маргулит Милан као градски начелник у Крижевцима презадужен, да је затражио судско посредовање, и да је у њему лажно вредност апотеке са Дин. 1.000.000.— приказао, макар да је прије тога са својим министарским зетом г. др. Ханжеком у оставинском предмету вредност своје апотеке само с Дин. 85.000.— декларисао, због чега је против њега ради злочинства преваре кривична пријава поднешена?

Кад Вам је, господине претседниче, сад све ово познато, тражимо, да нам у Народној скупштини на ову интерпелацију хитно одговорите:

1 — Да ли у овој несретној земљи министарски шурјаци имају толико изузетан положај, да им је слободно сваковрсна мита примати, градске општине упропаћивати, државне судије, ако им по вољи не суде, премјештати, те им као г. Војти Бранишу, министарском шурјаку г. Деметровића, без икакве законске квалификације директором средње школе допуштено бити?

2 — Ако им је, као што се из случаја Маргулита и Војте види, ипак све допуштино, зар не би онда бар министри и зетови оваквих министарских шурјака требали повући онакве консеквенце, какве је повукао г. Деметровић као министар и зет министарског шурјака г. Војте?

3 — Да ли напосокон, господине претседниче, не видите, да би у стилу славне крижевачке историје већ једанпут у интересу земље требали усвојити строге одредбе Хрватских државних сабора: „Да се ред и мир у Краљевини осигура, и да се безакоњу и метежу на пут стане?“

Стјепан Ваљавец и др. с. р.

INTERPELACIJO:

VISOKOPOŠTOVANEMU GOSPODU PRETSEDNIKU NARODNE SKUPŠTINE BEOGRAD

Na osnovi § 72 Zakona o poslovnem redu u Narodni skupštini, čast mi je predložiti pristojnemu Ministru vojske in mornarice, naslednjo

Seljak Kolenc Valentin, rojen 1891, pristojen

v občino Trojane, srez Kamnik, je bil, po odredbi Gospoda Ministra vojske in mornarice Adj.Br. 1134 od 17.-V.-1933. pozvan s takojšnjim nastopom (v 24 urah) na štiritedensko vojno vežbo h komandi Ble-gaškog odreda v selu Breznica nad Škofjo Loko.

Imenovani seljak poseduje malo kmetijo v hribovitom terenu. V hiži je žena, 8 letna hčerka in

njegov 80 let star oče, kateri je za vsako delo ne-sposoben. Žena mu je bolehná in za silo komaj o-pravlja gospodinjstvo. Je torej gospodar edino sam za delo sposoben, katero opravlja tudi težko ker je zelo slabotne narave. Sezonskega delavca pa vsled pomanjkanja denarja ne more najeti in je tako z največim naporom zmagoval trudapolno delo pri obdelavanju zemlje in drugih kmečkih poslov.

V sredi največjega poljskega dela, ko je košnja in žetev, pa mu je bil kot bomba dostavljen (dne 26.-VI.-1933) vpoklic na orožno vajo. Upropaščen je prišel do mene prosit za pomoč. Uvidevši da je s tako nujnim odpoklicem ogrožena gospodarska in družinska eksistenca ubogega seljaka, sem mu na-pravil prošnjo na Komando Blegaškog odreda za odlog orožne vaje na primernejši jesenski čas, ker bi bilo z 4 tedensko njegovo odsotnostjo poczročena gospodarstvu nepregledna škoda. To prošnjo je po-trdilo tudi županstvo občine Trojane in priporočilo sresko načelstvo v Kamniku povdarjajoč, da je ime-novani vojni obveznik posestnik in družinski oče, ter bi ga v sedanjem času najnujnejše gospodarske za-poslenosti na posestvu in neobhodne potrebe, da uredi prvenstveno domače posle, vpoklic na vojno vežbo, najhujše zadel ter ga ogrožal v njegovi eksis-tenci ter je predlagal odložitev vojne vežbe na pri-mernejši poznejši čas. Kot narodni poslanec sem tudi jaz podprl to prošnjo s primernimi pojasnili.

Radi nujnosti in neodložljivosti zadeve, odnesel je to povsem uradno opremljeno prošnjo prosilec seboj na vojno komando Blegaškog urada. Čez dva dni mi sporoči Kolenc Valentin pismeno, da so mu gospodje naročili, da mora vložiti prošnjo pri pri-stojni občini, katera jo mora nato odpremiti na Sre-sko načelstvo in isto potem na Pukovno komando v Karlovcu. Siromak je šel ponoči 8 ur daleč peš da je izpolnil to poročilo, prošnja je odšla po trnjevi poti birokratizma, ubogi seljak pa dela s krampom cesto na Blegušu, med tem pa mu doma propada gospodarstvo in družina. Ali je tako postopanje vo-jaške oblasti potrebno? Ako potrebuje vojaštvo brez-

plačne delavce za gradnjo cest, naj upokliče brezpo-slene delavce ki zamañ iščejo zaposlitve in košček kruha. Za brezposlene seveda ni budžetske možnosti, pač pa se tira na delo v največji seziji našega se-ljaka, ki ima doma dovolj dela in jela.

Dovoljujem si zaprositi Gospoda Ministra vojske in mornarice za pojasnilo:

1) Ali mu je poznano, v kako težkem položaju se nahaja danes kmečko gospodarstvo?

2) Ali mu je poznano, da je v današnjih časih kmečki gospodar najnujnejše potreben pri svojem ne-odložljivem delu, nego da s krampom gradi vojaške ceste?

3) Ali mu je znano, da so za tako delo na razpolago tisoči brezposelnih, ki bi celo rade volje delali, da si osigurajo vsaj skromno prehrano?

4) Ali je naredba z dne 17.V.1933. Adj.Br. 1134 izšla z vednostjo in ukazom Gospoda Ministra in ali je v tej naredbi določba, da se mora klicati v visoki seziji na vežbe kmete in jih tako gospodar-sko uničevati?

5) Ali je Gospod Minister voljan izdati nemu-doma odredbe, da se seljaka v visoki seziji ne sme klicati na tako dolgotrajne vojne vežbe in to celo s 24 urnim terminom in da se prošnje za odlok obravnavajo nujnim postopkom in ne po dolgotrajni birokratični formuli.

6) Ali je v konkretnom slučaju Kolenca Valen-tina voljan izvesti preiskavo in odrediti, da se pro-silcu briše ali vsaj odloži vojno vežbo?

Prosim Gospoda Ministra vojske in mornarice, da bi na to interpelacijo odgovoril ustmeno na sednici Narodne skupščine.

Prosim da se tej interpelaciji prizna prvenstvo, a nujnost hočem utemeljiti v Narodni skupščini.

22. julija 1933.

Beograd.

Narodni poslanec:

Anton Cerer, s. r.

Ljudevit Pivko, s. r.

Albin Koman, s. r.

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

Ловре Кнежевића и другога народних посланика на Министра унутрашњих дела о раду винковач-ког градског начелника др. Паје Шумановца.

Господине Министре,

На више смо Вас већ начина упозорили на разне и нечувене злоупотребе винковачког град-ског начелника др. Паје Шумановца. Доказали смо, да је градско земљиште даровао својој су-прузи, да је затим даље добро продао, да је фи-нансијски ерар за службенички порез своје начел-ничке плате преварио, да напokon градски новац без икаквог рачуна за себе и своје пријатеље ра-сипа, али сте га Ви с Вашим претходницима за-чудо ипак на овом угледном начелничком поло-жају оставили.

Др. Паја Шумановац, коме најалост никаква злоупотреба није тако могла доћи главе, постао је објестан и разметљив. Почео је банчити и пи-јанчевати, па је данас готово већ кривичним по-ступком у ствари гажења пок. омладинца Вегнера из Вођинаца саслушао свједока Чајковца Луке и другога из Вођинаца доказано, да је др. Паја Шумановац управо лудо и непрописно возио, и

да због тога није скоро критичне згоде ове све-доке погазио, од којих је један сигурној смрти још прије пок. Вегнера само тако умакао, што је с државног друма своја кола преко јендека чак на ораницу претјерао.

Макар да сте, господине Министре, уз то исто тако сазнали да је др. Паја Шумановац осим овог случаја легалног гажења сакривљеног већ и прије неколико особа прегазио, Ви сте овог не-урачунљивог и разметљивог човјека опет на на-челничком положају оставили.

Најновији му је неодговорни подвиг доказа-на финансијска превара с кривим књижењем и би-лансирањем у Градској штедионици у Винковци-ма, који су органи Министра финансија недавно установили, због које је др. Паја Шумановац с друговима могао у Градској штедионици узимати веће тантијеме, него што би му иначе било допу-штено.

Ствар је сад укуса г. Министра финансија и

целе Краљевске владе хоће ли се, или неће противити, да по Влади декретирани начелник и даље на свом положају остане, кад са својим друговима финансијски ерар на сваком кораку систематски вара и прикрађује.

Винковачке грађане међутим интересује судбина овог по Кр. Влади наметнутог начелника још из овог разлога:

Југословенско Ганц. акц. друштво б Загребу оди. у Београду извело је прије неколико година на опће задовољство винковачких грађана електричну расвијетлу с електричном централом, какву мало који наш град посједује.

Макар да су све могуће комисије своје задовољство с овим електричним радовима изразиле, макар да су обављене све прописане уговорне и законске колаудације, суперколаудације, изишла решења надлежне Банске управе о колаудацији, па чак и пресуда Државног савјета о томе; по Кр. влади наметнути винковачки градски начелник др. Паја Шумановац није хтио Југословенском Ганц. акц. друштву исплатити остатак за службине од Дин. 913.759.39 него је свима силама настојао, да се винковачка градска општина с Југословенским Ганц. акц. друштвом пошто пота запарнички, како би и он добро и уносно адвокатско заступање добио.

У градском заступству у Винковцима пригодно решавања о овоме предмету одлучно се против сваког парничења градски заступник г. др. Левин Племић, адвокат, изјаснио наводећи, да ће Градска општина ову парницу сигурно изгубити, огромне парничне трошкове платити, чије је мишљење са стручног електротехничког гледишта градски електротехнички инж. г. Лесковар Маријан само помогао.

Како у Градском заступству у Винковцима, уз др. Пају Шумановца најалост великом важином сједе неспособни људи, ови тријезни и разборити стручни савјети нијесу били примљени.

Винковачки је градски начелник др. Паја Шумановац градским заступницима гарантовао, да ће градска општина ову парницу сигурно добити, парницу дакле хтио, уносно заступање напокон добио, али је Градска општина у Винковцима пресудом средског суда у Винковцима од 23.-VI.-1933 г. Бр. 14457 гр. П. 138-932. сасвим нешто друго добила: добила је да плати цијелу утежињу износ од дин. 913.759.39 а осим њега у овој и још у неким мањим парницама и парничне трошкове близу дин. 130.000.— јер се др. Паја Шумановац

није задовољно само заступањем у једној изгубљеној парници, него се побринуо, да их Градска општина одмах више изгуби.

И сад др. Паја Шумановац, који је прије ове пресуде по оној првој сједници градског заступства био Целестин, који се сигурном парницом јуначки, постао је иза пресуде средског суда на другој градској сједници Флоридор, који је мањи од маковог зрна ос Југословенским Ганц. акц. друштвом сачинио гору нагону, него што је и сама судска пресуда. Пристао је у име Градске општине платити и 10% камате, макар да је пресуда средског суда у винковачку Градску општину само на 6% камате осудила.

Како др. Паја Шумановац није у овогодишњем буџету овај милионски издатак за Југословенско Ганц. акц. друштво ни предвидео, а ипак сачинио нагону, по којој га Градска општина ипак мора исплатити, како је дакле осим недостојности показао и тоталну управљачку неспособност у сваком погледу, тражимо, да нам на ову интерпелацију у Народној скупштини одмах хитно одговорите:

1 — да ли су Вам познати ови најновији случајеви почињене преваре у Градској Штедионици у Винковцима, у којој је исказан чисти добитак само са дин. 44.000.— до је стварно износио више од дин. 400.000.— од кога су др. Паја Шумановац и други као чланови Управног одбора ипак тањијему предигли?

2 — Да ли Вам је исто тако познато, да је баш сам др. Паја Шумановац Градску општину у Винковцима изгубљену парницу с Југословенским Ганц. акц. друштвом у Београду увалио, из кога је он само масно адвокатско заступање добио, а Градска општина међутим само штету од 130.000.— дин. плаћених парничних трошкова?

3 — Кад Вам је, Господине Министре, сад све ово познато, зашто још увек на начелничком положају др. Пају Шумановца држите, и да ли можда желите да винковачки грађани напокон сами с њиме на свој начин обрачунају?

Београд, 24 јула 1933 год.

Народни посланици

Ловро Кнежевић с. р.

Стјепан Ваљавец с. р.

Др. Иван Лончаревић с. р.

Др. Фрањо Грубер с. р.

Др. Никола Никић с. р.

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

Милинка Р. Милутиновић, народног посланика на господина Министра шума и рудника о задужењу Општине горњо-дубачке, Среза драгачевског, Дринске бановине.

Господине Министре,

На шумске комплексе а који се налазе у реону Општине горњо-дубачке Среза драгачевског, Бановине Дринске задужено је поверено Вам Министарство од 1929 године па на овамо са преко 70.000 динара општинског приреза. Сви податци овога потраживања Општине горњо-дубачке налазе се у одељењу за рударство и финансије.

Према извешћу предњег одељења О.Р.Бр. 2742 од 7.-II.-1931 године признато је потраживање само по признаницама суда Општине горњо-дубачке и то:

1 — По признаници на дин. 6.215.04 пара дин. за 1929/30 год. и

2 — По признаници на 23.729.06 пара дин. за 1930/31.

Господине Министре, као што видите да ни до данас предња сума поменутој општини није исплаћена, ја сам за време буџетске дебате о овој питању у прошлој и овој години говорио и тражио да се бар ова сума дужног приреза општини исплати, што сте ми Ви лично обећали па од тога ни до данас нема ништа већ само празно слово на хартији.

Господине Министре,

Општина горњо-дубачка нема никакве своје општинске имовине од које би црпела приходе да подмири своје потребе, из кога би исплаћивала школски прирез и зараду општинском особљу до свега овога приреза који се порезује на комплексе повереног Вам Министарства.

Народ је у овој крају сиромашан и овај је крај брдски па немају могућности да плате оп-

штински и школски прирез те услед овога биће приморан да школу затвори, а поготову ако бар још ова сума по ове две признанице што износи укупно 29.944.10 пара динарски не буде исплаћена.

Зато, Господине Министре, молим Вас да ми на првој наредној седници Народне скупштине одговорите усмено шта мислите о предњој интерпелацији предузети:

Да ли мислите наредити да се овај прирез исплати одмах или не.

Изволите, Господине Министре, и овом приликом примити уверење мога поштовања.

24 јула 1933 г.

Београд.

Миланко Р. Милутиновић с. р.
народни посланик.

